

Nieuwsbrief Rechtspraak Europa

Aflevering 8/9 – 2026

donderdag 3 september 2026

Inhoud

In deze nieuwsbrief vindt u de volgende onderwerpen:
(Door op het onderwerp te klikken komt u direct bij de uitspraken op het betreffende rechtsgebied.)

INHOUD.....	1
LEESWIJZER.....	3
DEEL I – RECHTSPRAAK	4
Aanbesteding en overheidsopdrachten.....	4
Aansprakelijkheid Europese Unie	6
Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers.....	7
Asiel, migratie en Unieburgerschap	9
Beginnelen EU-recht	22
Belastingen.....	23
Belastingen, accijns.....	25
Belastingen, btw	26
Belastingen, vennootschapsbelasting	29
Bescherming financiële belangen EU	30
Brexit	32
Broeikasgasemissierechten	32
Civil.....	32
Consumenten en oneerlijke handelspraktijken	32
Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek	38
Diensten, elektronische communicatiediensten	40
Digitalisering, social media en AI	42
Discriminatie en gelijke behandeling	45
EHRM	45
Energiemarkt	46
Erfrecht.....	48
Europese subsidies	48
Euthanasie	48
Familieleven en familierecht.....	48
Financiële markt en diensten, EMU, Bankenunie	53
GBVB – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid en sanctielijsten	54
Gewasbeschermingsmiddelen en biociden	56
Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering.....	56
Godsdienstvrijheid	57
Grondrechten (Handvest), EVRM, Raad van Europa	58
Huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen	59

Maandelijks overzicht van de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU).

De Nieuwsbrief Rechtspraak Europa werd in 2011 opgericht door Marc de Werd (gerechtshof Amsterdam) en Joanne Bik (LBVr).

Kernredactie: Larisa Alwin, Joanne Bik, Dionne Emmanouilidis, Mariëlle Leenaers en Marc de Werd. Vaste medewerkers: Anne-Marie ten Bosch, Cleo Dermout, Stefan Flipse, Nicolien Keereweier, Babet van den Kommer, Marlies Korevaar, Nadine Laatsch, Suus Pesch en Chris Sillen.

Rechtspraak Europa komt tot stand door een samenwerkingsverband tussen het Gerechtshof Amsterdam en het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak (LBVr), en wordt gepubliceerd op de website van de rechtspraak en op MKO (alleen intern). Het archief is te raadplegen op rechtspraak.nl.

Rechtspraak Europa rechtstreeks ontvangen? Stuur een mail naar RechtspraakEuropa@rechtspraak.nl om te worden toegevoegd aan de verzendlijst.

Afmelden kan via deze [link](#).

IE- intellectuele eigendom	61
Insolventie	65
Institutioneel	65
Jeugdrecht.....	65
Justitiële internationale samenwerking in civiele zaken en IPR.....	66
Justitiële internationale samenwerking in strafzaken en EAB.....	69
Kansspelen.....	70
Landbouw en visserij.....	70
LHBTI-rechten	71
Luchtvaart.....	71
Mededinging	72
Milieu, natuur, duurzame energie.....	76
Ne bis in idem.....	80
Prejudiciële procedure HvJ en procesrecht HvJ	81
Privacy en persoonsgegevens	83
Procesrecht en recht op eerlijk proces.....	87
Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel recht.....	87
Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht.....	88
Recht op effectieve rechtsbescherming en toegang tot de rechter	92
Recht op leven	94
Rechtsstaat en rechterlijke macht	95
Sport.....	97
Staatssteun	100
Strafrecht.....	101
Vennootschapsrecht.....	102
Verkiezingen en kiesrecht	102
Vervoer, reizen en rijbewijs	103
Verzekeringen	103
Vrij verkeer	105
Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid.....	106
Witwassen en terrorismebestrijding	107
 DEEL II – ALGEMEEN	 109
Cursus en opleiding.....	109
Nieuwsbrieven.....	111
NL zaken bij het HvJEU	112
NL zaken bij het EHRM	113
Verzoeken Protocol no. 16 bij het EVRM.....	114

Leeswijzer

De redactie heeft ervoor gekozen om de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) en het Gerecht per rubriek gezamenlijk aan te bieden. De toenemende vervaechting van het EU recht en het EVRM sinds het Verdrag van Lissabon (2009) is met name zichtbaar op het terrein van de grondrechtenbescherming. Deze ontwikkeling naar een Europees *ius commune* maakt dat beide kenbronnen in een juridische casus gelijktijdig relevant kunnen zijn. De redactie wil aldus recht doen aan die Europese realiteit.

- Om sneller te scrollen: klik op tweede icoon van boven “bladwijzers”, de index blijft dan in de linkerkolom staan.
- De nieuwsbrief is ingedeeld in alfabetisch gerangschikte onderwerpen.
- Om de lengte van de nieuwsbrief in te perken worden voortaan van de prejudiciële verwijzingen geen samenvattingen meer opgenomen. De signaleringen van nieuwe prejudiciële verwijzingen bevatten een link naar de verwijzingsuitspraak op de website van Curia en een link naar de samenvatting op ECER (indien beschikbaar). Bij de Nederlandstalige verwijzingsuitspraken (afkomstig van Nederlandse en Belgische rechters) wordt daarnaast ook een samenvatting opgenomen.

Het is overigens eenvoudig een prejudiciële verwijzing terug te vinden op Curia met zaaknummer of, indien dat zaaknummer niet bekend is, door bijvoorbeeld te zoeken op onderwerp of herkomst van de prejudiciële vraag. De snelste manier is door te klikken op de drie puntjes bij het vak “documenten” en aldaar te klikken op “verzoeken om een prejudiciële beslissing”.

Volledigheid en selectiecriteria

- Voor wat betreft de Europese uitspraken streeft de redactie ernaar een volledig overzicht te geven van de voor Nederland relevante uitspraken.
- Alle prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten worden opgenomen in de nieuwsbrief.
- De Nederlandse uitspraken die in de nieuwsbrief staan, worden opgenomen omdat er een blog over is of omdat iemand de redactie heeft gewezen op een bepaalde uitspraak. Het overzicht van de Nederlandse jurisprudentie is dus niet volledig. Signalering van een relevante Nederlandse uitspraak wordt zeer op prijs gesteld.
- De redactie houdt ontwikkelingen bij via Twitter, Legal Intelligence etc. Uiteraard is dit overzicht niet volledig. Datzelfde geldt voor opleidingen, literatuur en noten bij arresten. Ook hiervoor geldt dat signalering door lezers op prijs wordt gesteld.

Deel I – Rechtspraak

Aanbesteding en overheidsopdrachten

HvJ – ARREST – C-856/24 (Sad Trasporto Locale – II) – 9 juli 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:569 – geen conclusie – arrest

Verordening (EG) nr. 1370/2007 – Richtlijn 2014/23/EU – Richtlijn 2014/24/EU – Openbaar personenvervoer per spoor en over de weg – Onderhandse gunning – Concessieovereenkomsten – Overheidsopdrachten – Begrip ‘toezicht zoals een aanbestedende dienst uitoefent op zijn eigen diensten’ – Nationale regeling die de onderhandse gunning van openbardienstcontracten aan een interne exploitant beperkt – Verenigbaarheid met het Unierecht

De bevoegde instantie heeft haar goedkeuring gehecht aan de gunning van lokale openbaarvervoerdiensten per bus volgens een gemengd model, waarbij gebruik werd gemaakt van een openbare aanbestedingsprocedure en, voor het netwerk voor passagiersvervoer dat vanuit milieuoogpunt als „duurzaam” wordt aangemerkt, van een onderhandse gunning aan SASA, haar interne exploitant.

SAD is tegen deze gunning opgekomen. Zij voerde aan dat de bevoegde instantie in de omstandigheden van het hoofdgeding geen gebruik kon maken van artikel 5, lid 2, van verordening nr. 1370/2007. Volgens SAD kon de rechtsverhouding van de bevoegde instantie met SASA, haar interne exploitant, niet als concessie worden aangemerkt, aangezien het „operationeel risico” niet aan die exploitant was overgedragen. Omdat een dergelijke onderhandse gunning niet onder die verordening viel, moest de bevoegde instantie bovendien voldoen aan de zwaardere motiveringsplicht van artikel 192, lid 2, CCP, op grond waarvan zij met name moest aantonen dat er sprake was van marktfalen dat het gebruik van een onderhandse gunning aan een interne exploitant rechtvaardigde.

Hof: Artikel 5, leden 1 en 2, van verordening (EG) nr. 1370/2007 moet aldus worden uitgelegd dat een bevoegde instantie slechts kan besluiten een openbardienstcontract voor personenvervoer per bus onderhands te gunnen aan een interne exploitant in de zin van artikel 2, onder j), van verordening nr. 1370/2007, indien bij een dergelijke gunning een operationeel risico op die exploitant overgaat.

Artikel 5, lid 2, van verordening nr. 1370/2007, staat niet in de weg aan een nationale regeling die elke onderhandse gunning van een openbardienstcontract aan een interne exploitant onderwerpt aan de verplichting voor de bevoegde instantie om vooraf aan te tonen dat er sprake is van marktfalen dat met de voorgenomen gunning zou kunnen worden verholpen, en voorts welke maatschappelijke voordelen specifiek uit deze wijze van gunning voortvloeien.

HvJ – ARREST – C-888/24 (Adão da Fonseca-Engenheiros Consultores) – 9 juli 2026 – Portugal – ECLI:EU:C:2026:560 – conclusie – arrest

Richtlijn 2014/24/EU – Prijsvraag – Verzuim om gegadigden vooraf te horen – Bescherming van anonimiteit van gegadigden – Recht om te worden gehoord

Adão da Fonseca heeft een ontwerp ingediend voor een brug over de rivier de Douro, waarvoor Metro do Porto, een prijsvraag had uitgeschreven. Het ontwerp van Adão da Fonseca behoorde niet tot de drie door de jury van die prijsvraag geselecteerde ontwerpen. Adão da Fonseca heeft beroep ingesteld tot nietigverklaring van de beslissing van die jury.

Voor prijsvragen gelden andere procedures dan voor oproepen tot het indienen van inschrijvingen. Het gaat bij een prijsvraag om een conceptueel plan of ontwerp dat door een jury wordt geselecteerd. Prijsvragen hebben niet tot doel een dienstverleningsovereenkomst te sluiten, maar enkel een of meer ontwerpen te selecteren, al dan niet met toekenning van prijzen. De vraag is o.a. of de gegadigden in dit soort prijsvraagprocedures voorafgaand aan de definitieve beslissing van de jury moeten of mogen worden gehoord.

Hof: De artikelen 80 en 82 van richtlijn 2014/24/EU verzetten zich ertegen dat de deelnemers aan een prijsvraag kunnen eisen dat zij door de jury van die prijsvraag worden gehoord voordat deze de door hen ingediende plannen of ontwerpen definitief rangschikt.

HvJ – CONCLUSIE – C-170/25 P (Commissie/TP) – 9 juli 2026 – A-G Spielmann – ECLI:EU:C:2026:571 – conclusie

Overheidsopdrachten – Bescherming financiële belangen EU – Uitsluiting van verzoekster, voor een periode van twee jaar, van deelname aan toekenningsprocedures die onder het Financieel Reglement van 2018 vallen – Verplichting om het gedrag van de betrokken persoon concreet en individueel te beoordelen – Juridische kwalificatie van het uitsluitingsbesluit – Beroep tot nietigverklaring en schadevergoeding

De Europese Commissie verzoekt het Hof om vernietiging van het arrest van het Gerecht in zaak T-776/22, waarbij het Gerecht haar besluit van 1 oktober 2022 tot uitsluiting van TP van, ten eerste, deelname aan toekenningsprocedures die onder verordening (EU, Euratom) 2018/1046 vallen of worden gefinancierd uit verordening (EU) 2018/1877 en ten tweede, selectie voor de uitvoering van middelen van de Unie nietig heeft verklaard.

De Commissie betoogt met haar eerste middel dat het Gerecht blijk heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting bij de uitlegging van artikel 136, lid 1, onder e), van het Financieel Reglement van 2018. Zij betoogt ten eerste dat deze bepaling niet belet dat haar besluit tot uitsluiting hoofdzakelijk of zelfs uitsluitend is gebaseerd op de vaststellingen van het scheidsgerecht (eerste stap). Ten tweede betwist zij dat de bevoegde ordonnateur (i.c. de Commissie) verplicht is om het gedrag van de betrokken entiteit individueel te onderzoeken alvorens een uitsluitingsbesluit vast te stellen wanneer er binnen het contracterende consortium hoofdelijke aansprakelijkheid bestaat (tweede stap). *A-G geeft het Hof in overweging om het eerste middel waarmee dit betoog is gevoerd ongegrond te verklaren*

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-579/26 (Ovisegur), verwijzing uit **Portugal** over de vraag of een **aanbestedende dienst** een inschrijving moet kunnen uitsluiten wanneer de **niet-naleving van arbeids-, sociale en milieurechtelijke verplichtingen** weliswaar niet vaststaat, maar gelet op de afwijking tussen de inschrijving en het bestek wel **waarschijnlijk** is.
- C-694/26 (Iepirkumu uzraudzības birojs), verwijzing uit **Letland** over de vraag of een ondernemer op grond van artikel 57 van Richtlijn 2014/24 mag worden **uitgesloten** van een aanbestedingsprocedure **op basis van een nog niet onherroepelijk besluit van een mededingingsautoriteit**, zonder dat de aanbestedende dienst zelf de mededingingsinbreuk heeft vastgesteld
- C-715/26 (Szabadszentkirály Község Önkormányzata e.a.), verwijzing uit **Hongarije** over het begrip '**meerjarig programma**' en hoe de **verjaringstermijn** van artikel 3, lid 1, van verordening nr. 2988/95 (bescherming financiële belangen EG) moet worden toegepast bij de **terugvordering van EU-subsidies** wegens **vermeende aanbestedingsonregelmatigheden**.

- C-23/26 (Lereti), verwijzing uit **Italië** over een waterdienst voor verschillende gemeenten die facturen int die zij berekent op basis van de tarieven die zijn vastgesteld door de verwerende partij Ufficio d'ambito di Como. De waterdienst is het niet eens met deze tarieven. De vraag is of de nationale regeling waarin het beginsel van volledige kostendekking voor de beheerders van waterdiensten is opgenomen maar niet voor alle beheerders van toepassing is, in overeenstemming is met artikel 9 van richtlijn 2000/60 (kostenterugwinning voor waterdiensten).

Aansprakelijkheid Europese Unie

HvJ – ARREST – C-559/23 P (IMG/Commissie) – 16 juli 2026 – ECLI:EU:C:2026:598 – conclusie – arrest

Niet-contractuele aansprakelijkheid – Onderzoeken door OLAF – Lekken naar de pers – Materiële en immateriële schade – Causaal verband – Toerekenbaarheid van de lekken – Voldoende gekwalificeerde schending van een rechtsregel die particulieren rechten toekent – Vertrouwelijkheid van juridische adviezen

Verzoekster IMG is een internationale organisatie. Zij vordert vergoeding van de materiële en immateriële schade die zij stelt te hebben geleden door openbaarmaking van een rapport dat het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) over haar heeft opgesteld. OLAF heeft het rapport toegezonden aan de Europese Commissie en aan de Belgische justitiële autoriteiten. Daarna is informatie uit het rapport openbaar gemaakt in twee perspublicaties. IMG heeft OLAF en de Commissie aansprakelijk gesteld voor de schade die zij stelt te hebben geleden als gevolg van vermeend lekken naar de pers van het rapport. Het Gerecht achtte de vordering niet toewijsbaar vanwege het ontbreken van causaal verband.

Het Hof oordeelt dat er sprake is van een voldoende gekwalificeerde schending van een rechtsregel die rechten aan particulieren toekent, dat de instelling onrechtmatig heeft gehandeld en dat er een causaal verband is tussen de ongeoorloofde openbaarmaking van dat verslag en de immateriële schade die verzoekster eventueel heeft geleden door de aantasting van haar eer, imago en reputatie bij de personen die dat verslag voor het eerst na 20 december 2015 hebben geraadpleegd, alsmede de materiële schade die verzoekster heeft geleden als gevolg van eventuele beslissingen om niet langer bij te dragen aan haar activiteiten, die na die datum door haar partners en schenkers zijn genomen, moet eveneens worden geacht te zijn vervuld.

Hof: Het arrest van het Gerecht in T-752/20 wordt vernietigd. Het beroep wordt niet-ontvankelijk verklaard voor zover het betrekking heeft op de door rekwirante geleden materiële of immateriële schade die zich vóór 21 december 2015 heeft geconcretiseerd.

De zaak wordt terugverwezen naar het Gerecht voor een uitspraak over het beroep, voor zover het betrekking heeft op de door verzoekster geleden materiële of immateriële schade die zich vanaf 21 december 2015 heeft geconcretiseerd.

Zie ook: C-789/24 P (IMG / Commissie) en C-790/24 P IMG / Commissie (over weigering erkenning als internationale organisatie)

GERECHT – ARREST – T-661/24 (Tsjechië/Commissie) – 15 juli 2026 – ECLI:EU:T:2026:466 – geen conclusie – arrest

Artikel 266 VWEU – Niet-contractuele aansprakelijkheid van de Unie – ELGF en Elfpo – Arrest houdende nietigverklaring van besluit van Commissie tot onttrekking aan Uniefinanciering van bepaalde uitgaven van de lidstaten in het kader van het ELGF en het Elfpo – Terugbetaling door Commissie van ten onterechte geïnde bedrag – Weigering Commissie om rente te betalen – Forfaitaire vergoeding voor gemis van genot van het onverschuldigd aan Commissie betaalde bedrag – Voldoende gekwalificeerde schending van rechtsregel die particulieren rechten toekent

Tsjechië vordert vergoeding van de schade die zij stelt te hebben geleden doordat de Europese Commissie niet de rente heeft betaald die volgens Tsjechië verschuldigd was na de nietigverklaring bij arrest van 19 december 2019, in zaak T-509/18 (Tsjechië/Commissie) (..), voor zover daarbij aan Tsjechië een financiële correctie in het kader van het Elfpo werd opgelegd.

Het Gerecht oordeelt dat niet kan worden vastgesteld dat Tsjechië haar nationale middelen daadwerkelijk heeft moeten aanspreken, en evenmin, a fortiori, dat deze lidstaat het genot van het met die correctie overeenkomende bedrag heeft moeten missen. Bijgevolg vormde de betaling van rente geen uitvoeringsmaatregel die de Commissie naar aanleiding van het arrest in zaak T-509/18 diende te nemen overeenkomstig de verplichtingen die op haar rusten krachtens artikel 266, eerste alinea, VWEU.

In die omstandigheden heeft de Commissie, nu zij in het onderhavige geval niet verplicht was rente uit te keren, artikel 266, eerste alinea, VWEU niet voldoende gekwalificeerd geschonden door de terugbetaling van de bestreden financiële correctie niet van rente te voorzien. Een dergelijk schending kan dan ook niet leiden tot de niet-contractuele aansprakelijkheid van de Unie.

Gerecht: Het beroep wordt verworpen

Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers

HvJ – ARREST – C-768/24 (Hortis) – 9 juli 2026 – Frankrijk – ECLI:EU:C:2026:566 – geen conclusie – arrest

Verdrag van Rome (recht toepassing op verbintenissen uit overeenkomst) – Keuze van partijen – Arbeidsovereenkomst – Dwingende bepalingen van het recht dat bij gebreke van een rechtskeuze van toepassing is – Nauwere banden van de arbeidsovereenkomst met een ander land – Beoordelingscriteria – Nauwere banden die bij de uitvoering van een arbeidsovereenkomst voortvloeien uit de keuze die de partijen hebben gemaakt voor het op die overeenkomst toepasselijke recht

Samenvatting onder: Justitiële samenwerking in civiele zaken en IPR

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-505/26 (GlovoApp23), verwijzing uit **Spanje** over **arbeidstijd** en de vraag of algoritmische aansturing via een score- en prioriteringssysteem ertoe kan leiden dat **platformbezorgers**, ondanks hun **formele zelfstandigheid**, als **werknemers** in de zin van artikel 2, lid 1, van richtlijn 2003/88 moeten worden beschouwd
- C-599/26 (Geniko Nosokomeio Kilkis), verwijzing uit **Griekenland** over of een nationale regeling op grond waarvan alle **werknemers** recht hebben op **vergoedingen voor feestdagen** behalve

de **werknemers in de publieke sector** (ivm de aanhoudende recessie in het land), in strijd is met het Unierecht.

- C-592/26 (Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Neron Lupășcu” Buzău), verwijzing uit **Roemenië** over de uitleg van artikel 6 en artikel 16, onder b), van richtlijn 2003/88/EG ten aanzien van de behandeling van **ziekteverlof bij de berekening van de gemiddelde arbeidstijd en overuren**
- C-622/26 (Modeños), verwijzing uit **Spanje** over de vraag of een **nationaal wachtijdvereiste** voor de toegang tot een **ouderdomspensioen indirecte discriminatie** op grond van geslacht oplevert, wanneer vrouwen daardoor moeilijker aan dat vereiste kunnen voldoen dan mannen, en welke eisen in dat verband gelden voor de bewijslast.
- C-604/26 (Universitetska Parva MBAL-Sofia), verwijzing uit **Bulgarije** over de vraag of een **beding** in een **overeenkomst inzake voortgezette beroepsopleiding dat een arts in opleiding** verplicht tot **terugbetaling** van opleidingskosten en betaling van een contractuele **boete bij voortijdige beëindiging van de arbeidsovereenkomst** verenigbaar is met het vrije verkeer van werknemers, het Handvest en **richtlijn 93/13**, en of deze arts als **werknemer** dan wel als **consument** moet worden aangemerkt
- C-639/26 (Česká správa sociálního zabezpečení), verwijzing uit **Tsjechië** over **verordening 1408/71** en de vraag of in **een andere lidstaat vervulde verzekeringstijdvakken** van ten tijde van de vaststelling van verweersters oorspronkelijke besluit uitsluitend als **uitgesloten tijdvakken** in aanmerking konden worden genomen dan wel of de betreffende loonbestanddelen, berekend op basis van de volgens het recht van de bevoegde lidstaat vervulde tijdvakken, toen reeds aan die buitenlandse tijdvakken moesten worden toegerekend.

OVERIG

- Right to strike protected by international law ([Leiden law blog](#))
- Stakingsrecht internationaal beschermd ([NJB](#))

EHRM factsheets en case-law guide

- [Trade union rights](#)
- [Legal professional privilege](#)
- [Slavery, servitude and forced labour](#)
- [Surveillance at workplace](#)
- [Work-related rights](#)
- [Guide on Article 4 of the European Convention on Human Rights](#)

WIKI

- [Wiki Coördinatieverordeningen 1408 71 en 883 2004 en de bijbehorende toepassingsverordeningen](#)

Asiel, migratie en Unieburgerschap

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – Q. t. Nederland – 16 juni 2026 – 39317/23 – subject matter of the case

Artikel 8 EVRM – Artikel 14 EVRM – Uitzettingsbevel en intrekking Nederlandse nationaliteit na veroordeling voor voorbereiden deelname aan terroristische organisatie

Klager is toen hij twee maanden oud was naar Nederland gekomen vanuit Marokko en heeft toen hij zes jaar oud was een Nederlands paspoort gekregen. In 2016 wordt hij veroordeeld voor het voorbereiden van deelname aan een terroristische organisatie in Syrië. Het Hoge Raad bevestigt die veroordeling in 2019. Hij wordt geplaatst op de CTER lijst (counterterrorism, extremism and radicalisation). Omdat hij een gevaar vormt voor de nationale veiligheid wordt de Nederlandse nationaliteit ingetrokken en wordt een terugkeerbesluit en inreisverbod opgelegd. Klager klaagt dat het recht op familieleven wordt geschonden. Hij geeft aan dat hij geen banden heeft met Marokko.

Vragen aan partijen:

1. Voldoen de Nederlandse nationaliteitswet en de secundaire wetgeving aan de eisen van artikel 8, lid 2 EVRM, aangezien zij voorzien in de ontneming van het staatsburgerschap van personen met een dubbele nationaliteit die veroordeeld zijn voor terroristische misdrijven, ongeacht de aard van het misdrijf of de zwaarte van de opgelegde straf? In het bijzonder:

(a) Voldoen de Nederlandse nationaliteitswet en de secundaire wetgeving, aan de eisen van rechtskwaliteit, met inbegrip van de vraag of het voor klager op het relevante tijdstip voorzienbaar was dat hem zijn nationaliteit zou worden ontnomen (zie *mutatis mutandis* Fernández Martínez t. Spanje [GC], nr. 56030/07, § 117, EHRM 2014 (uittreksels))?

(b) Was de ontneming van de nationaliteit van klager willekeurig, gelet op de gevolgen voor klager en zijn banden met Nederland (zie *Ghoumid e.a. t. Frankrijk*, nrs. 52273/16 en 4 anderen, 25 juni 2020; *Usmanov t. Rusland*, nr. 43936/18, 22 december 2020 en *El Aroud et B.S. t. België*, nrs. 25491/18 en 27629/18, 5 december 2024)?

2. Was het terugkeerbesluit en het inreisverbod dat aan klager werd opgelegd noodzakelijk in een democratische samenleving, gezien het gezinsleven en privéleven van klager in Nederland (zie *Savran t. Denemarken* [GC], nr. 57467/15, §§ 181-189, 7 december 2021)?

3. Welke betekenis is gehecht aan de opname van klager op de CTER-lijst van de politie, zowel in het besluit tot intrekking van zijn staatsburgerschap als in het terugkeerbesluit en het inreisverbod dat hem werd opgelegd? Voor zover op deze CTER-registratie werd vertrouwd, is klager voldoende procedurele waarborgen geboden om de daarin besloten implicatie te weerleggen dat zijn aanwezigheid een voortdurend risico voor de nationale veiligheid vormde (zie *Mirzoyan t. Tsjechië*, nrs. 15117/21 en 15689/21, §§ 81-85, 16 mei 2024)?

4. Heeft klager discriminatie ondervonden bij de uitoefening van zijn rechten uit het Verdrag, in strijd met artikel 14 van het Verdrag, gelezen in samenhang met artikel 8, aangezien de ontneming van het staatsburgerschap alleen van toepassing is op personen met een dubbele nationaliteit die veroordeeld zijn voor terroristische misdrijven en die overwegend van buitenlandse etnische en religieuze afkomst zijn (zie *D.H. e.a. t. Tsjechië* [GC], nr. 57325/00, EHRM 2007-IV, *Biao t. Denemarken* [GC], nr. 38590/10, 24 mei 2016).

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – G.B. t. Nederland – 24 juni 2026 – 7740/26 – subject matter of the case

Artikel 3 EVRM – Afwijzing verzoek om internationale bescherming – Seksueel geweld – Geloofwaardigheid

Klaagster is een staatsburger van de Democratische Republiek Congo (DRC) en heeft in Nederland internationale bescherming aangevraagd. Zij geeft aan dat zij in de DRC en tijdens haar reis naar Nederland herhaaldelijk seksueel geweld heeft ondergaan. Haar aanvraag is afgewezen omdat haar verklaringen niet geloofwaardig zouden zijn. Klaagster klaagt op grond van artikel 3 EVRM dat zij, indien zij naar de DRC zou worden teruggestuurd, een reëel risico loopt op hernieuwd seksueel geweld. Zij klaagt er ook over dat de autoriteiten hun verplichting tot een grondig medisch onderzoek niet zijn nagekomen, gezien de sterke aanwijzingen voor eerdere marteling of seksueel geweld.

Vragen aan partijen:

1. Hebben de autoriteiten voldaan aan hun procedurele verplichtingen uit hoofde van artikel 3 EVRM bij de beoordeling van het asielverzoek van klaagster, gelet op haar beschuldigingen van seksueel geweld en het ingediende medische bewijs (zie Saadi t. Italië [GC], nr. 37201/06, § 124-133, 28 februari 2008; R.C. t. Zweden, nr. 41827/07, §§ 53-55, 9 maart 2010; J.K. e.a. t. Zweden [GC], nr. 59166/12, §§ 91-97, 23 augustus 2016)?

2. Hebben de autoriteiten bij de beoordeling van de geloofwaardigheid van klaagster in het bijzonder voldoende rekening gehouden met haar medische en psychische toestand, inclusief de mogelijke invloed van trauma op haar vermogen om geloofwaardige, consistente en gedetailleerde verklaringen af te leggen (F.G. t. Zweden [GC], nr. 43611/11, § 118, 23 maart 2016; X t. Nederland, nr. 14319/17, § 72, 10 juli 2018)? De regering wordt, overeenkomstig artikel 38 van het Verdrag en regel 44A van het Reglement van het Hof, verzocht om een aanvullend forensisch medisch onderzoek van klaagster te laten uitvoeren om het bestaan van haar vermeende trauma en de invloed daarvan op haar vermogen om coherente en consistente verklaringen af te leggen ter ondersteuning van haar asielverzoek te beoordelen, en de resultaten van dit onderzoek aan het Hof voor te leggen.

HvJ – ARREST – C-26/25 (Bukla) – 16 juli 2026 – Hongarije – ECLI:EU:C:2026:593 – persbericht – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2008/115/EG – Artikel 20 VWEU – Artikel 47 Handvest EU – Unieburgerschap – Gezinslid van Unieburger die nooit gebruik heeft gemaakt van zijn recht van vrij verkeer – Terugkeer van illegaal verblijvende derdelanders – Gevaar voor nationale veiligheid – Standpuntbepaling van gespecialiseerde nationale autoriteit – Motivering – Toegang tot dossier – Gerubriceerde informatie – Voorrang Unierecht

PQ, een derdelander, is Hongarije in juni 2005 rechtmatig binnengekomen als beroepsvoetballer en verblijft sindsdien in die lidstaat. Hij had een permanente verblijfsvergunning die geldig was tot en met 15 september 2020.

PQ woont sinds 2011 samen met zijn partner, die de Hongaarse nationaliteit heeft. Uit die relatie zijn twee kinderen geboren die de Hongaarse nationaliteit bezitten. PQ oefent samen met zijn partner het ouderlijk gezag over hun kinderen uit. Hij woont permanent met zijn kinderen samen en draagt sinds hun geboorte het grootste deel van de tijd daadwerkelijk de zorg voor hen. Er bestaat een hechte emotionele band en een afhankelijkheidsverhouding tussen PQ en zijn kinderen.

PQ heeft een nationale vestigingsvergunning aangevraagd en zich daarbij beroepen op zijn gezinssituatie. De autoriteiten hebben die aanvraag afgewezen omdat PQ's verblijf in Hongarije de belangen van deze lidstaat op het gebied van de nationale veiligheid zou aantasten. Voor deze

beslissing is een advies ingewonnen van een gespecialiseerde instantie op het gebied van nationale veiligheid. Deze instantie heeft het advies gebaseerd op gerubriceerde informatie.

De verwijzende rechter merkt op dat tegen PQ een terugkeerbesluit is uitgevaardigd omdat de dienst voor de bescherming van de grondwet van mening is dat zijn verblijf in Hongarije de belangen van deze lidstaat op het gebied van de nationale veiligheid aantast. De redenen waarop deze beoordeling is gebaseerd, zijn noch aan PQ, noch aan de regionale directie meegedeeld. Deze laatste mag naar Hongaars recht geen aanvullende individuele omstandigheden onderzoeken en moet zich baseren op het oordeel van de dienst voor de bescherming van de grondwet. De verwijzende rechter betwijfelt of de Hongaarse regeling verenigbaar is met de vereisten van het Unierecht.

Hof: Artikel 20 VWEU en artikel 5 van richtlijn 2008/115/EG staan eraan in de weg dat de autoriteiten van een lidstaat een terugkeerbesluit uitvaardigen jegens een derdelander die lid is van een gezin van burgers van de Europese Unie – onderdanen van deze lidstaat die nooit gebruik hebben gemaakt van hun recht van vrij verkeer – zonder eerst de gevolgen van dat besluit voor het familie- en gezinsleven van die derdelander en voor de situatie van zijn minderjarige kinderen te hebben onderzocht wanneer deze autoriteiten beschikken over informatie over het bestaan van gezinsbanden tussen die derdelander en die Unieburgers.

Artikel 20 VWEU, gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest EU verzet zich tegen een regeling van een lidstaat, zoals uitgelegd door de hoogste rechterlijke instantie van die lidstaat, op grond waarvan artikel 20 VWEU niet kan worden ingeroepen tegen een terugkeerbesluit of tijdens een terugkeerprocedure wanneer:

- ofwel een verblijfsrecht op grond van dat artikel 20 of een afhankelijkheidsverhouding voor het eerst in de gerechtelijke procedure wordt aangevoerd, terwijl de gezinsbanden tussen de betrokken derdelander en een Unieburger reeds bekend waren bij de bevoegde autoriteiten;*
- ofwel de voor de toepassing van dat artikel 20 relevante feiten voor het eerst in de loop van de gerechtelijke procedure aan het licht worden gebracht;*
- ofwel de terugkeerprocedure is voorafgegaan door een besluit tot weigering van verblijf in de betrokken lidstaat.*

Artikel 20 VWEU en de artikelen 5, 12 en 13 van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met de artikelen 7 en 24 Handvest EU, verzetten zich tegen een regeling van een lidstaat die de autoriteiten van die lidstaat verplicht om, louter op basis van een niet met redenen omkleed bindend advies van een orgaan dat belast is met gespecialiseerde taken op het gebied van de nationale veiligheid, zonder alle individuele omstandigheden grondig te onderzoeken en zonder eerbiediging van het evenredigheidsbeginsel, om redenen van nationale veiligheid een terugkeerbesluit uit te vaardigen tegen een derdelander die lid is van een gezin van Unieburgers – onderdanen van deze lidstaat die nooit gebruik hebben gemaakt van hun recht van vrij verkeer.

De artikelen 12 en 13 van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met artikel 5 ervan, artikel 20 VWEU, het algemene beginsel van behoorlijk bestuur en artikel 47 Handvest EU verzetten zich tegen een regeling van een lidstaat, zoals uitgelegd door de hoogste rechterlijke instantie van die lidstaat, die bepaalt dat, wanneer een terugkeerbesluit en een inreisverbod die zijn uitgevaardigd jegens een derdelander die lid is van een gezin van Unieburgers – onderdanen van deze lidstaat die nooit gebruik hebben gemaakt van hun recht van vrij verkeer – en die berusten op gegevens waarvan openbaarmaking de nationale veiligheid van die lidstaat in gevaar zou brengen, die derdelander enkel toegang tot die informatie kan krijgen nadat daarvoor toestemming te hebben gekregen, hem zelfs niet de essentie wordt meegedeeld van de gronden waarop die besluiten zijn gebaseerd en hij de informatie waartoe hij eventueel toegang heeft gekregen in geen geval mag gebruiken voor de administratieve of de gerechtelijke procedures, maar de bevoegde rechter een openbaar aanklager moet verzoeken op te treden om de rechten van die derdelander te beschermen.

Het algemene beginsel van behoorlijk bestuur en artikel 47 Handvest EU verzetten zich niet tegen een regeling van een lidstaat op grond waarvan een orgaan dat belast is met gespecialiseerde taken op het

gebied van de nationale veiligheid, wanneer het van mening is dat de openbaarmaking van de essentie van de gronden waarop een terugkeerbesluit is gebaseerd de nationale veiligheid in gevaar zou kunnen brengen, elke openbaarmaking van die gronden aan een derdelander tegen wie dat besluit is genomen, kan weigeren. Daarentegen moet een nationale rechter bij wie beroep tegen een dergelijk besluit is ingesteld, om de eerbiediging van de rechten van verdediging van deze persoon te waarborgen, in voorkomend geval de consequenties trekken uit een eventueel besluit van de bevoegde autoriteiten om alle of een deel van de gronden van dat besluit en de daarbij horende bewijzen niet mee te delen.

Het beginsel van voorrang van het Unierecht en artikel 267 VWEU verzetten zich tegen een regeling van een lidstaat die een nationale rechter verplicht zich te houden aan de juridische beoordelingen van een hogere rechter, hoewel hij, gelet op de uitlegging van het Unierecht door het Hof, meent dat deze beoordelingen niet in overeenstemming zijn met dat recht.

- e EU citizenship: a return decision based on classified information which is issued in respect of a third-country national raising a child who is a Union citizen must be capable of forming the subject of an effective remedy ([persbericht](#))

HvJ – CONCLUSIE – C-279/25 (Land Baden-Württemberg) – 9 juli 2026 – A-G De La Tour – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:570 – [conclusie](#)

Artikel 21, lid 1, VWEU – Unieburger met dubbele nationaliteit van twee lidstaten – Unieburger die zich verplaatst tussen de lidstaten waarvan hij onderdaan is – Verblijfsrecht van derdelander die een familielid is

Verzoeker is een Algerijns staatsburger die sinds 2009 in Duitsland woont. Aangezien zijn verzoek om internationale bescherming is afgewezen, verblijft hij illegaal op het grondgebied. Hij is vader van drie kinderen, die in Duitsland zijn geboren en op Duits grondgebied verblijven. De moeder van zijn kinderen, met wie hij in 2017 is getrouwd, heeft de Duitse en de Poolse nationaliteit. Zij heeft tot en met 2008 in Polen gewoond en is vervolgens op twaalfjarige leeftijd naar Duitsland verhuisd. Zij had een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd totdat werd vastgesteld dat zij sinds haar geboorte door afstamming de Duitse nationaliteit had. Zij woont sindsdien permanent op Duits grondgebied.

Verzoeker is diverse keren strafrechtelijk vervolgd en heeft meerdere keren gedetineerd gezeten. Hij is ook herhaaldelijk gedwongen opgenomen in een psychiatrische instelling. Verzoeker en zijn partner zijn op 18 juni 2021 gescheiden.

In de tussentijd heeft verzoeker in 2018 een verblijfskaart aangevraagd. Nadat hem deze kaart was geweigerd, heeft hij tegen deze weigering beroep ingesteld dat is afgewezen. De rechterlijke autoriteiten hebben geoordeeld dat de (inmiddels ex) echtgenote van verzoeker, haar recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten in de zin van artikel 21, lid 1, VWEU niet had uitgeoefend door zich van Polen naar Duitsland te verplaatsen. Verzoeker heeft beroep in *Revision* ingesteld.

Kan een persoon met de nationaliteit van twee lidstaten die tussen die lidstaten heeft gereisd, zich voor de autoriteiten van lidstaat B op de nationaliteit van lidstaat A beroepen door aan te voeren dat hij gebruik heeft gemaakt van het hem door het Unierecht verleende recht om vrij op het grondgebied van de lidstaten te reizen en te verblijven, en aanspraak maken op de daaruit voortvloeiende rechtspositie?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 21, lid 1, VWEU is niet van toepassing op een burger van de Unie die altijd heeft verbleven in een van de lidstaten waarvan hij sinds zijn geboorte de nationaliteit bezit, en dus geen gebruik heeft gemaakt van zijn recht om vrij op het grondgebied van de lidstaten te reizen en te verblijven, voor zover de situatie van die burger er niet toe leidt dat maatregelen van een lidstaat worden toegepast die tot gevolg zouden hebben dat hem het effectieve genot van de belangrijkste aan zijn status van burger van de Unie ontleende rechten wordt ontzegd of dat de uitoefening van dat recht wordt belemmerd.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – ABRvS – 8 juli 2026 – C-753/26 (Vanlideur) – ECLI:NL:RVS:2026:3878

Richtlijn 2013/32/EU – Griekse statushouders – Reikwijdte eigen onderzoek

EA en BSA zijn allebei door Griekenland erkend als vluchteling. Na het verkrijgen van de vluchtelingenstatus zijn zij naar Nederland gereisd waar zij opnieuw een verzoek om internationale bescherming hebben ingediend. Nederland heeft geen gebruik gemaakt van de in artikel 33, eerste en tweede lid, aanhef en onder a, van de Procedurerichtlijn, geboden mogelijkheid om de verzoeken niet-ontvankelijk te verklaren. Deze zijn dus inhoudelijk in behandeling genomen. De reden hiervoor is dat voor zowel EA als voor BSA wordt aangenomen dat de voorzienbare levensomstandigheden in Griekenland hen zouden blootstellen aan een ernstig risico op een onmenselijke of vernederende behandeling als bedoeld in artikel 4 van het EU Handvest.

Prejudiciële vragen

1a) In het geval dat een lidstaat geen gebruik heeft gemaakt van de door artikel 33, lid 1 en lid 2, onder a), van Richtlijn 2013/32/EU geboden mogelijkheid om een verzoek om internationale bescherming met het oog op de toekenning van de vluchtelingenstatus in een andere lidstaat niet-ontvankelijk te verklaren, omdat de levensomstandigheden in die lidstaat de verzoeker zouden blootstellen aan een ernstig risico op onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 4 van het EU Handvest, moeten de artikelen 10, lid 2 en lid 3, en artikel 11, lid 2, van Richtlijn 2013/32/EU en artikel 4, lid 1 en lid 2, van Richtlijn 2011/95/EU, gelezen in samenhang met de uitleg van die bepalingen in het arrest van het Hof van 18 juni 2024, QY, ECLI:EU:C:2024:524, aldus worden uitgelegd dat de door de statusverlenende lidstaat overgelegde stukken met betrekking tot zijn beslissing en de elementen die die beslissing ondersteunen, door de onderzoekende lidstaat alleen in de eigen beoordeling worden betrokken om te voorkomen dat er relevante elementen worden gemist bij het individuele, volledige en naar de actuele stand van zaken te houden onderzoek of de verzoeker om internationale bescherming in aanmerking komt voor de vluchtelingenstatus of voor subsidiaire bescherming? Of volgt uit de door de statusverlenende lidstaat toegekende status dat de verzoeker recht heeft op internationale bescherming, tenzij het dossier van de statusverlenende lidstaat of het eigen onderzoek van de onderzoekende lidstaat redenen bieden om van dit uitgangspunt af te wijken?

1b) Is het de onderzoekende lidstaat toegestaan de door de statusverlenende lidstaat overgelegde stukken, waaronder door de asielzoeker afgelegde verklaringen, inhoudelijk te vergelijken met de uit het eigen onderzoek verkregen stukken?

2a) Moet punt 78 van het arrest van het Hof van 18 juni 2024, QY, ECLI:EU:C:2024:524, aldus worden uitgelegd dat de onderzoekende lidstaat de statusverlenende lidstaat expliciet moet verzoeken de door hem aan een verzoeker toegekende vluchtelingenstatus in te trekken?

2b) Indien het antwoord op de vorige vraag bevestigend luidt: binnen welke termijn dient de statusverlenende lidstaat op dat verzoek te reageren? Kan de in artikel 34, lid 5, van Verordening (EU) nr. 604/2013 genoemde termijn van vijf weken naar analogie worden toegepast in die gevallen waarin een onderzoekende lidstaat de statusverlenende lidstaat verzoekt of hij de door hem toegekende vluchtelingenstatus wil intrekken? En welke gevolgen moeten er worden verbonden aan het niet-naleven van die termijn?

3) Als de onderzoekende lidstaat vaststelt dat een verzoeker om internationale bescherming niet in aanmerking komt voor de vluchtelingenstatus of voor subsidiaire bescherming en de verzoeker tegelijkertijd niet kan worden aangezegd terug te keren naar de statusverlenende lidstaat, als bedoeld in artikel 6, lid 2, van Richtlijn 2008/115/EG, omdat de verzoeker daar in een met artikel 4 van het EU Handvest strijdige situatie terecht kan komen, mag aan hem of haar dan een terugkeerbesluit op grond van artikel 6, lid 1, van Richtlijn 2008/115/EG, worden uitgevaardigd als de beschermingsstatus in de statusverlenende lidstaat (nog) niet is ingetrokken?

 Afdeling bestuursrechtspraak stelt opnieuw prejudiciële vragen over Griekse statushouders (persbericht ABRvS)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Roermond – 14 augustus 2026 – [ECLI:NL:RBDHA:2026:22813](#)

Richtlijn 2013/32 (artikel 46, lid 1) – Richtlijn 2008/115 (artikel 5) – Artikelen 4, 19, lid 2, en 47 Handvest EU – Griekse statushouder uit Eritrea – Refoulementverbod – Daadwerkelijk rechtsmiddel na “MOB-melding”

Verzoeker heeft de Eritrese nationaliteit en heeft op 8 januari 2024 in Nederland een verzoek om internationale bescherming ingediend.

Verweerder heeft het verzoek om internationale bescherming op 29 september 2025 niet-ontvankelijk verklaard omdat de Griekse autoriteiten reeds internationale bescherming aan verzoeker hebben verleend. Dit besluit omvat geen terugkeerbesluit zoals bedoeld in artikel 6, lid 1, van richtlijn 2008/115, maar een bevel aan verzoeker om zich onmiddellijk naar Griekenland te begeven op grond van artikel 6, lid 2, van richtlijn 2008/115.

Verzoeker heeft op 16 juni 2026, in afwachting van de behandeling van zijn beroep tegen het besluit van 29 september 2025 door de rechtbank, de opvanglocatie verlaten zonder aan verweerder mede te delen waar hij zal verblijven. De gemachtigde van verzoeker heeft de rechtbank medegedeeld dat zij ten tijde van de behandeling van het beroep door de rechtbank geen contact had met verzoeker en ook geen contact met hem kon krijgen.

Verweerder gaat er van uit dat verzoeker zich nog op het grondgebied van de Unie bevindt. De rechtbank acht het, gelet op de verklaringen van verzoeker over zijn redenen om Eritrea te ontvluchten en de verklaringen van verzoeker over Griekenland, buitengewoon onwaarschijnlijk dat verzoeker thans is teruggekeerd naar Eritrea of Griekenland. Verweerder heeft kennelijk ook geen aanleiding gezien om dit na te gaan bij de Griekse autoriteiten.

Op grond van vaste rechtspraak zou de rechtbank verzoeker vanwege de mob-melding niet-ontvankelijk moeten verklaren. Indien de rechtbank echter het beroep inhoudelijk zou beoordelen, zou de rechtbank vaststellen dat het beginsel van non-refoulement zowel aan de terugkeer naar Griekenland, als aan de terugkeer naar Eritrea in de weg staat en zou de rechtbank verweerder opdragen om aan verzoeker internationale bescherming te verlenen. Dat kan namelijk ook als verweerder niet onverwijd in staat is om een verblijfsvergunning aan verzoeker te geven omdat hij “mob is”.

De rechtbank vraagt het Hof om te verduidelijken of de “mob-rechtspraak” verenigbaar is met het Unierecht. De rechtbank meent van niet, gelet op het absolute karakter van het refoulementverbod en het grondrecht op een doeltreffende voorziening in rechte.

De rechtbank vraagt het Hof of uit het Unierecht volgt dat de rechtbank bevoegd is om een inhoudelijk oordeel te geven over het bevel om naar Griekenland te gaan en of de rechtbank bevoegd is om een bindende uitspraak te doen over de gegrondheid van het verzoek om internationale bescherming.

Prejudiciële vragen:

1) Dient artikel 46, lid 1, van richtlijn 2013/32, gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, aldus te worden uitgelegd dat de rechterlijke autoriteit die is aangezocht om het beroep te beoordelen tegen een beslissing op een verzoek om internationale bescherming, verplicht is om, zo nodig ambtshalve, op basis van de hem ter kennis gebrachte elementen van het dossier, zoals aangevuld of toegelicht na een procedure op tegenspraak, een inhoudelijk oordeel te geven over dit beroep indien de lidstaat geen gebruik heeft gemaakt van de in artikel 46, lid 11, van richtlijn 2013/32 neergelegde bevoegdheid en een wettelijke basis ontbreekt om dit verzoek als impliciet ingetrokken te beschouwen en niet-ontvankelijk te verklaren omdat de betrokkene in afwachting van de behandeling van zijn beroep geen gebruik (meer) maakt van zijn recht op opvangvoorzieningen en rechtsbijstand, maar er geen aanwijzingen zijn dat hij het grondgebied van de Unie heeft verlaten?

2) Dient artikel 5 van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met artikelen 4, 19, lid 2, en 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, aldus te worden uitgelegd dat de rechterlijke

autoriteit die is aangezocht om het beroep te beoordelen tegen het bevel om zich op grond van artikel 6, lid 2, van richtlijn 2008/115 naar een andere lidstaat te begeven, verplicht is om, zo nodig ambtshalve, een eventuele schending van het beginsel van non-refoulement vast te stellen die voortvloeit uit de uitvoering van dit besluit, op basis van de hem ter kennis gebrachte elementen van het dossier, zoals aangevuld of toegelicht na een procedure op tegenspraak, ook indien de betrokkene in afwachting van de behandeling van zijn beroep geen gebruik (meer) maakt van zijn recht op opvangvoorzieningen en rechtsbijstand, maar er geen aanwijzingen zijn dat hij het grondgebied van de Unie heeft verlaten?

3) Dient artikel 46, lid 3, van richtlijn 2013/32, gelezen in het licht van artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, aldus te worden uitgelegd dat ten eerste die bepaling een rechter in eerste aanleg bij wie beroep is ingesteld tegen een beslissing tot niet-ontvankelijk verklaring van een verzoek om internationale bescherming, de bevoegdheid verleent om een bindende uitspraak te doen over de geloofwaardigheid van het ter staving van dat verzoek overgelegde relaas, over de aannemelijkheid van de vrees voor vervolging van de verzoeker of het reële risico voor hem op ernstige schade bij terugkeer naar zijn land van herkomst, alsmede over de gegrondheid van dat verzoek, rekening houdend met alle elementen die in de beroepsprocedure naar voren zijn gebracht, en ten tweede de lidstaten deze bevoegdheid niet mogen beperken?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Roermond – 10 augustus 2026 – [ECLI:NL:RBDHA:2026:22342](#)

Richtlijn 2008/115 – Terugkeerbesluit niet-begeleide minderjarige uit Afghanistan

Eiser, die de Afghaanse nationaliteit heeft, was tijde van het indienen van het verzoek om internationale bescherming en ten tijde van de afwijzing van dat verzoek een niet-begeleide minderjarige zoals bedoeld in artikel 10 van richtlijn 2008/115.

Het beslissen of een terugkeerbesluit moet worden uitgevaardigd of dat daarvan moet worden afgezien omdat er geen adequate opvang in het land van terugkeer is, is een verplichting die -uitsluitend- op verweerder rust. Deze verplichting ziet niet op de verlening van een verblijfsvergunning omdat geen enkele bepaling uit richtlijn 2008/115 de lidstaten verplicht tot het verlenen van een verblijfsvergunning of andere toestemming voor verblijf.

Op het moment dat verweerder het verzoek om internationale bescherming afwees, was in Afghanistan geen familielid, een aangewezen voogd of adequate opvangfaciliteiten waar verzoeker naar kon worden teruggestuurd aanwezig. Verweerder heeft dit erkend, maar heeft hiervan geen schriftelijke bevestiging gegeven.

Verweerder heeft na de afwijzing van het verzoek om internationale bescherming aanvullend onderzoek verricht naar de aanwezigheid van adequate opvangmogelijkheden in Afghanistan en heeft dus in wezen de beslissing of een terugkeerbesluit moest worden uitgevaardigd uitgesteld. Het onderzoek naar adequate opvang is stopgezet omdat eiser meerderjarig is geworden.

De rechtbank meent dat het uitstellen van een beslissing over de uitvaardiging van een terugkeerbesluit indruist tegen het belang van het kind, niet verenigbaar is met het hoofddoel van richtlijn 2008/115 en niet wordt vereist door de aard en de omvang van het onderzoek naar adequate opvang zoals verweerder dat in het hoofdgeding heeft verricht en vraagt het Hof om dit nader te verduidelijken.

De rechtbank verzoekt het Hof tevens om te verduidelijken of het verblijf van eiser in Nederland in de periode vanaf het moment dat zijn verzoek om internationale bescherming is afgewezen maar geen terugkeerbesluit kon worden vastgesteld vanwege het ontbreken van adequate opvangvoorzieningen, in aanmerking moet worden genomen bij de beoordeling of het privéleven in de weg staat aan de vaststelling van een terugkeerbesluit nu eiser meerderjarig is. De rechtbank verzoekt het Hof daarbij om te preciseren op welke wijze en in welke mate het belang van het kind bij deze beoordeling moet worden betrokken.

Prejudiciële vragen:

- 1) Moet artikel 6, lid 1, van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met artikelen 5, onder a), en 10, lid 2, van deze richtlijn en artikel 24, lid 2, van het Handvest EU, aldus worden uitgelegd dat de beslisautoriteit die het verzoek om internationale bescherming van een niet-begeleide minderjarige afwijst, verplicht is om onverwijld na deze afwijzing te beslissen of die minderjarige kan worden teruggestuurd naar een familielid, een aangewezen voogd of naar adequate opvangfaciliteiten in het land van terugkeer en als niet onverwijld een terugkeerbesluit kan worden uitgevaardigd, verplicht is om van deze beslissing een schriftelijke bevestiging te verstrekken?
- 2) Moeten artikelen 5, onder a) en b), 6, lid 1, en 10, lid 2, van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met artikel 7 en artikel 24, lid 2, van het Handvest EU, aldus worden uitgelegd dat het illegale verblijf in de lidstaat in de periode dat geen terugkeerbesluit kon worden uitgevaardigd omdat de niet-begeleide minderjarige (nog) niet naar een familielid, een aangewezen voogd of naar adequate opvangfaciliteiten in het land van herkomst kon worden teruggestuurd, in aanmerking moet worden genomen bij de beoordeling of het privéleven in de weg staat aan de uitvaardiging van een terugkeerbesluit als deze niet-begeleide minderjarige de leeftijd van 18 jaar bereikt? Zo ja, op welke wijze en in welke mate moet het belang van het kind bij deze beoordeling worden betrokken?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Roermond – 10 augustus 2026 – [ECLI:NL:RBDHA:2026:22346](#)

Richtlijn 2008/115 – Terugkeerbesluit niet-begeleide minderjarige uit Jemen

Eiser is geboren en met beide ouders opgegroeid in Jemen. Eiser is samen met zijn moeder uit Jemen gevlucht en heeft een maand met zijn moeder in Egypte gewoond voordat hij alleen de Unie is ingereisd en zich in Nederland bij de autoriteiten heeft gemeld. De vader van eiser heeft de Jemenitische nationaliteit. De moeder van eiser heeft de Egyptische nationaliteit. Daarom heeft eiser zowel de Jemenitische als de Egyptische nationaliteit. De ouders van eiser zijn inmiddels gescheiden. De vader van eiser woont in Jemen en de moeder van eiser woont in Egypte.

Eiser heeft op 21 mei 2023 in Nederland een verzoek om internationale bescherming ingediend. Eiser was ten tijde van het indienen van zijn verzoek om internationale bescherming een niet-begeleide minderjarige en was op dat moment 16 jaar, 2 maanden en 9 dagen oud.

Verweerder heeft het verzoek om internationale bescherming op 6 maart 2025 afgewezen als ongegrond. Dit besluit van 6 maart 2025 omvat een terugkeerbesluit waarin Jemen en Egypte als landen van terugkeer zijn aangemerkt en een termijn van vier weken voor vrijwillig vertrek is bepaald. Eiser was ten tijde van de afwijzing van zijn verzoek om internationale bescherming nog steeds een niet-begeleide minderjarige.

Vanaf het moment van de afwijzing van het verzoek om internationale bescherming is sprake van illegaal verblijf en is verweerder in beginsel verplicht om een terugkeerbesluit uit te vaardigen.

De autoriteiten zijn ingevolge artikel 5 van richtlijn 2008/115 verplicht om bij de tenuitvoerlegging van deze richtlijn onder meer rekening te houden met het belang van het kind. Artikel 10, lid 2, van richtlijn 2008/115 bepaalt dat voordat de autoriteiten van een lidstaat een niet-begeleide minderjarige van hun grondgebied verwijderen, zij zich ervan overtuigen dat die minderjarige wordt teruggestuurd naar een familielid, een aangewezen voogd of naar adequate opvangfaciliteiten in het land van terugkeer. Het Hof heeft in het arrest van 14 januari 2021 in de zaak TQ verduidelijkt dat dit onderzoek naar adequate opvang moet plaatsvinden voorafgaand aan het uitvaardigen van een terugkeerbesluit.

Het hoofdgeding spitst zich in deze fase van de procedure toe op de vraag of verweerder Egypte als land van terugkeer kon aanmerken.

De rechtbank verzoekt het Hof om te verduidelijken of verweerder bij het onderzoek of er in het land van terugkeer adequate opvang aanwezig is, zich in wezen kan beperken tot de vaststelling dat een van de ouders verblijft in het derde land waar de terugkeerverplichting op ziet en de niet-begeleide minderjarige contact heeft of kan krijgen met deze ouder die eerder de zorg heeft gedragen voor deze niet-begeleide minderjarige.

De tweede prejudiciële vraag van de rechtbank heeft betrekking op de wijze waarop het belang van het kind moet worden vastgesteld en meer in het bijzonder of dit vereist dat dit niet op algemene aannames over minderjarigen berust, maar daadwerkelijk op onafhankelijke wijze wordt onderzocht door ter zake deskundigen.

Het VN Comité voor de Rechten van het Kind is belast met de monitoring en verduidelijking van het Verdrag inzake de rechten van het kind. Het Comité voor de Rechten van het Kind heeft uitgebreid en gedetailleerd beschreven op welke wijze een '*best interest of the child-assessment*' moet worden verricht en welke factoren in ogenschouw moeten worden genomen bij het onderzoeken en vaststellen van het belang van een kind.

De rechtbank verzoekt het Hof te verduidelijken in hoeverre het onder de procedurele autonomie van de lidstaten valt om hun nationale procedure in te richten zonder het belang van het kind zoveel mogelijk vast te stellen op de wijze die het Comité voor de Rechten van het Kind in haar *General Comments* uiteen heeft gezet.

Indien de lidstaten overeenkomstig het Verdrag inzake de rechten van het kind bij de uitvoering van richtlijn 2008/115 het belang van het kind voorop dienen te stellen, komt het de rechtbank voor dat het Unierecht de inhoud en reikwijdte van de bescherming die de internationale gemeenschap aan kinderen heeft geboden in het Verdrag inzake van de rechten van het kind, niet kan beperken.

De twee prejudiciële vragen van de rechtbank hebben dus betrekking op de wijze waarop moet worden beoordeeld of sprake is van adequate opvang in het land van terugkeer en, indien adequate opvang beschikbaar en toegankelijk is voor de betreffende niet-begeleide minderjarige, op welke wijze het belang van het kind moet worden vastgesteld om vervolgens in aanmerking te worden genomen bij de beoordeling of het uitvaardigen van een terugkeerbesluit in het belang van het kind is.

Prejudiciële vragen:

- 1) Moet artikel 6, lid 1, van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met artikelen 5, onder a) en 10, lid 2, van deze richtlijn en artikel 24, lid 2, van het Handvest EU, aldus worden uitgelegd dat een lidstaat bij het onderzoeken of er in het land van terugkeer adequate opvang aanwezig is, zich niet kan beperken tot de vaststelling dat een van de ouders verblijft in het derdeland waar de terugkeerverplichting op ziet en de niet-begeleide minderjarige contact heeft of kan krijgen met deze ouder die eerder de zorg heeft gedragen voor de niet-begeleide minderjarige?
- 2) Moet artikel 6, lid 1, van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met artikelen 5, onder a) en 10, lid 2, van deze richtlijn en artikel 24, lid 2, van het Handvest EU, aldus worden uitgelegd dat het vereist dat de bevoegde nationale autoriteit alvorens een terugkeerbesluit uit te vaardigen jegens een niet-begeleide minderjarige, het belang van deze niet-begeleide minderjarige in het kader van een individuele beoordeling en zoveel mogelijk in overeenstemming met de *General Comments* van het VN Comité voor de Rechten van het Kind op een onafhankelijke en deskundige wijze vaststelt?

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-533/26 (Municipiul Galați), verwijzing uit **Roemenië** over de vraag of de **artikelen 20 en 21 VWEU**, gelezen in samenhang met de **artikelen 7 en 45 van het Handvest**, zich verzetten tegen een nationale regeling die toestaat dat een **akte van de burgerlijke stand nietig wordt verklaard** met als gevolg dat een eerder **erkend staatsburgerschap wordt ingetrokken**, wanneer de betrokkene **te goeder trouw** heeft gehandeld en op basis van die akte rechten heeft verkregen.
- C-722/26 (Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců), verwijzing uit **Tsjechië** over de vraag of een lidstaat een aanvraag voor een **verblijfsvergunning** voor het **zoeken naar werk** (na vergunning voor langdurig verblijf voor **studiedoeleinden**) mag afwijzen op andere gronden dan die van artikel 25, lid 4, van richtlijn 2016/801 en of dit ook mag wanneer de lidstaat geen termijn voor indiening van de aanvraag heeft vastgesteld.
- C-752/26 (Anori), verwijzing uit **Griekenland** over **internationale bescherming, doeltreffende rechtsbescherming** en de vraag of de vastgestelde **wijze van de betekening van een besluit tot afwijzing van een verzoek om internationale bescherming (per e-mail) en het vermoeden van de betekening daarvan**, in overeenstemming is met **artikel 47 Handvest** en artikel 46 van **richtlijn 2013/32** en of het daarbij doorslaggevend is dat de verzoeker heeft ingestemd met de kennisgeving per e-mail
- C-700/26 (Aspebrink), verwijzing uit **Zweden** over de vraag of het in het kader van de toepassing van **artikel 20 VWEU** mogelijk is om een derdelander een **afgeleid verblijfsrecht** te weigeren op basis van het algemene Unierechtelijke beginsel betreffende het **verbod op fraude en misbruik van recht**, wanneer is vastgesteld dat de derdelander informatie heeft achtergehouden **over wie als vader van het kind van de derdelander** kan worden beschouwd.
- C-701/26 (Korsfalk), verwijzing uit **Zweden** over hoe nationale instanties een **beoordeling** over een **afgeleid verblijfsrecht** krachtens **artikel 20 VWEU** moeten verrichten in een situatie waarin de **aanvrager zijn identiteit niet heeft kunnen aantonen**.
- C-731/26 (Landkreis Fulda), verwijzing uit **Duitsland** over **tijdelijke bescherming** ontheemden uit **Oekraïne** en de vraag of personen die in Oekraïne woonden voor 24 februari 2022 niet meer onder de personele werkingssfeer van uitvoeringsbesluit 2022/382 vallen wanneer zij **voor hun binnenkomst in de Unie twee jaar legaal** (maar zonder verblijfstitel) **hebben verbleven in een derde land** (in casu Georgië).

RECHTSPRAAK NL – EINDUITSPRAAK – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Roermond
– 6 juli 2026 – na prejudiciële verwijzing – na HvJ C-147/24 (Safi) – ECLI:NL:RBDHA:2026:18556

Richtlijn 2008/115/EG – Artikel 20 VWEU – Artikel 7 Handvest EU – Minderjarige Unieburger die afhankelijk is van een ouder die derdelander is – Afgeleid verblijfsrecht ouder – Ouder met een verblijfsrecht in een andere lidstaat dan de lidstaat van nationaliteit en verblijf van de minderjarige – Terugkeer van illegaal verblijvende derdelanders – Belang van het kind – Proceskostenveroordeling

Verweerder heeft inmiddels een inwilligend besluit genomen en de ingangsdatum van het verblijfsrecht van eiseres vastgesteld op de geboortedatum van haar Nederlandse zoon.

De einduitspraak heeft uitsluitend betrekking op de hoogte van de proceskostenveroordeling. De rechtbank stelt vast dat de aangeboden vergoeding onvolledig is omdat niet alle proceshandelingen hierbij zijn betrokken. De rechtbank kent, in afwijking van het standpunt van verweerder en zoals in elke verwijzingsprocedure, aan elk punt een wegingsfactor van 1,5 toe omdat de rechtbank een prejudiciële procedure aanmerkt als “zwaar”.

Anders dan verweerder betreft de rechtbank de reis- en verblijfskosten die de gemachtigde van eiseres heeft gemaakt in verband met de zitting bij het Hof wel bij de proceskostenveroordeling. De rechtbank betreft in dit verband echter alleen de kosten van de gemachtigde die eiseres in de onderhavige procedure bijstaat bij de proceskostenveroordeling en merkt hierbij op dat niet nader is aangegeven waarom vertegenwoordiging door meer dan één persoon noodzakelijk was.

Anders dan de gemachtigde van eiseres wil, betreft de rechtbank de eigen bijdrage die eiseres heeft voldaan voor deze procedure niet bij de proceskostenveroordeling.

RECHTSPRAAK NL – EINDUITSPRAAK – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Zwolle – 28 juli 2026 – na prejudiciële verwijzing [ECLI:NL:RBDHA:2025:11958](#) – na arrest [HvJ C-440/25 PPA \(Ebilum\)](#) – [ECLI:NL:RBDHA:2026:21092](#)

Richtlijn 2013/32/EU (Procedurerichtlijn) – Richtlijn 2011/95/EU (Kwalificatierichtlijn) – Internationale bescherming – Bevoegdheid rechter om eigen oordeel te geven over geloofwaardigheid relaas – Verschil rechtspraak ABRvS en rechtspraak HvJEU – Begrip ‘gegronde vrees voor vervolging’

Een Koerdisch-Irakese familie – ouders en drie dochters – hebben asiel aangevraagd in Nederland. Zij hebben daarvoor verschillende redenen opgegeven, waaronder problemen met een buurman, angst voor bloedwraak, risico op gedwongen uithuwelijking en vrouwenbesnijdenis, en het feit dat de dochters sterk hechten aan gelijkheid tussen vrouwen en mannen.

De asielpprocedure loopt al sinds 2017. In september 2023 heeft de minister hun asielaanvragen afgewezen als *kennelijk ongegrond*, omdat hij hun verklaringen niet geloofwaardig vond. De familie is hiertegen in beroep gegaan. Na het arrest [C-646/21 \(K en L\)](#) heeft de rechter het onderzoek heropend.

De rechtbank meent over voldoende informatie te beschikken om zowel een oordeel te geven over de geloofwaardigheid als de zwaarwegendheid van het asielaanvraag. Omdat de rechtspraak van de Afdeling een dergelijk oordeel niet toelaat en de rechtbank twijfelt of die rechtspraak wel in overeenstemming is met het EU-recht, heeft de rechtbank prejudiciële vragen aan het HvJ gesteld.

Naar aanleiding van het arrest van het HvJ komt de rechtbank tot het oordeel dat zij 1) zelf onderzoek mag verrichten naar de feiten, 2) aan de hand van dat onderzoek een eigen oordeel mag geven over de geloofwaardigheid van de asielrelazen en de behoefte aan internationale bescherming en 3) dat van een redelijke mate van waarschijnlijkheid – de drempel voor een gegronde vrees voor vervolging – sprake is zodra het risico op vervolging groter is dan slechts een mogelijkheid.

De rechtbank kent aan eisers een (afgeleide) verblijfsstatus toe en draagt de minister op verblijfsvergunningen c.q. verblijfstitels te verlenen. Aan deze veroordeling worden, nu eisers hierom hebben verzocht, dwangsommen verbonden.

RECHTSPRAAK NL – EINDUITSPRAAK – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Zwolle – 28 juli 2026 – na prejudiciële verwijzing [ECLI:NL:RBDHA:2025:3726](#) – na arrest HvJ [C-198/25 \(Quotal\)](#) – [ECLI:NL:RBDHA:2026:21085](#)

Richtlijn 2013/32/EU – Geloofwaardigheid asielrelaas – Vrees voor vervolging – Bevoegdheid rechter om eigen oordeel te geven over geloofwaardigheid relaas – Verschil rechtspraak ABRvS en rechtspraak HvJEU

Eiser is een asielzoeker uit Pakistan. De Minister heeft zijn asielrelaas grotendeels geloofwaardig geacht, maar meent dat geen sprake is van toegedichte afvalligheid en is bovendien van mening dat eiser bij terugkeer niet heeft te vrezen voor vervolging of dat hij een reëel risico loopt op ernstige schade. Daarbij heeft de minister de verklaringen van eiser over zijn uitreis uit Pakistan en zijn vlucht in essentie niet geloofwaardig geacht.

De rechtbank acht de motivering van de minister niet afdoende en meent dat de verklaringen van eiser geloofwaardig zijn en dat daaruit de noodzaak tot het verlenen van internationale bescherming blijkt. De rechtbank heeft prejudiciële vragen gesteld aan het HvJ. Naar aanleiding van het arrest van het HvJ komt de rechtbank tot het oordeel dat zij 1) zelf onderzoek mag verrichten naar de feiten en 2) aan de hand van dat onderzoek een eigen oordeel mag geven over de geloofwaardigheid van de asielrelaas en de behoefte aan internationale bescherming. In de tussenuitspraak had de rechtbank geoordeeld dat eiser in het verleden al was blootgesteld aan ernstige schade. Omdat een deel van die blootstelling voortkwam uit een toegedichte afvalligheid, en dus verband hield met een geloofsovertuiging, komt de rechtbank in deze einduitspraak tot het oordeel dat eiser als vluchteling moet worden aangemerkt. Daarbij wijst de rechtbank erop dat de drempel voor een ‘gegronde vrees’ en ‘reëel risico op ernstige schade’ hetzelfde is. De rechtbank kent aan eiser een verblijfsstatus toe en draagt de minister op een verblijfsvergunning c.q. verblijftitel te verlenen.

NOOT – EHRM 26 mei 2026, [J.B. t. Griekenland](#)

From Specificity to Institutional Reliability: J.B. v. Greece and Diplomatic Assurances ([EJILtalk](#))

OVERIG

- EUAA publishes guides on accelerated examination and qualification for international protection, as new European rules begin to apply ([EUAA](#))
 - EUAA COI reports highlight Syria’s ongoing political transition while security, economic and humanitarian challenges persist ([EUAA](#))
 - What is wrong with the decision to exclude some Ukrainians from temporary protection? ([EU law analysis](#))
 - The Regulation of Shame: When Far-Right Ideas Become EU Return Law ([EU law analysis](#))
 - The New EU Return Regulation: A Step Towards Crimmigration? ([EJILtalk](#))
 - The protection granted to asylum seekers’ personal data under EU law ([European law blog](#))
 - Search and rescue NGOs in the Mediterranean continue to face legal action ([FRA](#))
 - Instrumentalised Migration or an Instrumentalised Court? ([Verfassungsblog](#))
- Amid pending proceedings before the ECtHR concerning summary expulsions and arbitrary detentions, in a context marked by over 120,000 documented push-backs on the Belarusian border, the Chişinău Declaration seeks to influence the legal framework within which the Court assesses such practices. The Declaration emphasises the fundamental duty of states to protect their borders and maintain national security in the context of instrumentalisation of migration,*

drawing on “democracy capable of defending itself”. I argue that it is not a task for the Court to carve its decisions based on geopolitical circumstances.

- Silver Linings ([Verfassungsblog](#))
In June 2026, after a two-year transition, the EU Migration and Asylum Pact became applicable across the Union.
- A Right Not to Move ([Verfassungsblog](#))
What does Union citizenship, traditionally dependent on a cross-border element, offer to those who have never exercised their right to free movement? For more than a decade, the position of “static Union citizens” has remained confined to the exceptional protection recognised in Zambrano. In its recent judgment in Safi, delivered on 4 June 2026, the ECJ extended those limits.
- The Good Migrant ([Verfassungsblog](#))
On 13 July 2026, the new “good conduct requirement” in the Swedish Aliens Act entered into force. The main purpose of the new legislation is to create more possibilities for removing foreign nationals from the country on account of shortcomings in their conduct and way of life. It is part of the current government’s drive to make migration policy as strict as possible, and raises significant concerns as regards legal certainty, predictability and differential treatment between groups.

EHRM factsheets en case-law guides

- [Accompanied migrant minors in detention](#)
- [Unaccompanied migrant minors in detention](#)
- [Deprivation of citizenship](#)
- [Migrants in detention](#)
- [Dublin” cases](#)
- [Collective expulsions of aliens](#)
- [Guide on the case-law of the ECHR on Immigration](#)
- [Guide on Article 3 of Protocol No. 4 ECHR - prohibition of expulsion of nationals](#)
- [Guide on Article 4 of Protocol No. 4 to ECHR - prohibition of collective expulsions of aliens](#)
- [Guide to Article 1 of Protocol No. 7 ECHR - procedural safeguards relating to expulsion of aliens](#)
- [ECHR-KS – Immigration Detention of migrant children](#)
- [ECHR-KS – Article 14 Discrimination and immigration](#)
- [ECHR-KS – Immigration Health and immigration](#)
- [ECHR-KS – Article 8 Nationality](#)
- [ECHR-KS – Summary returns of migrants and/or asylum-seekers \(“push-backs”\) and related case scenarios](#)
- [Thematic factsheet: Migration and asylum](#)

Beginnelsen EU-recht

HvJ – ARREST – C-188/25 (Štátny fond rozvoja bývania) – 9 juli 2026 – Slowakije – ECLI:EU:C:2026:555 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 93/13/EEG – Oneerlijke bedingen – Begrip “verkoper” – Vroegtijdig beëindigde lening voor huisvesting – Taak van algemeen belang – Tegen preferentiële voorwaarden verstrekte kredieten – Terugverwijzing voor heroverweging na een hogere voorziening – Verplichting om zich te houden aan de juridische beoordelingen van de hogere rechter – Beginsel van voorrang van het Unierecht – Beperking in de tijd van de werking van het arrest

Samenvatting onder: consumenten

HvJ – ARREST – Gevoegde zaken C-523/24 (Sociedad Civil Catalana) en C-666/24 (Associació Catalana de Víctimes de Organitzacions Terroristes (ACVOT)) – 16 juli 2026 – **Grote Kamer – Spanje – ECLI:EU:C:2026:588 – persbericht – conclusie – arrest (Engelse versie)**

Artikel 19, lid, tweede alinea VWEU – Artikelen 267 en 325 VWEU – Illegale referendum over zelfbeschikking van Catalonië – Spaanse amnestie voor Catalonië – Verenigbaarheid met Unierecht – Effectiviteit procedure prejudiciële vragen en nationale wettelijke termijnen

In 2024 heeft het Spaanse parlement een amnestiewet aangenomen met het oog op institutionele, politieke en sociale normalisatie in Catalonië. De wet verleent amnestie voor handelingen die strafrechtelijke, administratieve of financiële aansprakelijkheid met zich meebrengen en die zijn verricht in het kader van het illegale referendum over de zelfbeschikking van Catalonië op 1 oktober 2017, alsook voor handelingen die zijn verricht in het kader van het Catalaanse onafhankelijkheidsproces. De amnestie geldt echter niet voor overtredingen die de financiële belangen van de Europese Unie schaden. De Spaanse Rekenkamer onderzoekt een zaak tegen verschillende personen die belast zijn met het beheer van overheidsgeld en die ervan worden beschuldigd de autonome regering van Catalonië een schade van naar schatting ongeveer 5 miljoen euro te hebben berokkend. Het geld is gebruikt voor het houden van het referendum en voor het promoten van de onafhankelijkheid van Catalonië op internationaal niveau in de periode 2011-2017. De Spaanse Rekenkamer heeft twijfels over de verenigbaarheid van de amnestiewet met het Unierecht.

Het Hof oordeelt dat artikel 325, lid 1 VWEU geen belemmering vormt voor nationale wetgeving die amnestie verleent aan handelingen die aanleiding geven tot aansprakelijkheid met betrekking tot publieke middelen, verricht in het kader van politieke activiteiten die culmineren in de onafhankelijkheid van een deel van het nationale grondgebied van een lidstaat, met betrekking tot middelen die niet uit de EU-begroting worden betaald en niet voor die begroting bestemd zijn, op grond dat die onafhankelijkheid waarschijnlijk zou hebben geleid tot een vermindering van de eigen middelen van de Europese Unie, in termen van de bijdrage van die lidstaat op basis van het bruto nationaal inkomen (BNI).

Het tweede lid van artikel 19, lid 1, VWEU vormt geen belemmering voor procedurele bepalingen van een nationale amnestiewet die nationale rechtbanken verplichten om binnen een maximale termijn van twee maanden een besluit te nemen tot beëindiging van de aansprakelijkheid, waarbij artikel 325 VWEU mogelijk van toepassing is, zonder onderzoek van de verweerstukken en ontlastende bewijzen en zonder alle partijen in de procedure te horen, mits dergelijke bepalingen geen systemische problemen opleveren die de goede werking van het nationale rechtssysteem op de door het EU-recht bestreken gebieden kunnen ondermijnen.

Het Hof benadrukt dat de amnestiewet de procedure voor prejudiciële vragen niet van haar effectiviteit mag beroven. Dat zou het geval zijn als de maximale termijn van twee maanden waarbinnen de

nationale rechtbanken een besluit moeten nemen dat de aansprakelijkheid opheft en reeds genomen voorlopige maatregelen opheft, ook zou gelden wanneer een verzoek om een prejudiciële vraag bij het Hof is ingediend, zonder de mogelijkheid om op een uitspraak te wachten. Indien de bepalingen van de amnestiewet een dergelijk effect zouden hebben, zouden zij moeten worden vernietigd.

- EU law does not preclude the Spanish amnesty law for normalisation of the situation in Catalonia (persbericht)
- EU-Hof: het Unierecht verzet zich niet tegen de Spaanse amnestiewet voor de normalisering van de situatie in Catalonië ([ECER](#))

HvJ – ARREST – C-666/24 (Associació Catalana de Victimes d’Organitzacions Terroristes (ACVOT) – 16 juli 2026 – Grote Kamer – Spanje – ECLI:EU:C:2026:589 – conclusie – arrest (Engelse versie)

Richtlijn (EU) 2017/541 – Artikelen 20 en 21 Handvest EU – Spaanse amnestiewet – Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging – Terrorismebestrijding – Begrip ‘ernstige schendingen van de mensenrechten’ – Internationaal humanitair recht – Rechtszekerheid – Beginsel van bescherming van het gewettigd vertrouwen – Voorrang van het Unierecht

Samenvatting onder: [Witwassen en terrorismebestrijding](#)

Belastingen

GERECHT – ARREST – T-562/25 (Hauptzollamt München) – 15 juli 2026 – Duitsland – ECLI:EU:T:2026:463 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2003/96/EG – Accijns – Belasting van energieproducten en elektriciteit – Begrip ‘energieproducten gebruikt voor andere doeleinden dan als motor- of verwarmingsbrandstof’ – Propaan dat wordt gebruikt bij het testen van branders

Het betreft een geding tussen een onderneming in energietechnologie over het besluit van het douanekantoor om voor het jaar 2021 geen belastingvermindering toe te kennen met betrekking tot de energiebelasting op propaan.

Gerecht: Artikel 2, lid 4, onder b), eerste streepje, van richtlijn 2003/96/EG moet aldus worden uitgelegd dat het daarin genoemde begrip „als verwarmingsbrandstof” het gebruik van propaan bij het testen van een brander onder reële omstandigheden met het oog op het verkrijgen van meetgegevens omvat, ook wanneer de bij de verbranding daarvan vrijkomende warmte vervolgens niet wordt gebruikt.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-754/26 (Ville de Bruxelles), verwijzing uit **België** over belastingvrijstelling voor overheidsinstellingen, een gemeentelijke belasting op parkeerplaatsen bij ene gebouw dat in bezit is van een andere lidstaat en de vraag of dit verenigbaar is met het Unierecht en non-discriminatiebeginsel.
- C-747/26 (Carrefour II), verwijzing uit **Frankrijk** over de vraag of **belastingen die worden geheven over kapitaalverminderingen** als gevolg van de **terugkoop en intrekking van eigen effecten, indirecte belastingen** vormen in de zin van richtlijn 2008/7/EG en of deze belastingen in strijd zijn met het verbod op indirecte belastingen op verrichtingen inzake de inbreng van kapitaal of wijzigingen van de statuten.
- C-725/26 (Romagnetics), verwijzing uit **Roemenië** over een nationale regeling die, in het geval van **transacties met verbonden personen**, voorschrijft dat de belastingdienst de **verrekenprijzen** van de onderneming moet aanpassen **op basis van de 'mediaanwaarde' van de nationaal vastgestelde zakelijke bandbreedte** en de vraag of dit in overeenstemming is met artikel 26, lid 2 en artikel 63 VWEU
- T-462/26 (B.P.), verwijzing uit **Polen** over **Richtlijn 2003/96 (belasting van energieproducten)** en uitleg van het **begrip 'additief in motorbrandstoffen'**
- T-477/26 (Generální ředitelství cel), verwijzing uit **Tsjechië** over uitleg van het **begrip 'levering door distributeur of herdistributeur'** in de zin van artikel 21, lid 5 van richtlijn 2003/96, teneinde te bepalen of de richtlijn zich verzet tegen nationaal recht dat het moment bepaalt waarop **belasting over elektriciteit** verschuldigd wordt.

REGELGEVING

Verordening (EU) 2026/1743 van de Raad van 10 juli 2026 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 904/2010 betreffende de administratieve samenwerking en de bestrijding van fraude op het gebied van de btw wat betreft de toegang van het Europees Openbaar Ministerie en het Europees Bureau voor fraudebestrijding tot gegevens over de btw op het niveau van de Unie, PB L, 2026/1743, 27.7.2026.

EHRM factsheet

- Taxation

Belastingen, accijns

GERECHT – ARREST – T-361/25 (Brenntag) – 1 juli 2026 – Duitsland – ECLI:EU:T:2026:426
– geen conclusie – arrest

Richtlijn 92/83/EEG – Richtlijn 2008/118/EG – Onregelmatigheid tijdens de overbrenging van accijnsgoederen – Accijnsschorsingsregeling – Heffing van accijns wegens het ontbreken van een geleidedocument eigen aan accijnsgoederen

Brenntag is een vennootschap naar Duits recht die zich bezighoudt met het in de handel brengen van industriële en speciale chemische stoffen. Het douanekantoor heeft haar met ingang van 21 januari 2011 toestemming verleend om alcohol onder een accijnsschorsingsregeling op te slaan.

In 2016 kocht Brenntag alcohol van in België, Frankrijk, Polen en Duitsland gevestigde leveranciers, die zij zelf gedeeltelijk doorverkocht aan klanten in Duitsland. De vennootschap BCD Chemie GmbH, die tot de groep van Brenntag behoorde, verkocht een deel van de alcohol aan in Duitsland gevestigde klanten. De alcohol werd rechtstreeks vanuit de belastingentrepots van de leveranciers naar de klanten van Brenntag of BCD Chemie vervoerd. De transportopdrachten voor deze leveringen werden door Brenntag gegeven, met uitzondering van vijf leveringen waarvoor de transportopdrachten werden gegeven door de in België en Duitsland gevestigde leveranciers.

De leveranciers hebben voor elke overbrenging van alcohol onder een accijnsschorsingsregeling een ontwerp van een elektronisch administratief document doorgezonden.

Na een controle heeft het douanekantoor 62 633 047,55 EUR aan accijnzen teruggevorderd voor de hierboven vermelde transacties uit 2016. Brenntag heeft tegen dit besluit bezwaar gemaakt.

Gerecht: Artikel 7, lid 1 en lid 2, onder a), artikel 20, lid 2, en artikel 30 van richtlijn 2008/118/EG moeten aldus worden uitgelegd dat in het kader van overbrengingen van accijnsgoederen onder een accijnsschorsingsregeling naar een in een lidstaat gevestigde erkend entrepothouder, waarbij deze goederen niet naar het belastingentrepot van deze laatste worden vervoerd maar rechtstreeks vanuit de magazijnen van zijn leveranciers worden vervoerd naar de belastingentrepots van zijn in de betrokken lidstaat gevestigde klanten, deze bepalingen in de weg staan aan een nationale regeling die voorziet in een juridische fictie volgens welke op het moment waarop de erkend entrepothouder de producten in bezit neemt zonder deze fysiek voorhanden te hebben op het belastinggebied van de lidstaat waar hij is gevestigd, deze producten worden geacht door die entrepothouder in zijn belastingentrepot in ontvangst te zijn genomen en tegelijkertijd aan zijn belastingentrepot te zijn onttrokken waardoor een nieuwe accijnsschorsingsregeling moet worden opgestart.

Artikel 27, leden 1 en 2, van richtlijn 92/83/EEG verzet zich tegen een nationale regeling op grond waarvan de vrijstelling van accijnzen wordt geweigerd louter omdat de vereiste documentatie voor de overbrenging van accijnsgoederen ontbreekt of laattijdig is opgesteld of doorgezonden, wanneer vaststaat dat deze goederen zijn gebruikt voor de vrijgestelde doeleinden en geen enkel concreet element vermoedens doet rijzen omtrent het bestaan van fraude, misbruik of belastingontduiking.

GERECHT – ARREST – T-381/25 (Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Łodzi) – 8 juli 2026 – Polen – ECLI:EU:T:2026:447 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 92/83/EEG – Accijns – Tariefindeling – Harmonisatie van de structuur van de accijns op alcohol en alcoholhoudende dranken – Ethylalcohol – Vrijstellingen – Begrip ‘niet voor menselijke consumptie bestemde producten’ – Beoordelingscriteria

Naar aanleiding van een belastingcontrole heeft de douaneautoriteit vastgesteld dat de door P. vervaardigde producten, aangeduid als verdunningsmiddelen „RRK 5” en „RRK 12”, die ontstonden door toevoeging van 1 % propyleenglycol aan gedeeltelijk gedenatureerde alcohol, moesten worden aangemerkt als gedenatureerde alcohol en derhalve onder GN-onderverdeling 2207 20 00 hadden moeten worden ingedeeld. De douaneautoriteit was van mening dat P. deze producten ten onrechte onder GN-onderverdeling 3814 00 90 had ingedeeld en als niet voor menselijke consumptie bestemde producten had beschouwd. Deze autoriteit was bovendien van oordeel dat het doel van de vrijstelling van artikel 32, lid 4, punt 2, van de accijnswet wordt ondermijnd wanneer een persoon die de geharmoniseerde accijns verschuldigd is, verklaart dat de betrokken gedeeltelijk gedenatureerde ethylalcohol wordt gebruikt voor de vervaardiging van niet voor menselijke consumptie bestemde producten, terwijl deze in werkelijkheid wordt gebruikt voor de vervaardiging van een product dat volgens de GN nog steeds ethylalcohol is.

P. heeft bezwaar gemaakt en uiteindelijk cassatieberoep ingesteld bij de verwijzende rechter.

Gerecht: Artikel 27, lid 1, onder b), van richtlijn 92/83/EEG staat eraan in de weg dat de accijnsvrijstelling voor overeenkomstig de voorschriften van een lidstaat gedenatureerde ethylalcohol die is opgenomen in niet voor menselijke consumptie bestemde producten, afhankelijk wordt gesteld van de vaststelling van de bestemming van deze producten aan de hand van hun indeling onder een andere post dan post 2207 van de gecombineerde nomenclatuur die is opgenomen in bijlage I bij verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad van 23 juli 1987 met betrekking tot de tarief- en statistieknomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief, tenzij uit concrete, objectieve en controleerbare gegevens blijkt dat deze voorwaarde noodzakelijk is voor de juiste toepassing van die vrijstelling en om fraude, ontwijking of misbruik te voorkomen.

Artikel 27, lid 1, onder b), van richtlijn 92/83 moet aldus worden uitgelegd dat de vrijstelling van de geharmoniseerde accijns van deze bepaling niet kan worden geweigerd aan een belastingplichtige die niet voor menselijke consumptie bestemde producten vervaardigt die aan accijns onderworpen ethylalcohol bevatten, zoals verdunningsmiddelen, op de enkele grond dat deze belastingplichtige wist of had moeten weten dat deze producten voor menselijke consumptie werden gebruikt.

Belastingen, btw

HvJ – ARREST – C-360/25 (Schoger II) – 9 juli 2026 – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2026:557 – geen conclusie – arrest

Artikel 107, lid 1, VWEU – Staatssteun – Btw – Vrijstelling voor diensten tussen ondernemingen die zich hoofdzakelijk toeleggen op diensten van bancaire aard of op het gebied van verzekeringen of pensioenfondsen – Ontvankelijkheid van het verzoek om een prejudiciële beslissing – Begrip ‘steunmaatregel’ – Voordeel – Selectiviteit – Beperking van werking in de tijd van het arrest

Samenvatting onder: Staatssteun

HvJ – ARREST – C-158/25 (AEDT en État du Grand-Duché de Luxembourg) – 16 juli 2026 – ECLI:EU:C:2026:591 – conclusie – arrest

Artikel 47 Handvest – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Btw – Hoofdelijke aansprakelijkheid bestuurders vennootschap – Recht van bestuurder op betwisting van ambtshalve belastingheffing voor btw-doeleinden

De Luxemburgse belastingdienst (AEDT) heeft aan de vennootschap VN twee belastingaanslagen opgelegd. De bedragen blijven onbetaald. De AEDT heeft daarom de bestuurder QJ verzocht om de verschuldigde bedragen te voldoen. QJ verzoekt de rechter om de vordering te herzien dan wel nietig te verklaren. De rechter in tweede aanleg oordeelt dat QJ geen recht had om op eigen naam tegen de aan de vennootschap opgelegde belastingaanslagen op te komen.

De vraag rijst of het nationale mechanisme van hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurder van een vennootschap voor de belastingschuld van diezelfde vennootschap onder de werkingssfeer van het Unierecht valt, zelfs wanneer dat mechanisme niet als bestraffend wordt aangemerkt. Zo ja, dan moet nader worden ingegaan op het vereiste van het in artikel 47 van het Handvest verankerde recht op effectieve rechterlijke bescherming in de context van het geschil over de hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurder. Concreet rijst de vraag of de bestuurder, wanneer hij in zijn hoedanigheid van hoofdelijk schuldenaar wordt aangesproken, het recht moet worden toegekend om incidenteel op te komen tegen een jegens de belastingplichtige vennootschap vastgestelde belastingaanslag die definitief is geworden.

Drie lidstaten hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 47 en artikel 51, lid 1, eerste volzin, Handvest EU moeten aldus worden uitgelegd dat de vereisten die voortvloeien uit het in artikel 47 neergelegde recht op een doeltreffende voorziening in rechte van toepassing zijn in het kader van een beroep in rechte dat is ingesteld door de in vrijwaring opgeroepen bestuurder van een vennootschap tegen een vordering tot vrijwaring die is gebaseerd op een nationale regeling volgens welke de bestuurder van een vennootschap die zijn wettelijke verplichtingen inzake de btw niet nakomt, hoofdelijk gehouden is tot betaling van de btw die deze vennootschap verschuldigd is overeenkomstig de bepalingen van richtlijn 2006/112/EG.

Artikel 47 Handvest EU verzet zich tegen een nationale regeling op grond waarvan een persoon die wordt opgeroepen in vrijwaring voor de betaling van een btw-schuld die niet is voldaan door een btw-plichtige vennootschap, in het kader van zijn beroep tegen de vordering tot vrijwaring niet incidenteel kan opkomen tegen de eerder tot die vennootschap gerichte en definitief geworden belastingaanslag. Krachtens deze bepaling moet een dergelijke persoon ter ondersteuning van zijn beroep kunnen opkomen tegen de feitelijke vaststellingen en de juridische kwalificaties waarop de bevoegde autoriteit zich heeft gebaseerd om zijn hoofdelijke aansprakelijkheid vast te stellen, met inbegrip van die met betrekking tot de grondslag en het bedrag van de onbetaalde btw waarvoor deze persoon aansprakelijk wordt gesteld, voor zover die vaststellingen en kwalificaties nuttig zijn voor zijn verdediging, alsook eventuele schendingen van de grondrechten van die persoon tijdens de belastingprocedure.

GERECHT – ARREST – T-356/25 (Rapera) – 8 juli 2026 – Griekenland – ECLI:EU:T:2026:446 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2006/112 – Btw – Hoofdelijke aansprakelijkheid fiscaal vertegenwoordiger – Evenredigheid

Het betreft een geding tussen AY, een in Griekenland gevestigde douanecommissionair, en de AADE over conservatoire maatregelen die tegen AY zijn genomen voor de betaling van de belasting over de btw die O, een in Italië gevestigde vennootschap, verschuldigd is in Griekenland.

Gerecht: Artikel 204 van richtlijn 2006/112/EG verzet zich niet tegen dat een fiscaal vertegenwoordiger van een in een andere lidstaat gevestigde belastingplichtige wordt beschouwd als een tot voldoening van de belasting gehouden persoon in de zin van die bepaling, ook al is deze fiscaal vertegenwoordiger niet betrokken bij de door de belastingplichtige verrichte belastbare handelingen, en voor zover hij door deze laatste als zodanig is aangewezen.

Artikel 205 van richtlijn 2006/112, gelezen in het licht van het evenredigheidsbeginsel, staat eraan in de weg dat een fiscaal vertegenwoordiger die niet is aangewezen als de persoon die gehouden is tot voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde (btw) die verschuldigd is door een in een andere lidstaat gevestigde belastingplichtige maar die voor rekening van een dergelijke belastingplichtige btw-aangifteverplichtingen dient te vervullen, zonder dat hij een boekhouding hoeft te voeren of boekhoudkundige stukken hoeft uit te geven met betrekking tot de door deze btw-plichtige verrichte handelingen, hoofdelijk aansprakelijk kan worden gesteld voor de betaling van de verschuldigde btw, terwijl het noch de belastingdienst noch de bevoegde rechter is toegestaan om na te gaan of hij betrokken was bij de economische activiteit van de belastingplichtige, of hij wist of had moeten weten dat de belasting niet betaald zou worden, en of hij te goeder trouw heeft gehandeld en alle redelijkerwijs vereiste maatregelen heeft genomen om ervoor te zorgen dat de btw-verplichtingen werden nagekomen.

De omstandigheid dat de handeling waarvoor btw verschuldigd is, verricht is onder het individuele btw-identificatienummer dat aan de belastingplichtige is toegekend door de lidstaat waar hij gevestigd is dan wel onder het nummer dat is toegekend door de lidstaat waar de btw verschuldigd is, kan niet bepalend zijn voor de in de punten 1 en 2 van het onderhavige dictum verstrekte antwoorden.

Artikel 205 van richtlijn 2006/112, gelezen in het licht van artikel 204, lid 1, van deze richtlijn, moet aldus worden uitgelegd dat een persoon die krachtens artikel 204 als de tot voldoening van de belasting gehouden persoon is aangewezen, niet tevens hoofdelijk aansprakelijk kan zijn op grond van artikel 205 van deze richtlijn.

GERECHT – ARREST – T-268/25 (Sampension Livsforsikring) – 15 juli 2026 – Denemarken – ECLI:EU:T:2026:462 – conclusie – arrest

Richtlijn 2006/112/EG – Btw-groep – Personen die financieel, economisch en organisatorisch nauw met elkaar verbonden zijn – Maatregelen om belastingfraude en belastingontwijking te voorkomen – Nationale wetgeving die voor bepaalde belastingplichtigen 100 % eigendom voorschrijft

Sampension Livsforsikring, een verzekeringsmaatschappij, wil een btw-groep vormen met Administrationsselskab (de beheermaatschappij). Sampension Livsforsikring verricht financiële diensten die van btw zijn vrijgesteld. Ten tijde van de indiening van het registratieverzoek was de beheermaatschappij voor 94 % in handen van Sampension Livsforsikring en voor 6 % in handen van twee pensioenfondsen die eveneens door de beheermaatschappij werden beheerd.

Het verzoek om als één belastingplichtige te worden geregistreerd is door de Deense belastingdienst afgewezen omdat Sampension Livsforsikring niet 100 % van het aandelenkapitaal van de beheermaatschappij in handen had, zoals voorgeschreven in § 47, lid 4, van de btw-wet.

De zaak gaat over de voorwaarden die de lidstaten mogen stellen aan deelname aan een btw-groep nader te verduidelijken. In het bijzonder moet worden nagegaan of de lidstaten bepaalde categorieën belastingplichtigen mogen verplichten tot een deelneming van 100 %, met name om belastingfraude of -ontwijking te voorkomen.

Gerecht: Artikel 11 van richtlijn 2006/112/EG verzet zich tegen een regeling van een lidstaat die de mogelijkheid om een groep voor de btw te vormen bestaande uit, enerzijds, personen die aan de btw

onderworpen activiteiten verrichten en, anderzijds, personen die van btw vrijgestelde activiteiten verrichten of geen economische activiteit verrichten, afhankelijk stelt van de voorwaarde dat een persoon van de groep direct of indirect 100 % van het kapitaal van de andere personen van die groep in handen heeft, tenzij dit vereiste een noodzakelijke en geschikte maatregel is ter verwezenlijking van de doelstellingen om belastingfraude of -ontwijking te bestrijden.

Artikel 11 van richtlijn 2006/112 kan niet worden geacht rechtstreekse werking te hebben die de belastingplichtigen in staat stelt om zich tegenover hun lidstaat op deze bepaling te beroepen ingeval de wetgeving van hun lidstaat niet verenigbaar is met die bepaling en evenmin in overeenstemming ermee kan worden uitgelegd.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-702/26 (Mitrisc Turism Plus), verwijzing uit **Roemenië** over de vraag of het Unierecht zich verzet tegen het opleggen van **aanvullende fiscale verplichtingen** en het **weigeren van btw-aftrek** op basis van **strafrechtelijke vermoedens** die niet in een strafprocedure zijn bevestigd.
- T-361/26 (Sandoz Hungária), verwijzing uit **Hongarije** over een nationale regeling die een **farmaceutische onderneming** het recht ontzegt de **btw-maatstaf van heffing te verlagen** voor **wettelijk verplichte afdrachten aan de openbare zorgverzekeraar** en de verenigbaarheid met artikel 90, lid 1 van **richtlijn 2006/112**.
- T-324/25 (Novo Banco), verwijzing uit **Portugal** over de vraag of artikel 178 e.v. van **richtlijn 2006/112** (btw) en het **neutraliteitsbeginsel** in de weg staan aan de uitoefening van het recht op btw-aftrek na een **herberekening van de belastinggrondslag** die heeft plaatsgevonden na afloop van het belastingjaar (maar voor het verstrijken van de algemene verjaringstermijn van vier jaar
- T-407/26 (Wagner Sport Signage), verwijzing uit **Hongarije** over de vraag of **richtlijn 2008/9/EG** zich verzet tegen een nationale regeling op grond waarvan een **verzoek om teruggaaf van btw** in zijn geheel wordt afgewezen wegens het **ontbreken van een fiscaal registratienummer** op één factuur, en of in dat geval **aanvullende gegevens** kunnen worden opgevraagd of een **gedeeltelijke teruggaaf** mogelijk is.
- T-435/26 (Finanzamt Österreich), verwijzing uit **Oostenrijk** over **richtlijn 2006/112** (btw), en de vraag of een belastingvoorschrift van een lidstaat bij **grensoverschrijdende handelingen** dat mogelijk in strijd is met het Unierecht, gevolgen heeft voor de **belastingbevoegdheid** van de tweede betrokken lidstaat.
- T-518/26 (Wlecka), verwijzing uit **Polen** over de vraag of het **duurzaam verpachten van grond** door een natuurlijk persoon die formeel gezien geen economische activiteiten verricht, kan worden aangemerkt als een **economische activiteit** in de zin van artikel 9, lid 1 van **richtlijn 2006/112 (btw)** zodat de latere verkoop van deze grond kan worden aangemerkt als een **handeling die onderworpen is aan btw**.

Belastingen, vennootschapsbelasting

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-779/26 (BNP Paribas), verwijzing uit **Frankrijk** over de vraag of artikel 4, lid 1, van richtlijn 2011/96/EU zich ertegen verzet dat **dividenden** die een **moedermaatschappij** van haar in andere lidstaten gevestigde dochterondernemingen ontvangt, worden meegenomen bij de **berekening van de loonbelasting van de moedermaatschappij** en, zo ja, in hoeverre die dividenden daarbij op grond van artikel 4, lid 3, van de richtlijn mogen worden meegeteld.

Bescherming financiële belangen EU

HvJ – ARREST – C-186/25 (Institut po ribni resursi Varna) – 9 juli 2026 – Bulgarije – ECLI:EU:C:2026:567 – geen conclusie – arrest

Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 – Verordening (EU) nr. 1303/2013 – Verordening (EU) nr. 232/2014 – Artikel 41 Handvest EU – Eigen middelen van de Europese Unie – Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) – Europees nabuurschapsinstrument (ENI) – Programma voor grensoverschrijdende samenwerking voor het Zwarte Zeegebied – Overheidsopdracht – Richtlijn 2014/24/EU – Onderhandse gunning – Begrip ‘onregelmatigheid’ – Tardieve uitvoering van de prestatie – Geen toepassing van een boetebeding – Financiële correcties – Evenredigheid – Motivering van het besluit waarbij de financiële correctie wordt opgelegd

Het gemeenschappelijk operationeel programma voor grensoverschrijdende samenwerking „Zwarte Zeebekken 2014-2020” wordt gefinancierd door het ENI, het EFRO en het Instrument voor pretoetredingssteun. Dit gemeenschappelijk operationeel programma financiert het Timmod-project.

In het kader van de uitvoering van het Timmod-project heeft het Instituut voor de visbestanden een overheidsopdracht voor diensten geplaatst met een waarde van 5 000 EUR. Deze opdracht is gegund aan Mezhdunaroden chernomorski klub die een film moest produceren en leveren binnen de in het bestek van die overeenkomst vastgestelde termijnen, Artikel 6 van de dienstenovereenkomst voorzag in een boetebeding in geval van een onrechtmatige niet-nakoming.

Na een administratieve controle heeft de nationale autoriteit twee onregelmatigheden vastgesteld en daarom twee financiële correcties opgelegd.

De contractant heeft niet aangetoond dat zijn inschrijving aan de selectiecriteria voldeed. In de tweede plaats is de videofilm acht dagen na de uiterste uitvoeringsdatum opgeleverd. De rechter heeft twijfels over het begrip „onregelmatigheid”, over de naleving door de nationale autoriteit van artikel 41, lid 2, onder c), van het Handvest, namelijk dat een ieder recht heeft op behoorlijk bestuur en over de evenredigheid van de opgelegde sancties.

Hof: Artikel 52 van uitvoeringsverordening (EU) nr. 897/2014 verzet zich er niet tegen dat een nationale regeling tot omzetting van richtlijn 2014/24/EU bepaalt dat de toezichthoudende autoriteit in het kader van een controle van een project dat door een gemeenschappelijk operationeel programma in het kader van het Europees nabuurschapsinstrument wordt gefinancierd, van de begunstigde van dat project kan verlangen dat hij het bewijs levert van de bekwaamheid en ervaring van de opdrachtnemer aan wie hij een overheidsopdracht voor diensten heeft gegund.

Artikel 2, onder m), van uitvoeringsverordening nr. 897/2014, moet aldus worden uitgelegd dat de tardieve uitvoering van een dienst ten opzichte van de in een overeenkomst vastgestelde datum, gesloten tussen een aanbestedende dienst die begunstigde is van een door een gemeenschappelijk operationeel programma in het kader van het Europees nabuurschapsinstrument gefinancierd project en een opdrachtnemer die na een aanbestedingsprocedure is aangewezen, en het feit dat die begunstigde naar aanleiding van die tardieve uitvoering een contractueel boetebeding niet heeft toegepast, onregelmatigheden in de zin van die bepaling kunnen vormen.

Het algemene beginsel van behoorlijk bestuur moet aldus worden uitgelegd dat het eraan in de weg staat dat een autoriteit die belast is met de controle van een door een gemeenschappelijk operationeel programma in het kader van het Europees nabuurschapsinstrument gefinancierd project een besluit vaststelt waarbij aan de begunstigde van dat project financiële correcties worden opgelegd wegens door die begunstigde begane onregelmatigheden in de zin van artikel 2, punt 36, van verordening nr. 1303/2013, die bestaan in een schending van artikel 33, lid 1, van verordening (EU, Euratom) 2018/1046, zonder dat concrete elementen worden aangevoerd waaruit die schending blijkt en zonder

dat een nauwkeurige motivering wordt verstrekt die de toepassing rechtvaardigt van een forfaitaire financiële correctie van 25 % van de waarde van de opdracht.

Artikel 31, lid 3, en artikel 74 van uitvoeringsverordening nr. 897/2014 moeten aldus worden uitgelegd dat het aan de lidstaten staat om in hun nationale regeling te voorzien in voorschriften inzake de hoogte van de financiële correcties waarin rekening wordt gehouden met de aard en de ernst van de onregelmatigheden en met het financiële verlies, alsmede in evenredige financiële correcties die kunnen worden toegepast op de begunstigden van door het Europees nabuurschapsinstrument gefinancierde projecten.

Artikel 63, lid 2, eerste alinea, onder c), van verordening 2018/1046, gelezen in samenhang met het evenredigheidsbeginsel, staat er niet aan in de weg dat, ten eerste, een financiële correctie wordt opgelegd die aan de hand van een forfaitair percentage wordt berekend ter correctie van een onregelmatigheid die voortvloeit uit onvoldoende documentaire traceerbaarheid en, ten tweede, een financiële correctie wordt opgelegd die volgens een differentiële methode wordt berekend ter correctie van onregelmatigheden die voortvloeien uit de vertraging bij de uitvoering van een dienst en uit de niet-toepassing van een boetebeding.

HvJ – ARREST – C-280/25 (Lin II) – 16 juli 2026 – Roemenië – Grote Kamer – persbericht – conclusie – arrest (Engelse versie)

Artikel 49, lid 1, en 325, lid 1, VWEU – ‚BFB’-overeenkomst – Bescherming financiële belangen EU – Begrip ‚ernstige fraude’ – Verjaringstermijn voor strafrechtelijke aansprakelijkheid – Systemisch risico op straffeloosheid – Legaliteitsbeginsel – Vereisten van voorzienbaarheid en nauwkeurigheid van de strafwet – Beginsel dat meest gunstige strafwet (lex mitior) met terugwerkende kracht wordt toegepast – Voorrang Unierecht – Definitieve nationale beslissingen met gezag van gewijsde – Gevallen waarin strafrechtelijke aansprakelijkheid vóór arrest Lin I was verjaard zonder dat dit bij definitieve beslissing is vastgesteld

Samenvatting onder: Procesrecht

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-715/26 (Szabadszentkirály Község Önkormányzata e.a.), verwijzing uit **Hongarije** over het begrip **‘meerjarig programma’** en hoe de **verjaringstermijn** van artikel 3, lid 1, van verordening nr. 2988/95 (bescherming financiële belangen EG) moet worden toegepast bij de **terugvordering van EU-subsidies** wegens **vermeende aanbestedingsonregelmatigheden**.

OVERIG

Artikel: Het Europees bewijsverkrijgingsbevel en de toekomst van de bescherming van de financiële belangen van de Europese Unie (bijzonder strafrecht)

Brexit

OVERIG

- What happens if a UK government removes benefits from EU citizens in breach of the withdrawal agreement? ([EU law analysis](#))
- Double Direct Effect? The UK Supreme Court's revisiting of the direct effect conditions in Dillon ([EU law analysis](#))

Broeikasgasemissierechten

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [T-411/26 \(Holcim Magyarország\)](#), verwijzing uit **Hongarije** over de vraag of een **overdracht van emissierechten binnen een concern** naar een door de **moedermaatschappij** beheerde handelsrekening onder artikel 55 van verordening 2019/1122 valt en of een nationale regeling die daarvoor een **transactievergoeding** oplegt verenigbaar is met artikel 81, lid 2, van die verordening

Civiel

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-582/26 \(Eurogine II\)](#), verwijzing uit **Oostenrijk** over de vraag of een **ongewenste zwangerschap en de daaropvolgende zwangerschapsafbreking** als gevolg van een **gebrekkige anticonceptiespiraal** lichamelijk letsel vormen in de zin van richtlijn 85/374 inzake **productaansprakelijkheid**
- [C-658/26 \(Endesa Energía\)](#), verwijzing uit **Spanje** over **betalingsachterstand bij handelstransacties** en de vraag of een **vergoeding wegens ongerechtvaardigde verrijking** voor een zonder overeenkomst of bestuursbesluit aan een overheidsinstantie verrichte dienst een **handelstransactie** vormt in de zin van **richtlijn 2011/7**.

Consumenten en oneerlijke handelspraktijken

HvJ – ARREST – [Gevoegde zaken C-261/25 \(Ścierbek\) en C-262/25 \(Drózdzik\)](#) – 2 juli 2026 – [ECLI:EU:C:2026:537](#) – Polen – geen conclusie – [arrest](#)

Richtlijn 93/13/EEG – Artikel 47 Handvest EU – Oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten – Gevolgen van de vaststelling dat een beding oneerlijk is – Nietigverklaring van de overeenkomst – Vordering tot teruggave ingesteld door de verkoper – Verjaringstermijn

Consumenten hebben een hypothecaire lening gesloten met verschillende banken. De leningsovereenkomsten zijn ongeldig verklaard vanwege oneerlijke bedingen in die overeenkomsten. De zaak gaat over de terugbetaling van de prestaties die deze banken onverschuldigd aan die consumenten hebben verricht.

De vraag is o.a. of richtlijn 93/13, gelezen in het licht van het door artikel 47 Handvest gewaarborgde recht op effectieve rechterlijke bescherming en van de beginselen van doeltreffendheid, gelijkwaardigheid, evenredigheid en rechtszekerheid, zich verzetten tegen een in de rechtspraak ontwikkelde uitlegging van een nationale wettelijke regeling op grond waarvan de verjaringstermijn van de vordering van een verkoper jegens een consument tot terugbetaling van prestaties die onverschuldigd zijn verricht uit hoofde van een overeenkomst die wegens de daarin opgenomen oneerlijke contractuele bedingen ongeldig is verklaard, ingaat op de datum waarop de consument voor het eerst jegens de verkoper heeft betwist dat hij gebonden is aan die bedingen en aan de overeenkomst waarin deze zijn opgenomen.

Hof: Artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG, gelezen in het licht van het door artikel 47 Handvest gewaarborgde recht op effectieve rechterlijke bescherming en van de beginselen van doeltreffendheid, gelijkwaardigheid, evenredigheid en rechtszekerheid, verzetten zich niet tegen een in de rechtspraak ontwikkelde uitlegging van een nationale wettelijke regeling op grond waarvan de verjaringstermijn van de vordering van een verkoper jegens een consument tot terugbetaling van prestaties die onverschuldigd zijn verricht uit hoofde van een overeenkomst die wegens de daarin opgenomen oneerlijke contractuele bedingen ongeldig is verklaard, ingaat op de datum waarop de consument voor het eerst jegens de verkoper heeft betwist dat hij gebonden is aan die bedingen en aan de overeenkomst waarin deze zijn opgenomen.

HvJ – ARREST – C-307/25 (KFZ Kolak) – 9 juli 2026 – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2026:568 – geen conclusie – arrest

Richtlijn (EU) 2019/771 – Consumentenbescherming – Overeenkomsten voor de verkoop van goederen – Remedies in geval van conformiteitsgebrek – Gebrek dat ziet op de veiligheid van het goed – Goed waarvan conformiteitsgebrek met geringe financiële inspanning kan worden verholpen

GF heeft bij KFZ Kolak voor 33 500 EUR een tweedehands auto gekocht, De ÖAMTC (Oostenrijkse ANWB) heeft een controle van het voertuig uitgevoerd, waarbij een verlies van motorolie als gevolg van een lekkende motor aan het licht is gekomen. Volgens de ÖAMTC ging het om een ernstig gebrek op het gebied van verkeers- en gebruiksveiligheid, dat al bestond vóór de overdracht van het voertuig aan GF en dat met een geringe financiële inspanning kon worden verholpen.

KFZ Kolak heeft GF laten weten dat zij bereid was om het voertuig te repareren. GF heeft niettemin bij de Oostenrijkse rechterlijke instanties de ontbinding van de koopovereenkomst en de terugbetaling van de aankoopprijs van het voertuig in ruil voor de teruggave ervan gevorderd, alsmede terugbetaling van de overige kosten die hij in verband met de aankoop van dat voertuig had gemaakt.

In hoger beroep is geoordeeld dat de consument krachtens die wettelijke regeling recht heeft op een prijsvermindering of op ontbinding van de overeenkomst indien het conformiteitsgebrek zo ernstig is dat een onmiddellijke prijsvermindering of de onmiddellijke ontbinding van de overeenkomst gerechtvaardigd is. Van een ernstig gebrek is sprake als het gebrek in ernstige mate de vrijheid van de consument aantast om op normale wijze gebruik te maken van het goed en aanzienlijke negatieve gevolgen heeft voor de veiligheid. Het doet er niet toe dat het conformiteitsgebrek gemakkelijk en tegen geringe kosten kan worden verholpen.

KFZ Kolak heeft tegen de uitspraak van die rechter beroep in *Revision* ingesteld bij de verwijzende rechter.

Hof: Artikel 13, lid 4, onder c), van richtlijn (EU) 2019/771 moet aldus worden uitgelegd dat een conformiteitsgebrek dat ziet op de veiligheid van een goed maar dat kan worden verholpen tegen relatief lage kosten, niet noodzakelijkerwijs hoeft te worden aangemerkt als een conformiteitsgebrek dat zo

ernstig is dat een onmiddellijke vermindering van de koopprijs of de onmiddellijke ontbinding van de koopovereenkomst gerechtvaardigd is.

HvJ – ARREST – C-234/25 (Sky Österreich Fernsehen) – 9 juli 2026 – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2026:556 – conclusie – arrest

Richtlijn 2011/83/EU – Streamingdiensten – Levering van „digitale inhoud” – Herroepingsrecht

Deze zaak gaat over de vraag of een streamingdienst moet worden gekwalificeerd als het aanbieden van „digitale inhoud” of als een „digitale dienst” in de zin van de bepalingen van richtlijn 2011/83/EU. Deze kwalificatie is van belang omdat volgens het in deze richtlijn neergelegde herroepingsrecht kan vervallen vóór het verstrijken van de termijn van 14 dagen die in beginsel is vastgesteld voor een „digitale dienst”, en niet in het geval van een aanbod van „digitale inhoud”.

Hof: Artikel 16, eerste alinea, onder m), van richtlijn 2011/83/EU, gelezen in samenhang met artikel 2, punt 11, van richtlijn 2011/83, moet aldus worden uitgelegd dat het leveren van een streamingdienst waardoor een consument via een hyperlink of een digitale applicatie toegang krijgt tot op een server opgeslagen digitale gegevens zodat hij deze live, op aanvraag of na het downloaden ervan offline op een eigen opslagmedium kan bekijken, geen levering van „digitale inhoud” in de zin van deze bepalingen vormt, maar een levering van een „digitale dienst” in de zin van artikel 2, punt 16, van richtlijn 2011/83, zoals gewijzigd, wanneer het aanbod van de betrokken handelaar een dynamisch karakter heeft dat verder gaat dan louter het stabiel en, in voorkomend geval, continu ter beschikking stellen van specifieke inhoud.

- 🇪🇺 HvJ EU: dynamische streamingdienst valt onder begrip digitale dienst (IT&recht)
- 🇪🇺 Dynamisch streamingaanbod kwalificeert als digitale dienst (IT&recht)

HvJ – ARREST – C-188/25 (Štátny fond rozvoja bývania) – 9 juli 2026 – Slowakije – ECLI:EU:C:2026:555 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 93/13/EEG – Oneerlijke bedingen – Begrip “verkoper” – Vroegtijdig beëindigde lening voor huisvesting – Taak van algemeen belang – Tegen preferentiële voorwaarden verstrekte kredieten – Terugverwijzing voor heroverweging na een hogere voorziening – Verplichting om zich te houden aan de juridische beoordelingen van de hogere rechter – Beginsel van voorrang van het Unierecht – Beperking in de tijd van de werking van het arrest

De ŠFRB is een publiekrechtelijke rechtspersoon waarvan de activiteit bestaat in het verlenen van staatssteun voor huisvesting, met name door het verstrekken van hypothecaire leningen met preferentiële rentevoet.

De ŠFRB heeft met GL en KL een leningsovereenkomst gesloten voor een bedrag van 33 193,92 EUR, af te lossen over een periode van 30 jaar, voor de aanschaf van een woning. SC heeft zich voor GL en KL borg gesteld. De ŠFRB heeft de overeenkomst opgezegd, nadat GL en KL de maandelijkse aflossingen niet hadden betaald. De ŠFRB heeft een vordering ingesteld tot veroordeling van de kredietnemers en hun borg tot betaling van het uitstaande restbedrag van de lening, te weten een bedrag van 26 040,44 EUR, vermeerderd met de rente, kosten en boeten.

De vragen stellen aan de orde of ŠFRB, gelet op zijn organisatorische en functionele kenmerken, zou kunnen worden geacht te handelen als „verkoper” in de zin van artikel 2, onder c), van richtlijn 93/13.

Voorts benadrukt de verwijzende rechter dat hij, in het kader van de terugverwijzing voor heroverweging, krachtens het nationale procesrecht gebonden is aan de door de Najvyšší súd Slovenskej republiky

verrichtte juridische beoordelingen. Deze rechter is echter van oordeel dat deze beoordelingen niet verenigbaar zijn met het bepaalde in richtlijn 93/13.

Hof: Artikel 2, onder c), van richtlijn 93/13/EEG moet aldus worden uitgelegd dat een overheidsinstantie die bij wet is opgericht met het oog op de uitoefening van een activiteit zonder winstoogmerk op het gebied van steun bij huisvesting welke met name het verstrekken van hypothecaire leningen tegen preferentiële voorwaarden aan natuurlijke personen omvat, een „verkoper” in de zin van die bepaling is, voor zover de leningsovereenkomsten die zij met deze personen sluit, deel uitmaken van haar beroepsactiviteit.

Het beginsel van voorrang van het Unierecht moet aldus worden uitgelegd dat het een nationale rechter die op grond van een regel of praktijk van nationaal recht gebonden is aan de juridische beoordelingen van een hogere nationale rechter in een zaak die naar hem is terugverwezen voor heroverweging, verplicht om die beoordelingen naast zich neer te leggen wanneer hij van oordeel is dat deze niet in overeenstemming zijn met de uitlegging van een bepaling van het Unierecht die het Hof krachtens artikel 267 VWEU heeft gegeven.

HvJ – CONCLUSIE – C-435/25 (Gut gekauft Reformhäuser) – 9 juli 2026 – A-G Norkus – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:575 – conclusie

Verordening (EG) nr. 1223/2009 – Richtlijn 2005/29/EG – Cosmetische producten – Verplichtingen distributeurs – Omvang – Verbod op misleidende vermeldingen – Oneerlijke handelspraktijken – Toepassingsgebied – Distributeur die een van de fabrikant overgenomen misleidende reclameclaim gebruikt

Kan een distributeur van een cosmetisch product die de door de fabrikant van dat product verstrekte reclameclaims ongewijzigd overneemt en verspreidt, verantwoordelijk worden gehouden voor de niet-overeenstemming ervan met verordening (EG) nr. 1223/2009 betreffende cosmetische producten?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 6, leden 1 en 3, en artikel 20, lid 1, van verordening (EG) nr. 1223/2009 moeten aldus worden uitgelegd dat een distributeur die een cosmetisch product onder de naam of het handelsmerk van de fabrikant ongewijzigd op de markt aanbiedt, verplicht is om na te gaan of dit product de functies bezit die eraan worden toegeschreven in de beweringen in de reclamefolders van die distributeur wanneer die beweringen door de fabrikant van het product aan die distributeur ter beschikking zijn gesteld, deze ook op de productverpakking vermeld staan en zij ongewijzigd door de distributeur zijn overgenomen, indien hij wegens concrete omstandigheden van mening is of redenen heeft om aan te nemen dat zij niet in overeenstemming zijn met de vereisten van verordening nr. 1223/2009, waarbij het aan de verwijzende rechter staat om dit na te gaan.

Artikel 3, lid 4, van richtlijn 2005/29/EG moet aldus moet worden uitgelegd dat

- *het zich ertegen verzet dat de praktijk waarbij een distributeur reclame voor een cosmetisch product verspreidt die hij ongewijzigd van de fabrikant heeft overgenomen en die voldoet aan artikel 6, leden 1 en 3, en artikel 20, lid 1, van verordening nr. 1223/2009, kan worden aangemerkt als een „oneerlijke handelspraktijk” in de zin van artikel 5, lid 1 en lid 4, onder a), en artikel 6, lid 1, onder b), van richtlijn 2005/29, en*
- *het zich er niet tegen verzet dat de praktijk waarbij een distributeur in strijd met zijn verplichtingen van artikel 6, leden 1 en 3, en artikel 20, lid 1, van die verordening reclame voor een cosmetisch product verspreidt die hij ongewijzigd van de fabrikant heeft overgenomen, kan worden aangemerkt als een „oneerlijke handelspraktijk” in de zin van artikel 5, lid 1 en lid 4, onder a), en artikel 6, lid 1, onder b), van die richtlijn.”*

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Rechtbank Amsterdam – 17 juli 2026 – C-797/26 (Woonstichting Lieven de Key II) – ECLI:NL:RBAMS:2026:7247

Richtlijn 93/13/EEG – Huurprijswijzigingsbeding

Huurders huren ieder een zelfstandige woonruimte in een wooncomplex van verhuurder, dat bestaat uit 34 woningen en een zogenaamd 55+ label heeft, wat betekent dat de woningen alleen worden toegewezen aan huurders die tenminste 55 jaar oud zijn. Het gaat om geliberaliseerde huur, te weten woningen in de vrije sector, waarbij de huurprijs niet wordt gereguleerd volgens het Nederlandse woningwaarderingssysteem. In de huurovereenkomsten is een huurprijswijzigingsbeding opgenomen.

Huurders vorderen het huurprijswijzigingsbeding te vernietigen, voor recht te verklaren dat de betalingsverplichting, welke per huurder is gespecificeerd in de dagvaarding, ten aanzien van de kale huurprijs van de huurders overeenkomt met de aanvangshuur en dat verhuurder wordt veroordeeld tot betaling van de onverschuldigd betaalde huur, vermeerderd met de wettelijke rente. De vraag is of het huurprijswijzigingsbeding in de huurovereenkomsten oneerlijk is in de zin van de Richtlijn 93/13/EEG.

De kantonrechter stelt in deze zaak prejudiciële vragen aan het HvJ EU over de eerlijkheid en splitsbaarheid van een beding uit een huurovereenkomst, waarin is vastgelegd dat en hoe de verhuurder de huurprijs kan wijzigen. Wanneer het beding wordt beoordeeld met inachtneming van de antwoorden van de Hoge Raad op eerder gestelde prejudiciële vragen (ECLI:NL:HR:2024:1780) zou dat de kantonrechter tot een met het Unierecht strijdig vonnis kunnen brengen (HvJ EU 30 oktober 2025, [C-143/23] Mercedes-Benz Bank AG, Volkswagen Bank GmbH (ECLI:EU:C:2025:837, punt 59 en aldaar aangehaalde rechtspraak)). Daarbij is mede van belang dat het vereiste van richtlijnconforme uitlegging voor de nationale rechters met name de verplichting inhoudt om zo nodig vaste rechtspraak te wijzigen wanneer deze berust op een met de doelstellingen van een richtlijn onverenigbare uitlegging van het nationale recht (HvJ EU 26 juni 2019, Addiko Bank, C 407/18, EU:C:2019:537, punten 65 en 66 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

Prejudiciële vragen:

1. *Verzet het Unierecht zich tegen splitsing van een bepaling in twee bedingen, wanneer die bepaling zowel een beding van prijsindexering, als een tweede methode omvat om de (huur)prijs te verhogen en moeten deze bedingen, wanneer splitsing mogelijk is, dan ook afzonderlijk worden beoordeeld op eerlijkheid, in die zin dat bij oneerlijk bevinden van het ene beding het andere beding, te weten het indexatiebeding, in stand kan blijven?*
2. *Als een dergelijke splitsing mogelijk is, moet dan het cumulatief effect van beide bedingen worden onderzocht en moeten dan beide bedingen buiten toepassing blijven, in geval het cumulatief effect zodanig is dat geoordeeld wordt dat het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk is verstoord (HvJ EU 21 april 2016, ECLI:EU:C:2016:283 [C-377/14] (Radlinger) en HvJ EU 10 september 2020, ECLI:EU:C:2020:687 [C-738/19 A])?*
3. *Is het oordeel van de Hoge Raad om een huurprijswijzigingsbeding niet oneerlijk te achten in lijn met het Unierecht:*
 - a. *als in het beding zelf weliswaar niet de redenen zijn genoemd op grond waarvan de prijs kan worden gewijzigd, maar de handelaar na het sluiten van de overeenkomst alsnog redenen voor verhoging van de prijs aanvoert? Maakt het daarbij uit of de aangevoerde redenen plausibel zijn? Is een maximaal opslagpercentage, dat wordt vastgesteld aan de hand van de waarde van het gehuurde, waarmee de huurprijs kan worden verhoogd, een voldoende duidelijke wijze van aanpassing van de prijs en is het stijgen van de waarde van een woning een voldoende geldige reden voor wijziging van de huurprijs?*
 - b. *als het beding slechts kan leiden tot huurverhoging en niet tot huurverlaging?*
 - c. *als opzegging van de huurovereenkomst juridisch mogelijk is, maar daadwerkelijke opzegging, als gevolg van de situatie op de woningmarkt, voor de huurder geen optie is?*
4. *Maakt het voor de eerlijkheid van het huurprijswijzigingsbeding uit dat in de bepaling is vermeld dat de gewijzigde huurprijs ook geldt indien van de wijziging aan de huurder geen*

- afzonderlijke mededeling is gedaan, zoals in het onderhavige huurprijswijzigingsbeding is bepaald?*
5. *In hoeverre moet bij de beoordeling van de eerlijkheid van een opslagbeding rekening worden gehouden met de op het moment van aangaan van de overeenkomst te voorziene maximaal mogelijke huurprijsstijging in verhouding met de dan voorzienbare mogelijke stijging of daling van het inkomen van de betreffende individuele huurder en diens mogelijkheden om de verhoogde huur te kunnen blijven betalen (dus in hoeverre moet bij die beoordeling rekening worden gehouden met individuele omstandigheden, bijvoorbeeld wanneer een huurder een uitkering ingevolge de Algemene Ouderdomswet (AOW) ontvangt en slechts achteruitgang van het reële inkomen valt te verwachten)?*
 6. *Verzet de uitzondering als genoemd onder sub d) van punt 2 van de bijlage bij de Richtlijn zich ertegen dat in een (verder wettig) beding van prijsindexering slechts wordt verwezen naar een bepaald percentage dat jaarlijks wordt gepubliceerd door een onafhankelijke nationale instantie, zonder dat de wijze waarop de prijs wordt aangepast expliciet in het beding is omschreven, als de consument daarmee wel globaal bekend is?*

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-496/26 (Civinity Mājas), verwijzing uit **Letland** over **richtlijn 2005/29** en de vraag of de handelswijze waarbij de **beheerder van een woongebouw maandelijks onjuiste facturen** heeft gestuurd aan de eigenaars van de appartementen en vervolgens het verschil in de beheervergoedingen heeft gevorderd, kan worden aangemerkt als een **(oneerlijke) handelspraktijk**.
- C-534/26 (UBS), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of een **erfgenaam** zich op grond van de artikelen 15 en 16 van het **Verdrag van Lugano** kan beroepen op het **forum consumentis van de erflater** bij een vordering uit een **door de erflater als consument gesloten bankovereenkomst**, of dat de hoedanigheid van consument met het overlijden van de oorspronkelijke contractspartij
- C-547/26 (Vueling Airlines), verwijzing uit **Spanje** over de vraag of de **vrijheid van prijszetting** van **luchtvaartmaatschappijen** toestaat dat een **toeslag** wordt aangerekend **voor handbagage die groter is dan een klein stuk handbagage** dat onder de stoel past, en of een dergelijk **contractueel beding oneerlijk** is in de zin van **richtlijn 93/13**.
- C-572/26 Kangi, verwijzing uit **Estland** over een **betalingsbevelprocedure** en de vraag of de artikelen 8 en 23 van **richtlijn 2008/48/EG** zich verzetten tegen een nationale regeling die de rechter **niet toestaat ambtshalve te onderzoeken** of de kredietgever de kredietwaardigheid van de consument heeft beoordeeld vóór het sluiten van de kredietovereenkomst
- C-571/26 (Kahmus), verwijzing uit **Estland** over de vraag of de artikelen 8 en 23 van richtlijn 2008/48/EG zich verzetten tegen een nationale regeling die verhindert dat in een **insolventieprocedure** wordt onderzocht of een kredietgever voorafgaand aan het sluiten van een consumentenkredietovereenkomst de **kredietwaardigheid van de consument** heeft beoordeeld, wanneer de vordering reeds bij een onherroepelijke rechterlijke beslissing is vastgesteld.
- C-580/26 (Vivesevi), verwijzing uit **Bulgarije** over de vraag of de **verjaringstermijn** voor de vordering van een kredietgever tot **terugbetaling** van het nettobedrag van een **nietige consumentenkredietovereenkomst** mag aanvangen op een van de in het nationale recht aanvaarde tijdstippen, gelet op het doeltreffendheids-, gelijkwaardigheids- en evenredigheidsbeginsel van **richtlijn 93/13**, of een kredietgever die rente berekent over meegefinancierde kredietkosten in strijd handelt met de informatieverplichtingen van richtlijn 2008/48 en of een dergelijke schending moet leiden tot toepassing van de nationale sancties en ambtshalve toetsing door de rechter.
- C-714/26 (Consumer Rights Recovery), verwijzing uit **Duitsland** over of een kredietgever die **rente berekent over meegefinancierde kredietkosten** in strijd handelt met de

informatieverplichtingen van richtlijn 2008/48 en of een dergelijke schending moet leiden tot toepassing van de nationale sancties en **ambtshalve toetsing door de rechter**.

- C-604/26 (Universitetska Parva MBAL-Sofia), verwijzing uit **Bulgarije** over de vraag of een **beding** in een **overeenkomst inzake voortgezette beroepsopleiding dat een arts in opleiding** verplicht tot **terugbetaling** van opleidingskosten en betaling van een contractuele **boete bij voortijdige beëindiging van de arbeidsovereenkomst** verenigbaar is met het vrije verkeer van werknemers, het Handvest en **richtlijn 93/13**, en of deze arts als **werknemer** dan wel als **consument** moet worden aangemerkt
- C-685/26 (Lanieta), verwijzing uit **Polen** over **oneerlijke bedingen** en de vraag of artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG en de beginselen van doeltreffendheid, gelijkwaardigheid, evenredigheid en rechtszekerheid zich verzetten tegen nationale rechtspraak over de **gevolgen van de nietigverklaring van een hypothecaire kredietovereenkomst**, met name wat betreft de opeisbaarheid van de vorderingen, de wijze van terugbetaling, verzekeringspremies en de hoofdelijke positie van echtgenoten.
- C-746/26 (UniCredit Bank Austria), verwijzing uit **Oostenrijk** over een zaak die betrekking heeft op de omvang (en eventuele overlap) van twee kostenposten in een **kredietovereenkomst** en de vraag naar de rol van artikel 5 van **richtlijn 93/13 (oneerlijke bedingen)** dat voorschrijft dat bedingen in overeenkomsten duidelijk en begrijpelijk worden opgesteld.
- C-783/25, C-796/25 en C-838/25 (Talika e.a.), verwijzing uit **Polen** over een bank, die na **nietigverklaring** van een consumentenkredietovereenkomst wegens **oneerlijke bedingen**, naast **terugbetaling van de hoofdsom** ook **wettelijke verpagingsrente** van de consument kan vorderen, waaronder rente over de periode van voor de definitieve vaststelling van de nietigheid en de verenigbaarheid daarvan met **richtlijn 93/13/EEG**

Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek

EHRM – ARREST – Fanesi t. Italië – 2 juli 2026 – 25063/20 – ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD002506320 – persbericht – arrest

Artikel 3 EVRM – Permanente neurologische schade na klap door politie

Klager was tijdens een voetbalwedstrijd in 2017 betrokken bij een gevecht tussen supporters van de twee teams. Daarbij is hij door politieagenten zodanig op zijn hoofd geslagen, dat hij permanente neurologische schade heeft opgelopen. Het EHRM oordeelt dat zowel de materiële kant als de procedurele kant van artikel 3 EVRM (verbod op onmenselijke behandeling) is geschonden, omdat de hoeveelheid geweld die de politie gebruikte niet noodzakelijk was en het onderzoek naar zijn beschuldigingen tekort is geschoten, waardoor de verantwoordelijken nooit zijn achterhaald.

 EHCRC updates

EHRM – ARREST – Al-Nashiri t. Litouwen – 7 juli 2026 – 31908/22 – ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD003190822 – persbericht – arrest

Artikel 2, 3 6 en 8 EVRM – Artikel 1, Zesde Protocol bij het EHRM – Medewerking door Litouwen aan detentie in geheime CIA gevangenis in Litouwen en overdracht naar de VS – Doodstraf – Schending

Klager is een staatsburger uit Saoedi-Arabië van Jemenitische afkomst. Hij is vastgehouden in de detentiefaciliteit van de Amerikaanse marinebasis Guantánamo Bay op Cuba op verdenking van betrokkenheid bij aanslagen op Amerikaanse en Franse schepen. Na zijn arrestatie in Dubai (2002) is

hij door de CIA in het geheim vastgehouden in verschillende landen. Klager stelt dat hij tussen oktober 2005 en maart 2006 vastzat op een geheime CIA-locatie in Litouwen. Hij is geïsoleerd gehouden en gediagnosticeerd met ernstige PTSS als gevolg van foltering. Een Litouws onderzoek uit 2014 naar de CIA-praktijken op hun grondgebied is nog niet afgerond, maar pogingen van klager om als slachtoffer te worden erkend, zijn afgewezen.

Klager stelt dat Litouwen de CIA de gelegenheid heeft gegeven hem in het geheim vast te houden, te folteren en te isoleren van zijn familie. Ook stelt hij dat Litouwen zijn overdracht naar andere jurisdicties heeft toegestaan, met het risico op verdere willekeurige detentie, foltering, een oneerlijk proces en mogelijke oplegging van de doodstraf. Tot slot klaagt hij dat Litouwen geen voortvarend en grondig onderzoek heeft uitgevoerd (schending van artikelen 2, 6, lid 1, 8, en artikel 1, Zesde Protocol bij het EVRM).

Het EHRM oordeelt dat de situatie onder de rechtsmacht van Litouwen valt. Aangezien de Litouwse autoriteiten op de hoogte moesten zijn geweest van de CIA-activiteiten en een geheim detentiecentrum op hun grondgebied faciliteerden (februari 2005 – maart 2006), is Litouwen verantwoordelijk voor de risico's waaraan klager is blootgesteld.

Door klager in volledige afzondering en incommunicado-detentie te houden, is hem elk contact met zijn familie ontnomen. Dit leidt tot een schending van artikel 8 EVRM.

Voorts oordeelt het EHRM dat Litouwen heeft meegewerkt aan de overdracht van klager aan de VS, terwijl de autoriteiten hadden moeten weten dat berechting door de Amerikaanse militaire commissie een ernstig en reëel risico vormt op een ernstige schending van het recht op een eerlijk proces. Dit leidt tot een schending van artikel 6, lid 1 EVRM. Door mee te werken aan deze overdracht, heeft Litouwen, aldus het EHRM, klager blootgesteld aan een proces waarin de doodstraf tegen hem kan worden geëist en opgelegd. Dit is een schending van artikelen 2 en 3 EVRM jo. artikel 1, Zesde Protocol bij het EHRM.

 [EHRC updates](#)

 [Al Nashiri v. Lithuania: state responsibility and accountability for CIA extraordinary rendition \(Strasbourg observers\)](#)

NOOT – EHRM 30 juni 2026, [Vainik e.a. t. Estland](#)

Vainik and Others v. Estonia [GC]: Who is afraid of the scope of Article 8 ECHR? ([Strasbourg observers](#))

EHRM factsheets en guides

- [Hunger strikes in detention](#)
- [Migrants in detention](#)
- [Prisoners' right to vote](#)
- [Prisoners' health-related rights](#)
- [Detention and mental health](#)
- [Detention conditions and treatment of prisoners](#)
- [Use of force in the policing of demonstrations](#)
- [Police arrest and assistance of a lawyer](#)
- [Secret detention sites](#)
- [Guide on Article 5 of the European Convention on Human Rights Right to liberty and security](#)
- [ECHR-KS – Article 5 The notion of deprivation of liberty](#)
- [ECHR-KS – Prisoners' rights Health care in prison](#)
- [ECHR-KS – Article 5 Judicial review of short-term detentions](#)
- [ECHR-KS – Article 14 Prisoners and discrimination](#)
- [Thematic factsheet: Conditions of detention](#)

- Thematic factsheet: Effective investigations into death or ill-treatment caused by security forces

Diensten, elektronische communicatiediensten

HvJ – ARREST – C-209/23 (RRC Sports) – 16 juli 2026 – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:597 – persbericht – conclusie – arrest (Franse versie)

Artikelen 101 en 102 VWEU – Artikel 56 VWEU – Verordening (EU) 2016/679 – Mededinging – Beroepsvoetbal – FIFA Regels voor spelersmakelaars – Begrip mededingingsverstoringe ,strekking' – Meca-Medina-rechtspraak – Misbruik van machtspositie – Misbruik door exploitatie – Misbruik door uitsluiting –Beperkingen op de vrijheid van dienstverrichting – Bescherming van persoonsgegevens

Samenvatting onder: mededinging

HvJ – ARREST – C-421/24 (AGCOM/Google) – 16 juli 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:592 – conclusie – arrest

Richtlijn 2000/31/EG – Gokreclame – Vrijstelling van aansprakelijkheid voor tussenhandeldiensten op het gebied van hosting – Partnerschapsovereenkomst tussen een aanbieder van hostingdiensten en een gebruiker

In Italië zijn alle vormen van gokreclame verboden. De Italiaanse toezichthouder AGCOM heeft een boete van €750.000 opgelegd aan Google wegens illegale reclame voor online kansspelen op YouTube. Google is een procedure gestart.

Vragen die in deze zaak worden opgeworpen zijn: kan een volledig verbod op gokreclame worden gehandhaafd ten aanzien van een aanbieder van hostingdiensten die een videodeelplatform exploiteert waarop content van derden wordt opgeslagen die dergelijke reclame bevat? Is richtlijn 2000/31 van toepassing op de activiteit van die aanbieder van hostingdiensten? Zo ja, valt deze dienstverlener dan onder de vrijstelling van aansprakelijkheid die is neergelegd in artikel 14, lid 1, van die richtlijn.

België en drie andere lidstaten hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 1, lid 5, onder d), derde streepje, van richtlijn 2000/31/EG moet aldus worden uitgelegd dat een dienst van de informatiemaatschappij die bestaat in het online hosten van video's binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn valt wanneer deze video's reclame bevatten voor gokactiviteiten waarbij een geldbedrag wordt ingezet.

Artikel 14 van richtlijn 2000/31 is niet van toepassing op een exploitant van een onlinevideoplatform die met een persoon die dat platform gebruikt om video's op een specifiek kanaal te verspreiden, een commerciële partnerschapsovereenkomst heeft gesloten waarin is bepaald dat reclame-inkomsten worden gedeeld, en die in het kader van de sluiting of de uitvoering van die overeenkomst de inhoud van dit kanaal, en met name het hoofdthema ervan, de meest bekeken of recentere video's dan wel metadata van die video's heeft onderzocht.

- Geen hostingvrijstelling bij inhoudelijke beoordeling van YouTube-partnerkanaal met gokreclame (IT&recht)

HvJ – ARREST – C-401/25 (Elettronica Industriale II) – 16 juli 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:601 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2002/21/EG – Elektronischecomunicatienetwerken en -diensten – Beheer radiofrequenties – Beginsel van dienstenneutraliteit – Toetsing van beperkingen op bestaande gebruiksrechten – Nationale regeling die een houder van rechten op het gebruik van radiofrequenties verplicht deze radiofrequenties te gebruiken overeenkomstig het bepaalde in het nationale frequentietoewijzingsplan en die het niet toestaat andere activiteiten uit te oefenen – Nationale maatregel die verplicht deze radiofrequenties uitsluitend te gebruiken voor digitale terrestrische televisieomroepdiensten

Elettronica Industriale, een Italiaanse exploitant van een telecommunicatienetwerk, is houder van gebruiksrechten voor radiofrequenties voor DTT, die betrekking hebben op vijf nationale netwerken (multiplex). Deze vennootschap heeft verzocht om heronderzoek van de beperking van deze gebruiksrechten, die uitsluitend waren verleend voor DTT-omroepdiensten. Dit verzoek was met name gericht op het opheffen van deze beperking. Het verzoek wordt afgewezen. Elettronica Industriale start een procedure. Zij voert aan dat die afwijzing in strijd was met het in artikel 9 van de richtlijn 2002/21/EG neergelegde beginsel van dienstenneutraliteit

Hof: Artikel 9, lid 4, van richtlijn 2002/21/EG staat niet in de weg aan een nationale maatregel die, louter op basis van de beperkingen die zijn opgenomen in het nationale frequentietoewijzingsplan, een houder van individuele gebruiksrechten op radiofrequenties verplicht deze uitsluitend te gebruiken voor het aanbieden van digitale terrestrische televisieomroepdiensten.

- Beperking van frequentiegebruik tot digitale televisie verenigbaar met dienstenneutraliteit (IT&recht)

HvJ – CONCLUSIE – Gevoegde zaken C-535/25 – C-537/25 (Amazon Italia Logistica e.a.) – 9 juli 2026 – A-G Campoz Sanchez-Bordona – Italië – ECLI:EU:C:2026:574 – conclusie

Richtlijn 97/67/EG – Postdiensten – Groep ondernemingen die belast is met de levering aan eindafnemers van door derden verhandelde goederen – Ondernemingen binnen deze groep die een postdienst verrichten – Begrip ‘leverancier van postdiensten’ – Nationale regeling die deze ondernemingen aan een algemene machtiging onderwerpt

Amazon bemiddelt via haar online marktplaats bij de verkoop van artikelen die door derde verkopers worden aangeboden. Amazon doet dit door haar klanten geïntegreerde diensten aan te bieden voor de opslag, verpakking en distributie van de verhandelde producten.

De vraag is o.a. in welke mate, deze activiteit, die wordt verricht door drie ondernemingen van de Amazon-groep, een „postdienst” vormt. Zo ja, is deze activiteit dan onderworpen aan de machtigingsregeling van artikel 9 van richtlijn 97/67/EG?

Vanwege het ontbreken van een dergelijke machtiging heeft de AGCOM aan elk van de drie verzoekende ondernemingen een sanctie opgelegd.

A-G geeft het Hof in overweging: De artikelen 2 en 9 van richtlijn 97/67/EG verzetten zich er niet tegen dat de lidstaten de volgende activiteiten van een marktdeelnemer onderwerpen aan de regeling van algemene machtigingen:

- 1) de toewijzing aan verschillende dienstverleners, afhankelijk van de leveringstermijnen en de te bedienen gebieden, van de levering aan de eindafnemer van postzendingen die artikelen bevatten die op een elektronische marktplaats zijn aangeschaft en die vooraf zijn verpakt en geëtiketteerd door dezelfde exploitant die deze toewijzing verricht;

- 2) *het beheer van kluisjes (lockers), waarbij actief toezicht wordt gehouden op de afgifte van postzendingen door lokale bezorgers en op het vervolgens ophalen ervan door de geadresseerde, en*
- 3) *de organisatie van een dienst voor de bezorging van postzendingen door lokale exploitanten die weliswaar juridisch onafhankelijk zijn maar deze uitvoeren overeenkomstig de gedetailleerde instructies van de opdrachtgever die in werkelijkheid leidinggevende en toezichthoudende bevoegdheid over hen uitoefent.*"

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-630/26 (Rada Miasta Krakowa), verwijzing uit **Polen** over de vraag of de **Dienstenrichtlijn** zich verzet tegen een gemeentelijke regeling die **beperkingen stelt aan buitenreclame voor particuliere ondernemingen**, terwijl vergelijkbare reclame op gemeentelijke infrastructuur is toegestaan.
- C-698/26 (Kommunikationsbehörde Austria), verwijzing uit **Oostenrijk** over de vraag of artikel 11, lid 3, onder d), van richtlijn 2010/13/EU verbiedt om de kijkers bij programma's die geen productplaatsing bevatten, door middel van een aanduiding te wijzen op de aanwezigheid van productplaatsing?
- C-23/26 (Lereti), verwijzing uit **Italië** over een waterdienst voor verschillende gemeenten die facturen int die zij berekent op basis van de tarieven die zijn vastgesteld door de verwerende partij Ufficio d'ambito di Como. De waterdienst is het niet eens met deze tarieven. De vraag is of de nationale regeling waarin het beginsel van volledige kostendekking voor de beheerders van waterdiensten is opgenomen maar niet voor alle beheerders van toepassing is, in overeenstemming is met artikel 9 van richtlijn 2000/60 (kostenterugwinning voor waterdiensten).

NOOT – Gerecht 3 juni 2026, T-1078/23 (Meta Platforms/Commissie)

Judge-Proof Numbers, Exposed Reasons: What Meta v Commission (T-1078/23) Demands of DMA Designation Decisions ([European law blog](#))

Digitalisering, social media en AI

HvJ – ARREST – C-421/24 (AGCOM/Google) – 16 juli 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:592 – conclusie – arrest

Richtlijn 2000/31/EG – Gokreclame – Vrijstelling van aansprakelijkheid voor tussenhandeldiensten op het gebied van hosting – Partnerschapsovereenkomst tussen een aanbieder van hostingdiensten en een gebruiker

Samenvatting onder: diensten

GERECHT – ARREST – Gevoegde zaken T-1079/23, T-1080/23 en T-214/24 – 8 juli 2026 – ECLI:EU:T:2026:451 – geen conclusie – arrest

Verordening (EU) 2022/1925 – Digitale diensten – Aanwijzing als poortwachter – Inleiding en sluiting van marktonderzoek – Interoperabiliteit – Kernplatformdiensten – Onlinetussenhandelsdiensten – Appstore – Nummeronafhankelijke interpersoonlijke communicatiedienst – Exceptie van onwettigheid – Handeling waartegen geen beroep kan worden ingesteld

De Commissie heeft Apple op grond van artikel 3 DMA als poortwachter aangewezen voor drie kernplatformdiensten (KPD's): de onlinetussenhandelsdienst App Store, het besturingssysteem voor mobiele telefoons iPhone iOS en de webbrowser Safari.

De Commissie heeft op grond van artikel 17 DMA een besluit tot sluiting van het marktonderzoek vastgesteld. Bij dit besluit heeft de Commissie Apple niet aangewezen als poortwachter voor iMessage maar die dienst wel als NI-ICS (number-independent interpersonal communications service) gekwalificeerd.

In zaak T-1079/23 verzoekt Apple het Gerecht om het besluit tot inleiding van het marktonderzoek nietig te verklaren. In T-1080/23 verzoekt Apple het Gerecht om artikel 2, onder b), van het aanwijzingsbesluit, waarbij haar besturingssysteem iOS wordt aangewezen als belangrijke toegangspoort tot eindgebruikers, geheel of gedeeltelijk nietig te verklaren voor zover haar daarbij wordt opgelegd te voldoen aan de interoperabiliteitsverplichtingen van artikel 6, lid 7, DMA; artikel 2, onder a), van het aanwijzingsbesluit, waarin haar onlinetussenhandelsdienst App Store is aangewezen als belangrijke toegangspoort tot eindgebruikers, geheel of gedeeltelijk nietig te verklaren; en het aanwijzingsbesluit nietig te verklaren voor zover iMessage daarin als NI-ICS wordt aangewezen.

In zaak T-214/24 verzoekt Apple het Gerecht om het besluit tot sluiting van het marktonderzoek nietig te verklaren voor zover dit is gebaseerd op de onjuiste kwalificatie van iMessage als NI-ICS.

Gerecht: De beroepen worden verworpen.

 Vijf Apple App Stores vormen één kernplatformdienst onder DMA ([IT&recht](#))

REGELGEVING

Verordening (EU) 2026/1744 van het Europees Parlement en de Raad van 8 juli 2026 tot wijziging van de Verordeningen (EU) 2024/1689, (EU) 2018/1139 en (EU) 2023/1230 wat betreft vereenvoudiging van de uitvoering van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie (Digitale omnibus inzake AI), [PB L, 2026/1744, 24.7.2026](#).

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

- GEMA wint van Suno: memorisatie in een AI-model geldt opnieuw als auteursrechtinbreuk ([AI forum](#))
- Rechtbank Frankfurt verduidelijkt wanneer AI-afbeeldingen auteursrechtinbreuk opleveren ([AI forum](#))
- French Constitutional Council rules that measures to protect minors from social media are unconstitutional ([UK human rights blog](#))

OVERIG

- Google gets double-barrelled DMA fine ([Euractiv](#))
- Google fined for breaching Digital Markets Act ([EC](#))
- Franse persuitgevers dienen klacht in tegen Google AI Overviews ([Alforum](#))
- Openbaar is niet vogelvrij: nieuwe EDPB-richtlijnen over webscraping voor generatieve AI onder de AVG ([AI forum](#))
- Nieuwe transparantieplichtingen vanaf 2 augustus 2026: dit is alles wat je moet weten over artikel 50 AI-verordening ([AI forum](#))
- Filteren zonder beslissing: AI-uploadfilters en de grenzen van artikel 10 EVRM ([AI forum](#))
- AI-modellen zien nog niet in wanneer mensenrechten zijn geschonden ([mr. Online](#))
- Richtlijnen voor transparantieplichtingen voor aanbieders en gebruikers van bepaalde AI-systemen ([Europese Commissie](#))
- Kan AI het auteursrecht juist redden? Een nieuwe visie op licenties in het AI-tijdperk ([AI forum](#))
- "Your Voice, Your Choice?" Tabaksproducent Philip Morris genereert honderden AI-reacties op EU-consultatie over nieuwe tabaksregels ([AI forum](#))
- EDPB komt met 3 nieuwe guidelines over scraping, anonimiseren en blockchain ([AP](#))
- AP helpt ontwikkelaars en organisaties met nieuwe AVG-richtlijnen voor generatieve AI ([AP](#))
- The AI Exemption That Isn't: How the Digital Omnibus Weakens Article 9's Strongest Protections Under the Guise of Technical Necessity ([European law blog](#))
- The EU Proposed Cybersecurity Act 2.0 and its friction points with the Law of the World Trade Organization ([GAVCLAW](#))
- AI roept nieuwe vragen op in domeinnaamgeschillen ([IT&recht](#))
- What Happens When AI Gives You Voting Advice? ([liberties](#))
- WAARSCHUWING VAN HET EUROPEES COMITÉ VOOR SYSTEEMRISICO'S van 25 juni 2026 betreffende systemische cyberrisico's die voortvloeien uit grensverleggende artificiële intelligentiemodellen (ESRB/2026/3), [PB C, C/2026/3795, 16.7.2026](#)
- Wat valt onder de AI-verordening? ([NJB](#))
- Nu beschikbaar: AI Case Tracker / Jurisprudentie overzicht ([IE forum](#))
- European Group on the Digitalisation of Justice: Call for Expression of Interest ([conflict of laws](#))
- [THEMAPAGINA Raad van Europa over AI](#)
- Rechtsbescherming tegen algoritmische discriminatie in Europa; Huidige kaders en resterende lacunes ([Raad van Europa](#))
- Europese beleidsrichtsnoeren inzake artificiële intelligentie en algoritme gestuurde discriminatie voor organen voor gelijke behandeling en andere nationale mensenrechteninstellingen ([Raad van Europa](#))
- Press-Release Governance ([Verfassungsblog](#))
On 10 July 2026, the European Commission announced that it had preliminarily found Meta in breach of the Digital Services Act for the "addictive design" of Instagram and Facebook. The Commission considers that Meta should disable autoplay and infinite scroll by default, build in real screen-time breaks, and make the recommender system "less engagement-oriented".

EHRM – factsheet en guides

- [New technologies](#)

Discriminatie en gelijke behandeling

 EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – Q. t. Nederland – 16 juni 2026 – 39317/23 – subject matter of the case

Artikel 8 EVRM – Artikel 14 EVRM – Uitzettingsbevel en intrekking Nederlandse nationaliteit na veroordeling voor voorbereiden deelname aan terroristische organisatie

Samenvatting onder: asiel en migratie

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-622/26 (Modeños), verwijzing uit **Spanje** over de vraag of een **nationaal wachtijdvereiste** voor de toegang tot een **ouderdomspensioen indirecte discriminatie** op grond van geslacht oplevert, wanneer vrouwen daardoor moeilijker aan dat vereiste kunnen voldoen dan mannen, en welke eisen in dat verband gelden voor de bewijslast.

OVERIG

- Rechtsbescherming tegen algoritmische discriminatie in Europa; Huidige kaders en resterende lacunes (Raad van Europa)
- Europese beleidsrichtsnoeren inzake artificiële intelligentie en algoritme gestuurde discriminatie voor organen voor gelijke behandeling en andere nationale mensenrechteninstellingen (Raad van Europa)

EHRM - factsheets en guides

- Gender Identity
- Homosexuality: criminal aspects
- Racial profiling
- Roma and Travellers
- Thematic factsheet: Roma and Travellers
- Guide on Article 14 ECHR and on article 1 of Protocol No. 12 to the Convention - prohibition of discrimination

EHRM

OVERIG

- Visible but Harder to Reach? Academic Access to ECtHR Judges in an Era of Institutional Visibility (Strasbourg observers)

Energiemarkt

HvJ – CONCLUSIE – C-467/24 (2Valorise Ham e.a.) – 16 juli 2026 – A-G Rantos – België – ECLI:EU:C:2026:608 – [conclusie](#)

Verordening (EU) 2022/1854 – Artikelen 16, 17, 20 en 21 Handvest EU – Interne markt voor elektriciteit – Noodinterventie in verband met de hoge energieprijzen – Plafond op marktinkomsten van elektriciteitsproducenten die gebruikmaken van bepaalde energiebronnen – Rechtszekerheidsbeginsel – Vertrouwensbeginsel – Motiveringsplicht – Onderscheid tussen producenten die elektriciteit opwekken uit kernenergie en producenten die elektriciteit opwekken uit andere bronnen

Dit verzoek is ingediend in het kader van zes door de verwijzende rechter gevoegde beroepen die een aantal in de Belgische energiesector actieve ondernemingen tegen de Ministerraad (België) hebben ingesteld tot volledige of gedeeltelijke vernietiging van een nationale regeling waarbij een plafond werd ingesteld op de marktinkomsten van bepaalde elektriciteitsproducenten.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 7, lid 1, onder e), van verordening (EU) 2022/1854 moet aldus worden uitgelegd dat enkel de inkomsten uit de verkoop van elektriciteit die wordt opgewekt uit biomethaan zijn uitgesloten van de werkingssfeer van het in artikel 6 van die verordening vastgestelde plafond, en niet die uit de verkoop van elektriciteit die met behulp van een warmtekrachtkoppelingsinstallatie wordt opgewekt uit het van een dergelijk proces afkomstige biogas. Een dergelijke uitlegging is niet in strijd met de artikelen 20 en 21 Handvest EU.

Artikel 7, lid 3, eerste volzin, van verordening 2022/1854 moet aldus worden uitgelegd dat het de artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten niet schendt door de lidstaten toe te staan om het plafond op marktinkomsten van artikel 6, lid 1, van die verordening niet toe te passen op producenten die elektriciteit opwekken met productie-installaties met een geïnstalleerd vermogen tot 1 MW, zonder te voorzien in de mogelijkheid om een progressief heffingstarief in te stellen of een afwijking of een uitzondering in te voeren naargelang van het geïnstalleerde vermogen van de betrokken installatie.

Artikel 6, lid 1, van verordening 2022/1854 moet aldus worden uitgelegd dat het artikel 17 Handvest EU niet schendt door te bepalen dat voor het in artikel 7, lid 1, van die verordening bedoelde surplus aan marktinkomsten van elektriciteitsproducenten een heffingstarief van 100 % geldt.

Artikel 6, lid 1, en artikel 8 van verordening 2022/1854 moeten aldus worden uitgelegd dat zij de lidstaten toestaan om een plafond op marktinkomsten van 130 EUR per MWh in te voeren, mits aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, van die verordening is voldaan.

Artikel 6, lid 1, en artikel 8 van verordening 2022/1854 moeten aldus worden uitgelegd dat zij de lidstaten toestaan om te voorzien in een plafond dat lager ligt dan dat van artikel 6, lid 1, van die verordening, en dat zij de artikelen 16 en 17 van het Handvest van de grondrechten en het beginsel van energiesolidariteit niet schenden.

Artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, onder e), van verordening 2022/1854 moeten aldus worden uitgelegd dat zij de artikelen 20 en 21 Handvest EU, het rechtszekerheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en de motiveringsplicht van artikel 296 VWEU niet schenden door het plafond van 180 EUR per MWh ook toe te passen op inkomsten uit de verkoop van elektriciteit die wordt opgewekt uit biomassa-brandstoffen.

Artikel 8, lid 1, onder b), van verordening 2022/1854 moet aldus worden uitgelegd dat het de lidstaten niet verplicht om voor installaties die elektriciteit opwekken uit vaste of gasvormige biomassa-brandstoffen, een hoger plafond op marktinkomsten vast te stellen dan dat van 180 EUR per MWh waarin artikel 6, lid 1, van die verordening voorziet, mits aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, ervan is voldaan.

Artikel 2, punt 5, en artikel 6, lid 1, van verordening 2022/1854 moeten aldus worden uitgelegd dat zij de artikelen 20 en 21 Handvest EU niet schenden door een lidstaat die vermoedens hanteert om de te plafonneren marktinkomsten vast te stellen, toe te staan te differentiëren tussen producenten die elektriciteit opwekken uit kernenergie en producenten die elektriciteit opwekken uit andere energiebronnen.

Artikel 6, lid 1, de artikelen 7 en 8 en artikel 22, lid 2, onder c), van verordening 2022/1854 moeten aldus worden uitgelegd dat zij het rechtszekerheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel, het beginsel dat rechtsregels geen terugwerkende kracht hebben, het beginsel van energiesolidariteit en artikel 17 van het Handvest van de grondrechten niet schenden.

GERECHT – ARREST – T-562/25 (Hauptzollamt München) – 15 juli 2026 – Duitsland – ECLI:EU:T:2026:463 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2003/96/EG – Accijns – Belasting van energieproducten en elektriciteit – Begrip ,energieproducten gebruikt voor andere doeleinden dan als motor- of verwarmingsbrandstof’ – Propaan dat wordt gebruikt bij het testen van branders

Samenvatting onder: belastingen

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-513/26 (Latvenergo), verwijzing uit **Letland** over **voortijdige beëindiging van energiecontract**, de in een beding vastgelegde verschuldigde **vergoeding** daarvoor en het begrip **rechtstreeks economisch verlies**
- C-613/26 (Elektro Celje e.a.), verwijzing uit **Slovenië** over de vraag of nationale wetgeving die de nationale regulerende instantie verplicht de **methodologie voor de bepaling van de gerechtvaardigde kosten van elektriciteitsnetbeheerders** te **wijzigen** en het **erkende rendementspercentage te verlagen**, verenigbaar is met richtlijn 2019/944 en verordening 2019/943.
- C-740/26 en C-741/26 (KMG Rompetrol Development e.a.), verwijzing uit **Roemenië** over **noodinterventie ivm hoge energieprijzen** en de vraag of artikel 15 van verordening 2022/1584 eraan in de weg staat dat de **solidariteitsbijdrage** wordt opgelegd aan een **'verbonden' onderneming** die geen activiteiten in eigenlijke zin uitoefent in de verordening genoemde sectoren
- T-477/26 (Generální ředitelství cel), verwijzing uit **Tsjechië** over uitleg van het **begrip 'levering door distributeur of herdistributeur'** in de zin van artikel 21, lid 5 van richtlijn 2003/96, teneinde te bepalen of de richtlijn zich verzet tegen nationaal recht dat het moment bepaalt waarop **belasting over elektriciteit** verschuldigd wordt.
- C-815/26 (Elering), verwijzing uit **Duitsland** over beheer **van elektriciteitstransmissiesystemen** en de vraag of een **transmissiesysteembeheerder** op grond van artikel 53 van verordening 2016/1719 bevoegd is om zowel fysieke als financiële transmissierechten te verminderen.

OVERIG

- New EU energy rules: cleaner, more secure energy and stronger consumer protection (EC)
- A plan to make Europe the first electro-continent (EC)

Erfrecht

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-534/26 (UBS), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of een **erfgenaam** zich op grond van de artikelen 15 en 16 van het **Verdrag van Lugano** kan beroepen op het **forum consumentis van de erflater** bij een vordering uit een **door de erflater als consument gesloten bankovereenkomst**, of eindigt de hoedanigheid van consument met het overlijden van de oorspronkelijke contractspartij. IE - Intellectuele eigendom

Europese subsidies

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-286/26 (Expert Project), verwijzing uit Roemenië over de vraag of de beginselen van **rechtszekerheid** en **gewettigd vertrouwen** in de weg staan aan een administratieve praktijk waar bij de **beoordeling van een project** en de ondertekening van de financieringsovereenkomst **bepaalde uitgaven als subsidiabel worden aangemerkt**, maar deze **vervolgens niet-subsidiabel worden verklaard** en **terugbetaling wordt geweigerd**.

Euthanasie

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Aide à mourir : Le Conseil constitutionnel invente une clause d'établissement (Libertés chéries)

Familieleven en familierecht

EHRM – ARREST – A.P. en R.P. t. Polen – 2 juli 2026 – 1298/19 – ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD000129819 – persbericht – arrest

Artikel 8 EVRM – Ouders van hetzelfde geslacht – Registratie geboortecertificaat uit het VK in Polen – Beide moeders hebben de Poolse nationaliteit – Schending

Een in het VK wonend stel van hetzelfde geslacht met een geregistreerd partnerschap heeft verzocht om het geboortecertificaat van hun kind dat is opgemaakt in het VK in Polen te laten registreren. Polen heeft dit geweigerd, met als reden dat naast de biologische moeder alleen een man op het certificaat kan worden opgenomen (ongeacht of de vader de biologische vader van het kind is).

De biologische moeder is Pools en haar partner ook. Het kind heeft daarom de Poolse nationaliteit gekregen bij zijn geboorte, zodat hij recht heeft op Poolse persoonlijke documenten. De weigering van de Poolse autoriteiten om het geboortecertificaat te registreren heeft negatieve gevolgen voor een fundamenteel aspect van zijn identiteit en civiele status, waardoor hij in juridische onzekerheid zal leven. In deze zaak oordeelt het EHRM dat sprake is van schending van het recht op privéleven en oordeelt dat het discriminatieverbod van het kind is geschonden. Dit laatste omdat de autoriteiten een onderscheid hebben gemaakt op grond van overwegingen die verband houden met zijn geboorte in een relatie van mensen van hetzelfde geslacht en dus de seksuele geaardheid van zijn ouders. Dat onderscheid is onder het Verdrag niet aanvaardbaar.

 [EHRC updates](#)

 EHRM – ARREST – Dragoni e.a. t. Italië – 2 juli 2026 – 12654/22 – ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD001265422 – persbericht – arrest

Artikel 8 EVRM – Kind overgedragen aan jeugdzorg en start adoptieprocedure vanwege onvoldoende opvoedingsvaardigheden ouders en grootouders – Schending

Na de geboorte van H. is Dragoni (de moeder) twee weken opgenomen in het ziekenhuis vanwege een psychotische stoornis. H. is onder de zorg van jeugdzorg geplaatst nadat het ouderlijk gezag van de ouders van H. was opgeschort en de jeugdrechtbank een procedure tot adoptie was gestart. De rechtbanken oordeelden in 2019 dat de klagers (de ouders en grootouders) niet over de noodzakelijke opvoedingsvaardigheden beschikten en dat zij niet in staat waren zich binnen een tijdsbestek dat verenigbaar is met de behoeften van het kind te verbeteren.

Klagers klagen over de beslissing om H. als verlaten kind te verklaren (“stato di abbandono”) en over het starten van de adoptieprocedure. Zij stellen met name dat de adoptiebeslissing gebaseerd was op een verouderde beoordeling van hun opvoedingsvaardigheden en dat de autoriteiten geen programma hadden opgezet om hen te helpen deze te verbeteren. Verder klagen zij over de onderbreking van hun contact met het kind, zonder motivering, terwijl de procedure nog liep, en dat de duur van de procedure betreffende hun verzoek om opschorting van de uitvoering van die beslissing buitensporig lang was.

Het EHRM oordeelt dat de door de nationale rechtbanken aangevoerde gronden onvoldoende waren om de definitieve en onomkeerbare verbreking van de familieband te rechtvaardigen. In het bijzonder hebben de nationale autoriteiten niet overtuigend aangetoond dat, ondanks het bestaan van minder radicale oplossingen die zowel de belangen van het kind zouden hebben beschermd als de familierelatie zouden hebben behouden, de bestreden maatregel de meest passende optie was. Ondanks de beoordelingsvrijheid van de nationale autoriteiten was de inmenging in het gezinsleven van de eerste twee klagers derhalve niet in verhouding tot het nagestreefde legitieme doel. Het Hof is tevens van mening dat de betreffende procedure onvoldoende waarborgen heeft geboden gelet op de ernst van de inmenging en de op het spel staande belangen. Schending artikel 8 EVRM.

Het EHRM oordeelt dat de bevoegde autoriteiten niet de nodige inspanningen hebben geleverd om de familierelatie tussen H. en de grootouders in stand te houden.

 [EHRC updates](#)

 EHRM – ARREST – Al-Nashiri t. Litouwen – 7 juli 2026 – 31908/22 – ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD003190822 – persbericht – arrest

Artikel 2, 3 6 en 8 EVRM – Artikel 1, Zesde Protocol bij het EHRM – Medewerking door Litouwen aan detentie in geheime CIA gevangenis in Litouwen en overdracht naar de VS – Doodstraf – Schending

Samenvatting onder: [detentie](#)

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – Elminarestu t. Nederland – 10 juli 2026 – 14231/25 – subject matter of the case

Artikel 8 EVRM – Co-ouderschapsregeling – Beperking geografisch gebied

Klaagster, een Indonesische staatsburger, deelt het ouderlijk gezag over haar dochter (geboren in 2020) met haar Nederlandse ex-partner. De klacht gaat over beperkingen in de omgangsrechten van klaagster met haar jonge kind in het kader van een door de rechter opgelegde co-ouderschapsregeling op basis van geografische nabijheid. In 2021 is klaagster met het kind, vanwege huiselijk geweld, naar een vrouwenopvang verhuisd op ongeveer 50 km afstand. Later heeft zij een eigen woning in de buurt gevonden. Gedurende deze periode was er geen contact tussen het kind en de vader.

Klaagster heeft verzocht om voorrang op de wachtlijsten voor sociale huisvesting. Dit verzoek is afgewezen omdat zij al zelfstandig woonde en daarom niet aan de criteria voldeed.

In 2024 heeft de Rechtbank een definitieve zorgregeling vastgesteld, waarbij de zorg gelijk verdeeld (50/50) werd met wekelijkse omwisseling, op voorwaarde dat klaagster zou verhuizen naar een locatie binnen de vereiste straal. Indien de verhuizing niet vóór 31 oktober 2024 zou plaatsvinden, zou de primaire verblijfplaats van het kind worden overgedragen aan de vader, met omwisseling van weekenden voor klaagster. Haar verzoek om een uitbreiding van het co-ouderschapsgebied naar een bredere, bereikbare regio, waarbij zij verwees naar locaties waar zij huisvesting kon vinden op afstanden van 12, 16 en 25 kilometer van de vader, is afgewezen omdat een grotere afstand niet in het belang van het kind zou zijn.

Klaagster klaagt op grond van artikel 8 EVRM dat de opgelegde zorgregeling en de strikte verhuisverplichting haar gezinsleven onevenredig hebben verstoord. Ze betoogt met name dat uitgebreider contact mogelijk zou zijn geweest gezien de leeftijd van het kind, aangezien het nog niet de leerplichtige leeftijd had bereikt, en dat de weigering om een breder co-ouderschapsgebied toe te staan haar contact met het kind onrechtmatig beperkte.

Vragen aan partijen:

Is er sprake geweest van een schending van het recht van klaagster en haar kind op respect voor hun gezinsleven in de zin van artikel 8, lid 1 EVRM?

Hebben de nationale autoriteiten een eerlijke afweging gemaakt tussen de betrokken belangen, met inachtneming van het belang van het kind?

Hebben de nationale autoriteiten relevante en voldoende redenen gegeven voor hun beslissingen om (i) de geografische reikwijdte van het co-ouderschapsgebied niet uit te breiden en

(ii) het kind niet toe te staan een extra dag per contactperiode bij klaagster door te brengen op een moment dat het kind nog niet leerplichtig was? (Zie Strand Lobben e.a. t. Noorwegen [GC], nr. 37283/13, §§ 202-213, 10 september 2019, Cînta t. Roemenië, nr. 3891/19, §§ 42-45, 47, 50 en 52, 18 februari 2020; en T.A. e.a. t. Moldavië, nr. 25450/20, §§ 49-52, 30 november 2021)?

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – Abdullahi t. Nederland – 10 juli 2026 – 20603/26 – subject matter of the case

Artikelen 6, 8 en 13 EVRM – Uitvoering rechterlijke uitspraak omgangsregeling

De klacht gaat over de vermeende niet-naleving van een door de rechter vastgestelde omgangsregeling tussen klager en zijn vijf kinderen (geboren tussen 2010 en 2020). De ouders zijn in oktober 2018 gescheiden; het jongste kind werd daarna geboren. De kinderen woonden bij hun moeder, maar

onderhielden contact met klager op basis van een overeengekomen regeling. Vanaf 2022 hebben vier van de vijf kinderen verder contact geweigerd. Na melding van huiselijk geweld en onderzoek daarnaar door de Raad en Jeugdzorg was de conclusie dat er geen duidelijke reden was voor de weigering van de kinderen en geen bewijs van misbruik, maar werd een toezichtmaatregel noodzakelijk geacht vanwege het hardnekkige verzet van de kinderen. De ouders hebben daarmee ingestemd. De toezichtsregeling van twaalf maanden werd uitgevoerd door een gecertificeerde instelling. Gedurende heel 2024 is het contact niet hervat. Klager klaagt over het gebrek aan vooruitgang en betrokkenheid van de GI. In 2025 heeft klager tuchtklachten ingediend tegen de GI, die gedeeltelijk gegrond en gedeeltelijk niet-ontvankelijk werden verklaard, omdat klachten over de wijze waarop het contact hervat zou moeten worden, alleen door een rechter beoordeeld kunnen worden.

Het verzoek van klager om herinvoering van de boetes is afgewezen, omdat er geen sprake was van belemmering door de moeder en de handhaving in strijd werd geacht met het belang van de kinderen.

Klager klaagt op grond van de artikelen 6, 8 en 13 EVRM dat de omgangsregeling sinds 13 april 2023 niet is gehandhaafd, in strijd met de positieve verplichtingen van de Staat, en dat er geen effectieve rechtsmiddelen beschikbaar zijn om handhaving af te dwingen.

Vragen aan partijen:

1. Heeft klager de nationale rechtsmiddelen uitgeput, zoals vereist door artikel 35, lid 1 EVRM? (zie Tzioumaka t. Griekenland, nr. 31022/20, §§ 55-64, 9 april 2024)?

2. Heeft de staat voldaan aan zijn positieve verplichting om te helpen bij het herstellen van het contact tussen klager en zijn kinderen? In het bijzonder:

(a) Hebben de bevoegde autoriteiten ervoor gezorgd dat de kinderen effectief professionele, gerichte ondersteuning kregen om de oorzaak van hun weigering om klager te zien te achterhalen en om hun vervreemding van hem te voorkomen en tegen te gaan (zie Aneva e.a. t. Bulgarije, nrs. 66997/13 en 2 anderen, § 109, 6 april 2017 en Anagnostakis t. Griekenland, nr. 26504/20, § 56, 10 oktober 2023, nr. 26504/20)?

(b) Hebben de autoriteiten voldoende zorgvuldig steun verleend om het risico van procedurele vertragingen te vermijden die zouden leiden tot een feitelijke vaststelling van de kwestie (zie Strand Lobben e.a.t. Noorwegen [GC], nr. 37283/13, § 212, 10 september 2019 en Tzioumaka t. Griekenland, nr. 31022/20, §§ 92-94, 9 april 2024)?

(c) Hebben de autoriteiten bij de vaststelling van de steun die aan de kinderen moet worden verleend, een eerlijk evenwicht gevonden tussen de belangen van de kinderen en klager, gezien het doorslaggevend belang dat aan het welzijn van de kinderen moet worden gehecht (zie Strand Lobben e.a.t. Noorwegen [GC], nr. 37283/13, §§ 206-207, 10 september 2019, X e.a.t. Slovenië, nr. 27746/22, §§ 150-151, 19 december 2024; en Münster t. Tsjechië (besluit), nr. 17290/23, § 62, 18 maart 2026)?

(d) Hebben de bevoegde autoriteiten alle redelijkerwijs van hen te verwachten stappen ondernomen om de uitvoering van rechterlijke uitspraken waarbij klager contactrechten worden toegekend, te vergemakkelijken, gezien de omstandigheden van de zaak (zie Ignaccolo-Zenide t. Roemenië, nr. 31679/96, § 96, EVRM 2000-I, nr. 31679/96, en Ribić t. Kroatië, nr. 27148/12, § 93, 2 april 2015)?

(e) Was klager in voldoende mate betrokken bij het besluitvormingsproces om hem de vereiste bescherming van zijn belangen te bieden (zie X e.a.t. Slovenië, nr. 27746/22, § 152, 19 december 2024)?

(f) Werd het gebruik door klager van gerechtelijke middelen met het oog op het herstellen van het contact tussen hem en de kinderen hem kwalijk genomen (zie Strand Lobben e.a.t. Noorwegen [GC], nr. 37283/13, § 212, 10 september 2019 en Münster t. Tsjechië (besluit), nr. 17290/23, § 66, 18 maart 2026)?

HvJ – CONCLUSIE – C-300/25 (Duftošek) – 2 juli 2026 – A-G De La Tour – Tsjechië – ECLI:EU:C:2026:538 – [conclusie](#)

Verordening (EU) 2016/1103 – Huwelijksvermogensstelsels – Echtgenoten die hebben gekozen voor het stelsel van scheiding van goederen – Onroerende zaken in mede-eigendom zijn verworven Vordering tot vereffening en verdeling van dit onverdeelde eigendom na echtscheiding

Samenvatting onder: [justitiële samenwerking in civiele zaken en IPR](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-734/26 \(Barloux\)](#), verwijzing uit **Frankrijk** over **Rome III-verordening** en de vraag of de vaststelling van de datum waarop de **echtscheiding** tussen de echtgenoten vermogensrechtelijke gevolgen krijgt, onder het materiële toepassingsgebied van **verordening 1259/2010** valt, en daarmee onder het op de echtscheiding toepasselijke recht.

OVERIG

Adoption in the proposal for a European Parenthood Regulation ([conflict of laws](#))

This article examines the uncertainties and gaps in the regulation of adoption and argues for an autonomous European Adoption Regulation to adequately govern international adoptions.

EHRM factsheets en case-law guide

- [Children's rights](#)
- [Gestational surrogacy](#)
- [International child abductions](#)
- [Parental rights](#)
- [Protection of minors](#)
- [Reproductive rights](#)
- [Guide on Article 8 ECHR - right to respect for private and family life, home and correspondence](#)
- [Guide on Article 12 ECHR - right to marry](#)
- [ECHR-KS – Rights of the child Contact rights](#)
- [ECHR-KS – Article 8 Filiation](#)
- [ECHR-KS – Article 8 Right of the child to be heard in domestic proceedings on family matters](#)
- [ECHR-KS – Article 8 Surrogacy](#)
- [Thematic factsheet: Reproductive rights](#)
- [Thematic factsheet: Children's rights](#)

WIKI

- [Personen- en familierecht - IPR](#)

Financiële markt en diensten, EMU, Bankenunie

HvJ – ARREST – [C-51/25 \(Betaal Garant Nederland\)](#) – 16 juli 2026 – [Nederland](#) – [CBb](#) – [ECLI:EU:C:2026:590](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Richtlijn 2015/2366 – Begrip ‘betalingsdienst’ – Tussenpersoon – Zekerheidsstelling voor vastgoed – Uitvoering van overmakingen – Betalingsdiensten die worden uitgevoerd door een entiteit die zich niet bedrijfsmatig met deze activiteit bezighoudt – Geldtransfer

Betaal Garant biedt partijen bij een aannemingsovereenkomst het product zekerheidsstelling op basis van een overeenkomst tussen de klant, de aannemer en Betaal Garant zelf en heeft als doel het risico af te dekken dat een aannemer, belast met de bouw van een woning, loopt indien de klant zijn verplichtingen niet nakomt. Aannemers lopen immers dit risico omdat de klant op grond van het Nederlandse recht de aaneemsom in termijnen mag betalen en de laatste termijn doorgaans pas heeft te voldoen nadat de woning is opgeleverd. Ter afdekking van dat risico kunnen aannemers van klanten verlangen dat zij het bedrag van de laatste termijn in depot storten bij een notaris of dat zij voor dit bedrag een vervangende zekerheid stellen. De zekerheidsstelling strekt ertoe de betaling van de laatste termijn aan de aannemer te waarborgen.

De vraag is of de activiteit van een entiteit die, als tussenpersoon tussen een klant en een aannemer, van de klant geldmiddelen ontvangt (bedoeld om de betaling van verschuldigde bedragen aan de aannemer te waarborgen) en deze geldmiddelen, nadat de klant daarvoor toestemming heeft gegeven, overmaakt aan de aannemer, op basis van richtlijn (EU) 2015/2366 kan worden aangemerkt als een „betalingsdienst”.

Naar Nederlands recht is het verboden om zonder een daartoe door De Nederlandsche Bank (DNB) verleende vergunning het bedrijf van betalingsdienstaanbieder uit te oefenen. In de onderhavige zaak voert DNB aan dat de entiteit die als tussenpersoon optrad, een betalingsdienst is die dat bedrijf heeft uitgeoefend zonder over de daartoe vereiste vergunning te beschikken.

Nederland, Tsjechië, Italië en Noorwegen hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 4, punt 3, van richtlijn (EU) 2015/2366, gelezen in samenhang met punt 3, onder c), van bijlage I bij richtlijn 2015/2366, moet aldus worden uitgelegd dat een dienst waarbij een entiteit als tussenpersoon geldmiddelen ontvangt en doorbetaalt, geen „betalingsdienst” in de zin van artikel 4, punt 3, van die richtlijn en meer in het bijzonder geen „overmaking” vormt wanneer die entiteit in het kader van een overeenkomst met een klant en een aannemer de geldmiddelen van de klant ontvangt op de betaalrekening van een aan haar gelieerde stichting en zij deze vervolgens, met toestemming van de klant, vanaf die betaalrekening overmaakt aan de aannemer.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-635/26 \(Yurga\)](#), verwijzing uit **Litouwen** over de verplichting van betalingsdienstaanbieder om bedrag van een **niet-toegestane betalingstransactie** terug te betalen en de vraag of deze terugbetalingsverplichting een **definitieve verdeling van de verliezen** inhoudt wanneer een **niet-consument contractueel is afgeweken** van artikel 74, en of voor aansprakelijkheid van de betalingsdienstaanbieder een **causaal verband** is vereist en de aansprakelijkheid kan worden beperkt wegens **eigen nalatigheid van de betaler**.
- [C-638/26 \(Swedbank\)](#), verwijzing uit **Letland** over de vraag of een **korting op een tijdelijke solidariteitsbijdrage voor kredietinstellingen**, die afhankelijk is van de groei van de kredietverlening, **staatssteun** vormt wegens een **selectief voordeel** en, zo ja, welke gevolgen dat heeft voor de geldigheid van de regeling

OVERIG

Besluit (EU) 2026/1942 van de Europese Centrale Bank van 30 juli 2026 betreffende de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het prudentieel toezicht op kredietinstellingen (ECB/2026/18), *PB L, 2026/1942, 14.8.2026*

GBVB – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid en sanctielijsten

EHRM – ARREST – Ivanyushchenko t. Zwitserland – 2 juli 2026 – 54708/20 – ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD005470820 – persbericht – arrest

Artikel 8 EVRM – Bevriezing tegoeden – Geen schending

Klager is een Oekraïner die in de entourage van de vorige president Viktor Janoekovytsj zat. Na de afzetting van de president in 2014 zijn alle bezittingen van klager in Zwitserland bevroren. Bij het EHRM klaagt hij dat zijn plaatsing op de sanctielijst en het bevroren van zijn bezittingen zijn reputatie ernstig hebben aangetast, wat in de visie van klager een schending van zijn recht op privéleven als genoemd in artikel 8 EVRM oplevert. Het EHRM ziet echter geen schending, want die vindt het handelen van de Zwitserse autoriteiten proportioneel en noodzakelijk in een democratische samenleving.

 [EHRC updates](#)

HvJ – ARREST – C-67/25 (Traugott Ickereth) – 2 juli 2026 – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:534 – conclusie – arrest

Verordening (EU) nr. 833/2014 – Beperkende maatregelen – Oorlog in Oekraïne – Begrip “exploitant” – Natuurlijke personen – Inkomsten in de vorm van vrijwillige bijdragen

Artikel 2 septies, lid 1, van verordening (EU) nr. 833/2014 verbiedt exploitanten om de inhoud die door de in bijlage XV bij deze verordening vermelde rechtspersonen, entiteiten of lichamen wordt verstrekt, uit te zenden, via onder andere kabel, satelliet, IP-TV, internetproviders, internetplatforms of applicaties voor het delen van video's. Verschillende personen worden in het strafrechtelijke onderzoek ervan verdacht een criminele organisatie te hebben gevormd die via een openbare blog heeft uitgezonden, waaronder video's van een mediakanaal dat aan het verbod van artikel 2 septies, lid 1, van verordening (EU) nr. 833/2014 is onderworpen. Hoewel de toegang tot de website gratis was, verzochten de exploitanten om donaties, die in totaal een bedrag van ruim 60 000 EUR hebben opgeleverd. In deze context vraagt de verwijzende rechter zich af wat de reikwijdte is van het in voornoemde bepaling gebezigde begrip „exploitant” en, meer bepaald, of dit begrip ook natuurlijke personen omvat die een website exploiteren die behoudens vrijwillige bijdragen geen andere inkomsten genereert.

Drie lidstaten hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 2 septies, lid 1, van verordening (EU) nr. 833/2014 moet aldus worden uitgelegd dat een natuurlijke persoon die een website exploiteert waarop hij inhoud uitzendt die door de in bijlage XV bij verordening nr. 833/2014, vermelde rechtspersonen, entiteiten of lichamen wordt verstrekt, en die uit de exploitatie van die website enkel inkomsten genereert door vrijwillige bijdragen van derden in de vorm van donaties of schenkingen, onder het begrip „exploitanten” in de zin van die bepaling valt.

 EU-Hof: het verbod op het uitzenden van inhoud van de zender Russia Today geldt ook voor een website die gratis toegankelijk is voor het publiek ([ECER](#))

- Send Not to Know for Whom the Bell Tolls... as Long as It's the Court Playing
([Verfassungsblog](#))

HvJ en Gerecht – overig

- C-39/25 P ARREST, Verordening (EG) nr. 765/2006 – Besluit 2012/642/PESC – Beperkende maatregelen – Situatie in Wit-Rusland –Bevriezing van tegoeden – Criterium met betrekking tot het voordeel dat wordt behaald uit het regime van president Loekasjenko of de steun die daaraan wordt verleend
- C-363/25 P ARREST, Betrokkenheid Belarus bij de Russische agressie tegen Oekraïne – Criterium voor plaatsing op de sanctielijsten in verband met het profiteren van het Loekasjenko-bewind of het steunen daarvan – Belarussische onderneming die actief is op het gebied van de ontwikkeling en de bouw van vastgoed – Redenen voor handhaving van de plaatsing op de lijst – Beroepstermijn – Mededeling van de betrokken beperkende maatregelen aan rekwirantes advocaten – Onderzoek ten gronde van het beroep om redenen van een goede rechtsbedeling – Middel ontleend aan beoordelingsfouten wat de redenen voor de handhaving van de plaatsing op de lijst betreft
- C-399/25 P ARREST, Besluit 2014/145/GBVB – Artikel 21 VWEU – Artikel 45 Handvest EU – Oorlog in Oekraïne – Beperkende maatregelen tegen een natuurlijke persoon die verbonden is met een andere natuurlijke persoon op wie zelf beperkende maatregelen van toepassing zijn – Begrip 'verbonden' in het geval van twee personen die door een familieband verbonden zijn – Vrijheid van verkeer – Beperkende maatregelen die van invloed zijn op de vrijheid van verkeer en van verblijf van een Unieburger – [ECER](#)
- C-400/25 P ARREST, ARREST, Besluit 2014/145/GBVB – Artikel 21 VWEU – Artikel 45 Handvest EU – Oorlog in Oekraïne – Beperkende maatregelen tegen een natuurlijke persoon die verbonden is met een andere natuurlijke persoon op wie zelf beperkende maatregelen van toepassing zijn – Begrip 'verbonden' in het geval van twee personen die door een familieband verbonden zijn – Vrijheid van verkeer – Beperkende maatregelen die van invloed zijn op de vrijheid van verkeer en van verblijf van een Unieburger
- C-530/25 P CONCLUSIE, Beperkende maatregelen – Oorlog in Oekraïne – Invloedrijke zakenmensen die actief zijn in Rusland – Begrip 'invloed' – Begrip 'economische sector die een aanzienlijke bron van inkomsten levert' – Bewijslast

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-498/26 en C-499/26 (Fuisnand e.a.), verwijzing uit **België** over **bevriezing van tegoeden**, Russische financiële instelling en **verzoek tot vrijgave tegoeden**
- C-610/26 (Ametrin FK), verwijzing uit **Letland** over de vraag of en in hoeverre het op grond van **verordening 269/2014 (beperkende maatregelen)** is toegestaan om **aan sancties onderworpen activa** te gebruiken met het oog op de tenuitvoerlegging van een **buitenlandse rechterlijke beslissing (in casu Oekraïne)**, mede gelet op het **beginsel van staatsimmunititeit en de openbare orde**.

OVERIG

- Politie en OM: Nieuwe EU-sancties cruciaal voor internationale aanpak van cybercrime ([bijzonder strafrecht](#))
- Towards Qualified Majority Voting in EU Foreign Policy ([Verfassungsblog](#))
- Raad stelt eenentwintigste sanctiepakket tegen Rusland vast: 218 plaatsingen, maatregelen tegen banken en cryptodienstverleners ([bijzonder strafrecht](#))

EHRM factsheets en guides

- [Conscientious objection](#)
- [Freedom of religion](#)
- [Religious symbols and clothing](#)
- [Guide on article 9 ECHR - freedom of thought, conscience and religion](#)

Gewasbeschermingsmiddelen en biociden

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-666/26 \(Belplant II\)](#), verwijzing uit **België** over de vraag of artikel 2, lid 3, en artikel 12 van richtlijn 2009/128 toestaan dat een lidstaat op grond van het **voorzorgbeginsel** het gebruik van **gewasbeschermingsmiddelen**, met uitzondering van middelen met een laag risico, op het volledige grondgebied van een overwegend stedelijk gebied **verbiedt**.

Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering

HvJ – ARREST – [C-427/24 \(Diagramm Halbach\)](#) – 2 juli 2026 – ECLI:EU:C:2026:535 – geen conclusie – [arrest](#)

Verordening (EU) 2017/745 – Medische hulpmiddelen – Verplichtingen van de distributeurs vóór het op de markt aanbieden – Identificatiepolsbandjes patiënten – Geen CE-markering of EU-conformiteitsverklaring

Diagramm heeft aan een Duitse verpleegkundigendienst identificatiepolsbandjes voor patiënten verkocht. De polsbandjes bleken niet voorzien te zijn van een CE-markering of EU-conformiteitsverklaring. In een reclamefolder van Zebra, de fabrikant van deze identificatiepolsbandjes, stond onder meer vermeld dat de polsbandjes de patiëntveiligheid kunnen verbeteren. Zentrale, een erkende beroepsvereniging, heeft via de verwijzende rechter een vordering tot staking van het op de markt brengen van deze polsbandjes ingesteld en tot terugbetaling van de kosten van de ingebrekestelling.

Partijen zijn het oneens over de vraag of de polsbandjes zijn aan te merken als “medische hulpmiddelen” in de zin van artikel 2, punt 1, van verordening 2017/745 en bijgevolg over de vraag of in de reclame die daarvoor wordt gemaakt een „beoogd doeleind” in de zin van punt 12 van dit artikel wordt omschreven.

Volgens Diagramm dienen de polsbandjes uitsluitend om patiënten binnen de ziekenhuisomgeving duidelijk te identificeren en vervullen zij dus een louter administratieve functie en is er geen link met een welbepaalde therapeutische of diagnostische aan patiënten te verlenen dienst. De voorwaarde in

artikel 2, punt 1, van verordening 2017/745 van „de belangrijkste beoogde werking in of op het menselijk lichaam” is dan ook niet vervuld.

Het Hof is van mening dat de bandjes niet kunnen worden aangemerkt als medische hulpmiddelen.

Hof: Artikel 2, punten 1 en 12, van verordening (EU) 2017/745 moet aldus worden uitgelegd dat identificatiepolsbandjes die gemaakt worden van thermoplastische hars en die bestemd zijn om door patiënten te worden gedragen in het kader van zorgverlening en die, hoewel ze individueel kunnen worden bedrukt met letters, cijfers, en/of barcodes om de betrokken patiënten te kunnen identificeren en andere gegevens over hen te kunnen bijhouden, volledig onbedrukt worden geleverd, niet kunnen worden aangemerkt als „medische hulpmiddelen” in de zin van die bepaling.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-582/26 (Eurogine II), verwijzing uit **Oostenrijk** over de vraag of een **ongewenste zwangerschap en de daaropvolgende zwangerschapsafbreking** als gevolg van een **gebrekkige anticonceptiespiraal** lichamelijk letsel vormen in de zin van richtlijn 85/374 inzake **productaansprakelijkheid**
- C-687/26 (Groupe Lactalis), verwijzing uit **Frankrijk** over de vraag of lidstaten exploitanten mogen aanbevelen een **vereenvoudigde grafische voedingswaardevermelding** zoals de Nutri-Score te gebruiken en of daarbij ook andere elementen dan de in artikel 30 genoemde **voedingsbestanddelen** in aanmerking mogen worden genomen.
- C-727/26 (Vital Products), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of voor de kwalificatie van een stof als **levensmiddelenadditief** vereist is dat deze in het eindproduct nog een technologisch effect heeft en, indien dat niet het geval is, of een technische hulpstof na gebruik zoveel mogelijk uit het eindproduct moet worden verwijderd.

EHRM factsheets

- ECHR-KS – Article 2 Medical negligence
- Cannabis-based medication

Godsdienstvrijheid

 EHRM – ARREST – G.K. en A.S. t. Zwitserland – 16 juli 2026 – 55299/20 – 31515/22 – ECLI:CE:ECHR:2026:0716JUD005529920 – persbericht – arrest

Artikel 9 EVRM – Artikel 13 EVRM – Tekortschieten in verstrekken van veganistisch dieet – Schending

G.K. heeft in voorarrest gezeten omdat hij werd beschuldigd van vernieling van eigendommen die hij had gepleegd in het kader van zijn steun aan een beweging die opkomt tegen uitbuiting van dieren. A.S. is opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis. Bij opname heeft hij laten weten veganistisch te zijn op grond van zijn overtuiging.

De klachten gaan over een vermeend tekortschieten bij het verstrekken van een veganistisch dieet aan klagers en het feit dat er geen effectieve rechtsmiddel was om daarover de klagen.

Het falen van de autoriteiten om een inhoudelijk onderzoek uit te voeren naar de ernstige en verdedigbare klachten van de klagers over hun toegang tot een veganistisch dieet in overeenstemming met hun ethische overtuigingen terwijl ze onder toezicht van de staat stonden, komt volgens het EHRM neer op een schending van artikel 9 EVRM.

Het Hof heeft geoordeeld dat de manier waarop de autoriteiten de nationale wet in deze zaak hebben toegepast, het rechtsmiddel in de praktijk ineffectief heeft gemaakt, wat een schending van artikel 13 EVRM oplevert.

 [Recognition Without a Meal \(Verfassungsblog\)](#)

EHRM factsheets

- [ECHR-KS – Article 9 Autonomy of religious organisations](#)
- [ECHR-KS – Article 9 Wearing of religious symbols in public areas](#)
- [Conscientious objection](#)
- [Freedom of religion](#)
- [Religious symbols and clothing](#)
- [Thematic factsheet: Freedom of religion](#)

Grondrechten (Handvest), EVRM, Raad van Europa

OVERIG

- New readings: open access textbook edited by Stuart Wallace and Clare James ([ECHR blog](#))
- AI-modellen zien nog niet in wanneer mensenrechten zijn geschonden ([mr. Online](#))

EHRM factsheets en guides

- [Guide on Article 13 ECHR – Right to an effective remedy](#)
- [Guide on Article 1 ECHR - Obligation to respect human rights – Concepts of “jurisdiction” and imputability](#)
- [Guide on Article 46 ECHR - Binding force and execution of judgments](#)

WIKI

- [Handvest grondrechten EU](#)
- [Europees Hof voor de rechten van de mens \(EHRM\)](#)

Huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen

EHRM – ARREST – Ubeda e.a. t. Italië – 2 juli 2026 – 9993/24 – ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD000999324 – persbericht – arrest

Artikelen 3 en 8 EVRM – Tekortschietende aanpak van huiselijk geweld – Voorkomen secundaire slachtofferschap – Schending

Klaagster klaagt over de Italiaanse autoriteiten die haar aangiften van seksueel en huiselijk geweld jegens haar en haar kinderen onvoldoende zouden hebben onderzocht en onvoldoende bescherming hebben geboden. Daarnaast klaagt zij dat de jeugdrechter pas na meer dan drie jaar heeft beslist over het gezag, terwijl zij en haar kinderen al die tijd in een opvanghuis verbleven. Het EHRM oordeelt dat de Italiaanse autoriteiten weliswaar snel hebben gereageerd door moeder en kinderen in een opvanghuis te plaatsen, maar vervolgens tekort zijn geschoten in hun positieve verplichtingen om de zaak te onderzoeken en (verdere) bescherming te bieden. De strafrechtelijke procedure verliep niet voortvarend, waardoor de effectiviteit van het onderzoek ernstig is ondermijnd. Ook de civiele procedure over het gezag en de bescherming van de kinderen is tekort geschoten. Moeder en kinderen verbleven ruim drie jaar in een opvanghuis, terwijl nauwelijks is onderzocht of minder ingrijpende beschermingsmaatregelen mogelijk waren, zoals een contactverbod voor de vader of toestemming voor verhuizing naar Frankrijk. De langdurige opvang in een opvanghuis heeft aanzienlijke negatieve gevolgen gehad voor de psychische en sociale ontwikkeling van de kinderen.

Het EHRM bekritiseert daarnaast de motivering van de officier van justitie, die aanvankelijk de zaak wilde seponeren. Volgens de officier was het slaan van de kinderen een opvoedkundige maatregel, was het mes tegen de keel van de klaagster houden een 'slechte grap' en konden de gestelde verkrachtingen niet worden bewezen, omdat het volgens hem 'normaal' is dat mannen een zekere mate van weerstand van een vrouw moeten overwinnen bij seksuele toenadering. Volgens het EHRM getuigt deze motivering van seksistische stereotypen die bijdragen aan de normalisering van huiselijk geweld en leiden tot secundaire victimisatie van slachtoffers. Bovendien hebben de autoriteiten daardoor de complexe dynamiek van huiselijk geweld onvoldoende onderkend en geen effectief onderzoek verricht.

Het EHRM benadrukt (opnieuw) dat Staten bij meldingen van huiselijk geweld niet alleen snel moeten handelen, maar ook voortdurend de risico's moeten beoordelen, passende beschermingsmaatregelen moeten treffen en strafrechtelijke onderzoeken zonder onnodige vertraging moeten uitvoeren. Beslissingen dienen bovendien vrij te zijn van genderstereotypen. Schending van de artikelen 3 en 8 EVRM.

 [EHRC updates](#)

EHRM – ARREST – J.E. t. Nederland – 2 juli 2026 – 7467/25 – subject matter of the case

Artikelen 3, 8 en 14 EVRM – Bescherming tegen huiselijk geweld – Positieve verplichting

Klaagster had een relatie met Y met wie ze een zoon heeft gekregen. Ze gingen uit elkaar na incidenten van huiselijk geweld. Klaagster heeft aangifte gedaan van deze incidenten bij de politie en bij Veilig Thuis. Nadat de burgemeester een contactverbod van 10 dagen heeft opgelegd is Y. met zijn auto de voortuin van haar ouders ingereden. Klaagster heeft aangegeven te vrezen voor haar eigen veiligheid en die van hun zoon. Zij heeft verzocht om voorlopige maatregelen in het kader van een procedure tot nietigverklaring van hun geregistreerd partnerschap. De rechtbank heeft de verzoeken aangehouden en de partijen doorverwezen naar mediation in afwachting van de nietigverklaringsprocedure.

Vervolgens heeft klagster tracking apparaten ontdekt in haar auto en in die van haar ouders. Zij heeft twee keer aangifte gedaan van stalken. Y is al eerder veroordeeld voor het stalken van een ex-partner. Hij heeft toegegeven de volgapparaten in haar auto en de auto's van haar ouders te hebben geplaatst, een camera in hun voormalige woning te hebben geïnstalleerd en een social media-profiel op haar naam te hebben aangemaakt. Er wordt een contactverbod van een jaar opgelegd. Het Openbaar Ministerie besluit om Y. niet te vervolgen voor stalking, onder verwijzing naar het bestaande contactverbod, het gemeenschappelijke kind van de partijen en hun voortdurende juridische en financiële banden.

In 2024 krijgt klagster het ouderlijk gezag over hun zoon. Het contact tussen Y. en de zoon beperkte zich vanaf dat moment tot maandelijks e-mailcontact. Het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden heeft na een artikel 12 strafvordering klacht geen verdere onderzoeksmaatregelen of de vervolging van Y gelast omdat de situatie gestabiliseerd was en omdat de zoon recht had op een relatie met beide ouders en partijen een manier moesten vinden om met elkaar te communiceren. Bij afwezigheid van voortdurende intimidatie of acuut risico werd vervolging niet wenselijk geacht.

Klagster klaagt op grond van artikelen 3 en 8 EVRM dat de autoriteiten hun positieve verplichtingen om haar te beschermen tegen huiselijk geweld niet zijn nagekomen. In het bijzonder zijn er geen adequate beschermingsmaatregelen getroffen en hebben de autoriteiten geweigerd Y. te vervolgen voor stalking. Zij voert verder aan, op grond van artikel 14 in samenhang met de artikelen 3 en 8, dat zij als slachtoffer van gendergerelateerd geweld is gediscrimineerd op grond van haar geslacht.

Vragen aan partijen:

1. Heeft klagster alle rechtsmiddelen uitgeput met betrekking tot haar klacht dat er niet tijdig een adequate risicobeoordeling of beschermende maatregelen zijn getroffen (zie Opuz t. Turkije, nr. 33401/02, § 116, EHRM 2009 en Hasmik Khachatryan t. Armenië, nr. 11829/16, §§ 127-28, 12 december 2024)?

2. Hebben de autoriteiten voldaan aan hun verplichtingen uit hoofde van de artikelen 3 en 8 EVRM om klagster te beschermen tegen het geweld dat haar door Y. is aangedaan en om een effectief onderzoek in dat verband te verrichten (zie Hajduová t. Slowakije, nr. 2660/03, § 49, 30 november 2010, Talpis t. Italië, nr. 41237/14, § 100, 2 maart 2017, Gaidukevich t. Georgië, nr. 38650/18, §§ 57-58, 15 juni 2023 en Hasmik Khachatryan t. Armenië, nr. 11829/16, § 153, 12 december 2024)?

 EHRM – STRIKE-OUT – A.R.K. t. Nederland – 18 juni 2026 – subject matter of the case – beslissing

Artikelen 3, 8 en 13 EVRM – Onvoldoende onderzoek naar verkrachting

De klacht gaat over het vermeende falen van de nationale autoriteiten om een melding van verkrachting effectief te onderzoeken. Klagster stelt dat zij na een carnavalsfeest op 20 februari 2023 in de bosjes is verkracht. Hoewel klagster zich de details van het incident niet meer kon herinneren omdat zij destijds onder invloed van alcohol was, heeft zij de politie een schriftelijke reconstructie van de gebeurtenissen, een plattegrond van de locatie, een chatgesprek met een vriendin die haar direct na de vermeende verkrachting belde, de naam van de vermeende dader en een foto van haar verwondingen, evenals haar ondergoed en panty, die volgens haar het DNA van de dader bevatten, overhandigd. De politie heeft geen strafrechtelijk onderzoek ingesteld. Volgens de politie was het door klagster aangeleverde bewijs onvoldoende en was het onwaarschijnlijk dat verder onderzoek zou leiden tot een veroordeling voor verkrachting, aangezien het vereiste element van "dwang" ontbrak. Het bezwaar dat klagster bij het Openbaar Ministerie heeft ingediend tegen de beëindiging van haar zaak zonder dat er een onderzoek is ingesteld, heeft niet tot een andere beslissing geleid.

De zaak wordt geschrapt omdat partijen een schikking zijn overeengekomen.

OVERIG

- Article 83 TFEU and the EU's Consent Debate: Why the Competence Objection Is Less Convincing Than It Appears ([European law blog](#))
- From Resistance to Silence to Consent: The ECtHR and the PACE in the Shaping of a European Consent Standard ([Strasbourg observers](#))

EHRM factsheets

- [ECHR-KS – Article 2 Domestic violence](#)
- [Violence against women](#)
- [Thematic factsheet: Domestic violence](#)

IE- intellectuele eigendom

HvJ – ARREST – C-788/24 (Anne Frank Fonds) – 9 juli 2026 – Nederland – Hoge Raad – ECLI:EU:C:2026:559 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Richtlijn 2001/29/EG – Artikelen 11 en 17, lid 2 Handvest – Publicatie op website van in Nederland nog auteursrechtelijk beschermd werk van Anne Frank – Begrip „mededeling aan het publiek” – Toegang via een virtueel privénetwerk (VPN) tot inhoud die slechts in één lidstaat is beschermd – Geoblocking – Mogelijke omzeiling van maatregelen door gebruikmaking VPN

Verzoeker is het Anne Frank Fonds. Verweersters zijn de Anne Frank Stichting, de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen en de Vereniging voor Onderzoek en Ontsluiting van Historische Teksten. Verweersters zouden inbreuk maken op het auteursrecht van verzoeker door de publicatie van een nieuwe wetenschappelijke versie van het dagboek van Anne Frank op de website van de Vereniging.

De vraag is o.a. wat de reikwijdte is van het begrip „mededeling aan het publiek” in de zin van artikel 3, lid 1, van de Auteursrechtlijn, en met name of de publicatie van inhoud op een website een dergelijke „mededeling aan het publiek” vormt in een lidstaat waar deze inhoud auteursrechtelijk beschermd is en waar die website het voorwerp uitmaakt van geoblocking, zodat deze alleen kan worden geraadpleegd door die blokkeringsmaatregel te omzeilen met behulp van een dienst via een virtueel privénetwerk (VPN) of een soortgelijke dienst. Deze vraag vereist een afweging van twee door het Handvest EU beschermde belangen, namelijk het auteursrecht van verzoeker (artikel 17, lid 2, van Handvest) en de vrijheid van meningsuiting en informatie van verweersters (artikel 11 Handvest).

Hof: Artikel 3, lid 1, van richtlijn 2001/29/EG moet aldus worden uitgelegd dat een werk dat in bepaalde lidstaten tot het publieke domein is gaan behoren maar in een andere lidstaat nog auteursrechtelijk beschermd is en met het oog op kosteloze raadpleging is gepubliceerd op een website waarvan de toegang met een maatregel van geoblocking wordt geblokkeerd voor internetgebruikers die deze website vanuit deze lidstaat raadplegen, in die lidstaat niet het voorwerp is van een „mededeling aan het publiek” in de zin van die bepaling wanneer deze maatregel „doeltreffend” is als bedoeld in artikel 6, lid 3, van die richtlijn in die zin dat hij „state-of-the-art” is, zelfs indien deze internetgebruikers die maatregel kunnen omzeilen door gebruik te maken van een VPN (virtueel particulier netwerk) of een soortgelijke dienst.

Artikel 3, lid 1, van richtlijn 2001/29 moet aldus worden uitgelegd dat wanneer de publicatie op een website van een werk dat in bepaalde lidstaten tot het publieke domein is gaan behoren maar in een andere lidstaat nog auteursrechtelijk beschermd is, een „mededeling aan het publiek” in die lidstaat is

omdat de op die website getroffen maatregel van geoblocking niet „doeltreffend” is in de zin van artikel 6, lid 3, van die richtlijn, een dergelijke mededeling kan worden toegerekend aan degene die het werk op die website heeft gepubliceerd, en niet aan de aanbieder van een VPN (virtueel particulier netwerk) of een soortgelijke dienst die de gebruiker ervan in staat heeft gesteld om deze ondoeltreffende maatregel te omzeilen.

- 📌 Copyright, Targeting and Geo-Blocking: The CJEU Stirs the Pot ([conflict of laws](#))
- 📌 The CJEU Anne Frank judgment and its broader implications (including for the internet and, obviously, AI too) ([IPKat](#))
- 📌 HvJ EU: Effectieve geoblocking voorkomt mededeling aan het publiek; verantwoordelijkheid bij publicerende partij, niet bij VPN-aanbieder ([Boek9](#))
- 📌 Copyright, Targeting and Geo-Blocking: The CJEU Stirs the Pot ([conflict of laws](#))
- 📌 HvJ EU: state-of-the-art geoblocking voorkomt een mededeling aan het publiek in een lidstaat waar het werk nog beschermd is ([IE forum](#))

HvJ – CONCLUSIE – C-441/25 (Agecop) – 16 juli 2026 – A-G Szpunar – Portugal — ECLI:EU:C:2026:607 – [conclusie](#)

Richtlijn 2001/29 – Richtlijn 2019/790 – Auteursrecht in de informatiemaatschappij – Billijke compensatie wegens reproductie voor privégebruik – Nationale wetgeving die een deel van de voor auteurs bestemde billijke compensatie toekent aan uitgevers die houder zijn van oorspronkelijke auteursrechten op collectieve werken en van afgeleide auteursrechten op persartikelen die worden gepubliceerd zonder vermelding van de auteur ervan

In het kader van de geldende uitzonderingen op het monopolie van auteurs voorziet het auteursrecht van de Unie in de betaling aan auteursrechthebbers van een billijke compensatie voor de reproductie van hun werken. Overeenkomstig deze Unierechtelijke bepalingen kunnen ook uitgevers van literaire en grafische werken tot de begunstigden van deze compensatie worden gerekend.

Evenwel is het niet duidelijk of uitgevers aanspraak op deze compensatie kunnen maken in de hoedanigheid van uitgever dan wel als houder van bij wet of bij overeenkomst verworven auteursrechten.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 5, lid 2, onder a) en b), van richtlijn 2001/29/EG, gelezen in samenhang met artikel 16, eerste alinea, van richtlijn (EU) 2019/790 staat niet in de weg aan een regeling van een lidstaat volgens welke persuitgevers, als houders van de auteursrechten op hun publicaties, recht hebben op een billijke compensatie voor de reproductie van die publicaties, ongeacht het feit dat zij ook recht hebben op die compensatie als uitgevers van die publicaties. Indien uitgevers zowel als houders van het reproductierecht als in de hoedanigheid van uitgevers van die werken aanspraak kunnen maken op een billijke compensatie, moet het totaalbedrag van die compensatie een afspiegeling zijn van de omvang van de schade die zij als gevolg van de reproductie voor privégebruik daadwerkelijk hebben geleden.

- 📌 Conclusie AG: Persuitgevers kunnen naast compensatie als uitgever ook recht hebben op auteursrechtcompensatie ([Boek9](#))
- 📌 A-G Szpunar: persuitgevers kunnen in twee hoedanigheden recht hebben op billijke compensatie ([IE forum](#))

HvJ en GERECHT – overig

- T-40/25 Verordening (EG) nr. 6/2002 – Nietigheidsprocedure – Ingeschreven Uniemodel dat een lampenkap weergeeft – Oudere modellen in Zwitserse en Amerikaanse octrooischriften – Nietigheidsgrond – Eigen karakter – Beroep wordt verworpen, Boek9 [zie ook: T-41/25, T-42/25 Boek9]
- Afbeelding uit octrooischrift kan ouder model zijn, octrooischrift zelf niet (IE forum)
- Geen individueel karakter voor Uniemodel van stervormige lampenkap (IE forum)
- Geen individueel karakter voor EU-model van lichtsnoer (IE forum)
- T-615/25 Verordening (EU) 2017/1001 – Aanvraag voor Uniewoordmerk FOR BETTER GAMING - VEIKKAUS – Absolute weigeringsgrond – Geen onderscheidend vermogen – Bestanddeel van merk dat door gebruik onderscheidend vermogen heeft verkregen – Beroep wordt verworpen
- T-654/24 Verordening (EU) 2017/1001 – Uniemark – Nietigheidsprocedure – Uniebeeldmerk 4011 B552 – Absolute nietigheidsgrond – Kwade trouw – Beroep wordt verworpen
- T-73/22 Sky veroordeeld in proceskosten na intrekking oppositie (IE forum)
- Walsall Conduits veroordeeld in proceskosten na intrekking beroep (IE forum)
- T-839/25 Gerecht: te late onderbouwing verzoek tot nietigverklaring TEAM blijft buiten beschouwing (IE forum)
- T-677/25, Gerecht bevestigt verwarringsgevaar tussen beeldmerk go VEGE en woordmerk végé (IE forum)
- T-555/25 Gerecht bevestigt gedeeltelijke weigering van het teken OPENAI wegens beschrijvend karakter (IE forum)
- T-450/25 Gerecht EU laat terugverwijzingsbeslissing over het beschrijvende karakter van 'MICUIR HANDMADE IN SPAIN' in stand (IE forum)
- T-350/25 Gerecht EU vernietigt afwijzing van oppositie tegen BLUE PADEL wegens onvolledige beoordeling van verwarringsgevaar met BULLPADEL (IE forum)
- T-762/25 Gerecht EU bevestigt weigering van 'Be the Heartbeat of Healthcare' voor personeelsdiensten wegens gebrek aan onderscheidend vermogen (IE forum)
- T-309/25 Gerecht EU: kamer van beroep onderschat dominante positie van 'BIOGROUP' en overeenstemming tussen beeldmerken (IE forum)
- T-654/24 Uniemark 4011 B552 terecht nietig wegens kwade trouw (IE forum)
- T-591/24 Gerecht EU: ARYUNA mag naast ARMUNIA worden ingeschreven (IE forum)
- A bitter pill for ARMUNIA: ARYUNA clears confusion test as General Court holds firm on pharma attention (T-591/24) (IPKat)

T-615/25

Verworven onderscheidend vermogen van merkonderdeel maakt samengesteld merk niet intrinsiek onderscheidend (IE forum)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-517/26 (Aranzadi La Ley), verwijzing uit **Spanje** over **rechtsbescherming computerprogramma's** en de vraag of een browserextensie die tijdens de uitvoering **tijdelijk wijzigingen aanbrengt in de HTML-broncode** van een webpagina een **verandering van een computerprogramma** vormt in de zin artikel 4, lid 1 van **richtlijn 2009/24** en of daarop de uitzondering van artikel 5, lid 1 van die richtlijn van toepassing kan zijn.
- C-584/26 (Fassbinderei), verwijzing uit **Oostenrijk** over het **territorialiteitsbeginsel** in het **merkenrecht**, artikel 10 van richtlijn 2015/2436 en de vraag of een rechter het gebruik van een **nationaal beschermd teken als domeinnaam voor een website** (door een andere Oostenrijkse onderneming) kan verbieden, zelfs als de **website niet toegankelijk is in Oostenrijk**. – Boek9 - IPKat
- C-691/26 (Alphavet), verwijzing uit **Hongarije** over de vraag of de **houder van een ouder merk** zich op grond van artikel 9, lid 1, en artikel 18, lid 1, van richtlijn 2015/2436 nog **tegen het gebruik van een jonger merk kan verzetten** nadat de bescherming daarvan is vervallen, indien hij het gebruik ervan gedurende vijf opeenvolgende jaren bewust heeft gedoogd.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

- GEMA wint van Suno: memorisatie in een AI-model geldt opnieuw als auteursrechtinbreuk (AI forum)
- Rechtbank Frankfurt verduidelijkt wanneer AI-afbeeldingen auteursrechtinbreuk opleveren (AI forum)

OVERIG

- Franse persuitgevers dienen klacht in tegen Google AI Overviews (AI forum)
- Kan AI het auteursrecht juist redden? Een nieuwe visie op licenties in het AI-tijdperk (AI forum)

Insolventie

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-556/26 (BluOr Bank et AOC Invest), verwijzing uit **Litouwen** over de vraag of op een **actio pauliana** het **toepasselijke recht** wordt bepaald door de **Verordening betreffende insolventieprocedures** dan wel door de **Rome I- of Rome II-verordening**, en of de voor de bevoegdheidsregeling ontwikkelde criteria ook gelden voor de vaststelling van het toepasselijke recht.
- C-544/26 (Apples Gestioni), verwijzing uit **Italië** over herstructureringsplan, **insolventieprocedure** en de vraag of **bevoorrechte schuldeisers** die volledig worden betaald, maar pas na een aanzienlijke vertraging, moeten worden aangemerkt als betrokken partijen of geschade partijen in de zin van **richtlijn 2019/1023**.
- C-571/26 (Kahmus), verwijzing uit **Estland** over de vraag of de artikelen 8 en 23 van richtlijn 2008/48/EG zich verzetten tegen een nationale regeling die verhindert dat in een **insolventieprocedure** wordt onderzocht of een kredietgever voorafgaand aan het sluiten van een consumentenkredietovereenkomst de **kredietwaardigheid van de consument** heeft beoordeeld, wanneer de vordering reeds bij een onherroepelijke rechterlijke beslissing is vastgesteld.

Institutioneel

OVERIG

The Weimers Report and the Politicisation of Judicial Independence in the EU ([Verfassungsblog](#))

Jeugdrecht

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – Laadstra t. Nederland – 29 juni 2026 – 18915/25 – subject matter of the case

Artikel 3 EVRM – Jeugdzorginstelling – Patiënt gewond na gebruik van geweld door medewerkers

Klager is in 2014 (hij was toen 14 jaar oud), vrijwillig opgenomen in jeugdzorginstelling “Woodbrookers”. Klager heeft daar een gebroken en volledig ontwrichte schouder opgelopen. Volgens klager had het incident dat tot de gebroken en ontwrichte schouder had geleid overdag plaatsgevonden. Volgens Woodbrookers moesten medewerkers klager in de avond met geweld op de grond leggen. De instelling heeft een incidentrapport naar de gezondheidsinspectie gestuurd, waarin stond dat de fixatietechnieken correct en volgens protocol waren toegepast. De moeder van klager heeft aangifte gedaan bij de politie tegen de betrokken medewerkers van de instelling. Het OM heeft besloten het incident niet verder te onderzoeken.

Klager klaagt op grond van de artikelen 3, 8 en 13 EVRM dat hij in Woodbrookers is blootgesteld aan, of niet beschermd is tegen, mishandeling. Hij klaagt er ook over dat er geen wettelijke basis of regelgevend kader bestond voor de betwiste maatregelen. Ten slotte klaagt hij dat er geen effectief onderzoek is gedaan en dat er geen effectief rechtsmiddel is geboden om zijn beschuldigingen aan de orde te stellen.

Vragen aan partijen:

Werd klager in de omstandigheden van de zaak aan een slechte behandeling onderworpen (zie Bouyid t. België [GC], nr. 23380/09, § 100-101, EHRM 2015, en Pranić-M-Lukić t. Bosnië en Herzegovina, nr. 4938/16, §§ 72-74, 2 juni 2020)?

Hebben de autoriteiten van de verweerderstaat nagelaten redelijke maatregelen te nemen om hem tegen een dergelijk risico te beschermen (zie X e.a. t. Bulgarije [GC], nr. 22457/16, §§ 177-78 en 181-83, 2 februari 2021; O’Keeffe t. Ierland [GC], nr. 35810/09, § 149, EHRM 2014 (uittreksels); en R.B. t. Estland, nr. 22597/16, § 78, 22 juni 2021)?

Bestond er op het relevante tijdstip een wettelijk en regelgevend kader ter bescherming tegen mishandeling in jeugdzorginstellingen (zie X e.a., hierboven geciteerd, §§ 177-80, en Tunikova e.a. t. Rusland, nrs. 55974/16 en 3 anderen, § 95, 14 december 2021)? 3

Hebben de autoriteiten een effectief onderzoek ingesteld naar de beschuldigingen van klager betreffende dergelijke behandeling (zie X e.a., hierboven geciteerd, §§ 177-78 en 184-91; El-Masri t. voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië [GC], nr. 39630/09, § 182, EHRM 2012; en V.K. t. Rusland, nr. 68059/13, § 185, 7 maart 2017)?

Heeft de verweerder, de staat, voldaan aan zijn materiële en procedurele verplichtingen uit hoofde van artikel 8 EVRM (zie, mutatis mutandis, F.O. tegen Kroatië, nr. 29555/13, §§ 78-82, 22 april 2021, wat betreft de onderwijscontext)?

Had klager de beschikking over een effectief rechtsmiddel, zoals vereist in artikel 13 EVRM? De partijen worden verzocht in hun stukken een gedetailleerde tijdlijn van de gebeurtenissen van 3 mei 2014 op te nemen, alsmede kopieën van alle beschikbare (dagelijkse, incidentele, medische, enz.) rapporten en documenten met betrekking tot de verwondingen, pijnveroorzakende technieken en andere dwangmethoden die klager naar verluidt op of na die datum in Woodbrookers heeft ondergaan.

Justitiële internationale samenwerking in civiele zaken en IPR

HvJ – ARREST – C-768/24 (Hortis) – 9 juli 2026 – Frankrijk – ECLI:EU:C:2026:566 – geen conclusie – arrest

Verdrag van Rome (recht toepassing op verbintenissen uit overeenkomst) – Keuze van partijen – Arbeidsovereenkomst – Dwingende bepalingen van het recht dat bij gebreke van een rechtskeuze van toepassing is – Nauwere banden van de arbeidsovereenkomst met een ander land – Beoordelingscriteria – Nauwere banden die bij de uitvoering van een arbeidsovereenkomst voortvloeien uit de keuze die de partijen hebben gemaakt voor het op die overeenkomst toepasselijke recht

Hortis verleent IT-diensten aan ondernemingen en heeft JA, die in Frankrijk woont, in dienst genomen als directeur. Tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst, waarop de Zwitserse wet van toepassing was, woonde JA in Frankrijk en oefende hij daar zijn beroepswerkzaamheden uit. In 2012 is hij ontslagen volgens de in het Zwitserse recht vastgestelde ontslagformaliteiten, die noch voorzien in een gesprek voorafgaand aan de beëindiging van een arbeidsovereenkomst, noch in de verplichting om de ontslagbrief te motiveren.

JA heeft de gevolgde procedure en de gegrondheid van dit ontslag betwist bij de Franse rechter. De rechter in tweede aanleg heeft het Franse recht op grond van artikel 6 van het Verdrag van Rome als uitsluitend toepasselijk op het geding verklaard, het ontslag zonder gewichtige reden verklaard en Hortis veroordeeld tot betaling van schadevergoeding aan JA. Hortis heeft cassatieberoep ingesteld bij de verwijzende rechter.

De verwijzende rechter heeft twijfels over de toepassing van de dwingende bepalingen van het Franse recht, die meer bescherming bieden dan die van het Zwitserse recht. Enerzijds hebben Hortis en JA

uitdrukkelijk gekozen voor de toepassing van het Zwitserse recht op de arbeidsovereenkomst, anderzijds verrichtte JA zijn arbeid echter gewoonlijk in Frankrijk. In dit verband wenst hij te vernemen of hij op grond van artikel 6, lid 2, laatste zinsnede, van het Verdrag van Rome moet nagaan of deze overeenkomst nauwer is verbonden met Zwitserland, waarbij hij tevens rekening moet houden met de banden die bij de uitvoering van die overeenkomst voortvloeien uit de rechtskeuze van de partijen.

Hof: Artikel 6, lid 2, laatste zinsnede, van het Verdrag van Rome moet aldus worden uitgelegd dat wanneer de partijen het op de arbeidsovereenkomst toepasselijke recht hebben gekozen, de nationale rechter aan dat recht voorrang moet verlenen en de dwingende bepalingen buiten toepassing moet laten die meer bescherming bieden en die voortvloeien uit het recht waarvan de werknemer de toepassing verlangt, terwijl dat recht bij gebreke van een rechtskeuze krachtens artikel 6, lid 2, onder a) en b), van dat verdrag van toepassing zou zijn, indien uit alle omstandigheden blijkt dat die arbeidsovereenkomst nauwere banden heeft met het land waarvan het recht door de partijen is gekozen als het op die overeenkomst toepasselijke recht.

Artikel 6, lid 2, laatste zinsnede, van het Verdrag van Rome moet aldus worden uitgelegd dat de nationale rechter, teneinde te bepalen of een arbeidsovereenkomst nauwer is verbonden met een ander dan het in artikel 6, lid 2, onder a) en b), bedoelde land, in het kader van een alomvattende beoordeling rekening moet houden met alle objectieve elementen die de betrokken arbeidsverhouding kenmerken, daaronder begrepen de elementen die bij de uitvoering van deze overeenkomst voortvloeien uit de keuze door de partijen van het op die overeenkomst toepasselijke recht. In het kader van deze alomvattende beoordeling staat het aan die rechter om deze elementen op passende wijze tegen elkaar af te wegen.

HvJ – CONCLUSIE – C-300/25 (Duftošek) – 2 juli 2026 – A-G De La Tour – Tsjechië – ECLI:EU:C:2026:538 – [conclusie](#)

Verordening (EU) 2016/1103 – Huwelijksvermogensstelsels – Echtgenoten die hebben gekozen voor het stelsel van scheiding van goederen – Onroerende zaken in mede-eigendom zijn verworven Vordering tot vereffening en verdeling van dit onverdeelde eigendom na echtscheiding

Een in Tsjechië woonachtig echtpaar, heeft bij overeenkomst gekozen voor een stelsel van scheiding van goederen. Zij hebben in Frankrijk een onroerendgoedcomplex in mede-eigendom verworven. Na hun echtscheiding wendt een van de echtgenoten zich tot de Tsjechische rechter met het oog op de vereffening en verdeling van dit onverdeelde eigendom, op grond van regels van Tsjechisch recht.

De verwijzende rechter vraagt zich af of het feit dat het geschil verband houdt met het huwelijk van invloed is op de vraag of het binnen de werkingssfeer valt van verordening (EU) 2016/1103 (huwelijksvermogensstelsel) dan wel van verordening (EU) nr. 1215/2012 (Brussel I bis) op grond dat de echtgenoten hebben gekozen voor een huwelijksvermogensstelsel waarin hun vermogensrechtelijke betrekkingen niet zijn geregeld, en het bestaan van mede-eigendom tussen hen niet afhangt van de handhaving van hun huwelijksband.

De vragen gaan o.a. over wat onder de vermogensrechtelijke betrekkingen tussen echtgenoten in verband met het huwelijk of de ontbinding ervan valt.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 1, lid 1, eerste alinea, en artikel 3, lid 1, onder a), van verordening (EU) 2016/1103 moeten aldus worden uitgelegd dat de procedure tot vereffening en verdeling van onroerend goed dat staande het huwelijk in mede-eigendom is verworven door echtgenoten die bij overeenkomst hebben gekozen voor een vermogensstelsel van scheiding van goederen, binnen de werkingssfeer van deze verordening valt.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-455/26 (Keramik), verwijzing uit **Slovenië** over de vraag of verordening 805/2004 in de weg staat aan een nationale regeling volgens welke een **Europese executoriale titel** niet kan worden afgegeven op grond van een **definitief executiebevel** dat is gebaseerd op een bewijskrachtig document, omdat er niet is voldaan aan de **plicht tot inlichting van de schuldenaar over de schuldvordering**.
- C-556/26 (BluOr Bank et AOC Invest), verwijzing uit **Litouwen** over de vraag of op een **actio pauliana** het **toepasselijke recht** wordt bepaald door de **Verordening betreffende insolventieprocedures** dan wel door de **Rome I- of Rome II-verordening**, en of de voor de bevoegdheidsregeling ontwikkelde criteria ook gelden voor de vaststelling van het toepasselijke recht.
- C-534/26 (UBS), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of een **erfgenaam** zich op grond van de artikelen 15 en 16 van het **Verdrag van Lugano** kan beroepen op het **forum consumeris van de erflater** bij een vordering uit een **door de erflater als consument gesloten bankovereenkomst**, of dat de hoedanigheid van consument met het overlijden van de oorspronkelijke contractspartij
- C-674/26 (Sarazek), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of een **vordering uit onrechtmatige daad** wegens **schending van bedrijfsgeheimen** onder de **bevoegdheidsregels voor individuele arbeidsovereenkomsten van verordening nr. 1215/2012** valt wanneer die vordering een voldoende nauw verband houdt met een **(voormalige) arbeidsverhouding**.
- C-595/26 (COM.acmd), verwijzing uit **Frankrijk** over **Europese betalingsbevelprocedure** en de vraag of de executierechter in de **lidstaat van tenuitvoerlegging de executie** van een Europees betalingsbevel mag of moet **opschorten** wanneer de verweerder in de lidstaat van oorsprong **opkomt tegen een onregelmatige kennisgeving** van dat bevel.
- C-734/26 (Barloux), verwijzing uit **Frankrijk** over **Rome III-verordening** en de vraag of de vaststelling van de datum waarop de **chtscheiding** tussen de echtgenoten vermogensrechtelijke gevolgen krijgt, onder het materiële toepassingsgebied van **verordening 1259/2010** valt, en daarmee onder het op de echtscheiding toepasselijke recht.
- C-733/26 (Glass Machinery Reconditioners), verwijzing uit **België** over **verordening 1215/2012, action judicati** en de vraag of de **verjaring van de vordering ter uitvoerlegging van een veroordeling die is vervat in een andere lidstaat gegeven beslissing behoort tot de ‘procedure ter uitvoerlegging’**

NOOT – HvJ 18 juni 2026, C-232/25 (Idziski)

The CJEU in Idziski. Yet further distinguishing of Article 7(2) locus damni jurisdiction. (GAVCLAW)

NOOT – HvJ 18 juni 2026, C-346/25 (Fibo Markets)

Fibo markets. The CJEU on ‘fairy money’: what constitutes ‘financial instruments’ leading to carve-out from Rome I’s consumer protection. (GAVCLAW)

OVERIG

A Follow-Up: The German Judges Association’s Response to the HCCH Draft Text of a Future Convention on Parallel Proceedings and Related Actions (conflict of laws)

WIKI

- [Europees procesrecht en IPR](#)
- [Bewijsverordening en Betekeningsverordening](#)

Justitiële internationale samenwerking in strafzaken en EAB

**EHRM – ARREST – [Al-Nashiri t. Litouwen](#) – 7 juli 2026 – [31908/22](#) –
ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD003190822 – [persbericht](#) – [arrest](#)**

Artikel 2, 3 6 en 8 EVRM – Artikel 1, Zesde Protocol bij het EHRM – Medewerking door Litouwen aan detentie in geheime CIA gevangenis in Litouwen en overdracht naar de VS – Doodstraf – Schending

Samenvatting onder: [detentie](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-605/26 \(Kolács\)](#), verwijzing uit **Hongarije** over de vraag of het **beginsel van wederzijdse erkenning** zich verzet tegen een nationale praktijk waarin een procedure tot erkenning van een strafvonnis van een andere lidstaat **ambtshalve wordt getoetst** of de Unierechtelijke minimumwaarborgen en procesrechten van de verdachte zijn nageleefd.
- [C-667/26 \(Miaccu II\)](#), verwijzing uit **Italië** over de vraag of het Unierecht zich verzet tegen de **weigering van de tenuitvoerlegging van een EAB** wanneer de gezochte persoon wegens zijn **geestelijke gesteldheid niet bewust aan de procedure kan deelnemen** en deze toestand onomkeerbaar is.

NOOT

Compelling reasons not compelling for the CJEU: judgment in Barato ([Johan Callewaert](#))

OVERIG

- Artikel: Eurojust and its role in Joint Investigation Teams ([bijzonder strafrecht](#))
- With greater power comes no extra accountability: the proposed new Europol Regulation ([EU law analysis](#))

EHRM factsheets

- [Extradition and life imprisonment](#)

Kansspelen

HvJ – ARREST – [C-421/24 \(AGCOM/Google\)](#) – 16 juli 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:592 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Richtlijn 2000/31/EG – Gokreclame – Vrijstelling van aansprakelijkheid voor tussenhandeldiensten op het gebied van hosting – Partnerschapsovereenkomst tussen een aanbieder van hostingdiensten en een gebruiker

Samenvatting onder: [diensten](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-515/26 \(Lotto24\)](#), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of de artikelen 101, 102 en 106 VWEU zich verzetten tegen een **nationaal vergunningstelsel voor kansspelen** dat het aanbieden van loterijen beperkt tot de betrokken deelstaat, en of een dergelijke beperking kan worden gerechtvaardigd op grond van artikel 106, lid 2, VWEU.
- [C-898/24 \(TSG Interactive Gaming Europe\)](#), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of een **nationaal verbod op online casinospelen** verenigbaar is met de **vrijheid van dienstverrichting** van artikel 56 VWEU en, zo niet, welke gevolgen heeft dit voor civielrechtelijke vorderingen tot **terugbetaling van gokverliezen**.

Landbouw en visserij

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-600/26 \(Ligue royale belge pour la protection des oiseaux II\)](#), verwijzing uit **België** over de **oorlog in Oekraïne** en de vraag of de in artikel 2 van uitvoeringsbesluit 2022/484 **termijn** moet worden beschouwd als een dwingende termijn die de betrokken lidstaten verplicht een besluit vast te stellen betreffende **toestemming aan landbouwers** om gebruik te maken van de afwijkingen van het uitvoeringsbesluit
- [C-790/26 \(Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale\)](#), verwijzing uit **Roemenië** over Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en de vraag of een lidstaat bij de **berekening van compensatie voor inkomensderving van aquacultuurbedrijven in Natura 2000-gebieden** bepaalde **technologische verliezen mag uitsluiten**, en of een dergelijke wijziging vooraf door de Europese Commissie moet worden goedgekeurd

REGELGEVING

BNC Fiche: EU-Actieplan Meststoffen, [Kamerstuk 22112, nr. 4394](#)

LHBTI-rechten

 EHRM – ARREST – A.P. en R.P. t. Polen – 2 juli 2026 – 1298/19 – ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD000129819 – persbericht – arrest

Artikel 8 EVRM – Ouders van hetzelfde geslacht – Registratie geboortecertificaat uit het VK in Polen – Beide moeders hebben de Poolse nationaliteit – Schending

Samenvatting onder: Familie

OVERIG

From recognition to positive obligations: the ECJ's judgment in Shipov (C-43/24) (EU law analysis)

EHRM factsheets en guides

- Homosexuality: criminal aspects
- Sexual orientation issues
- Thematic factsheet: LGBTI persons' rights

Luchtvaart

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-547/26 (Vueling Airlines), verwijzing uit **Spanje** over de vraag of de **vrijheid van prijszetting** van **luchtvaartmaatschappijen** toestaat dat een **toeslag** wordt aangerekend **voor handbagage die groter is dan een klein stuk handbagage** dat onder de stoel past, en of een dergelijk **contractueel beding oneerlijk** is in de zin van **richtlijn 93/13**.
- C-581/26 (Verein Verkehrswende.at), verwijzing uit **Oostenrijk** over de vraag of **milieuorganisaties en omwonenden** op grond van het **Verdrag van Aarhus**, het Handvest en verordening 598/2014 **procesbevoegdheid** moeten hebben om een **besluit tot goedkeuring van luchthavengelden** met een geluidsafhankelijke differentiatie ter bescherming tegen geluidsoverlast in rechte aan te vechten
- C-642/26 (EW Discovery), verwijzing uit over **Verdrag van Montreal**, **aansprakelijkheid luchtvervoerders** en de vraag of een aan de luchtvaartmaatschappij **afgegeven voorwerp** dat wegens een **veiligheidscontrole** niet aan boord mocht worden meegenomen, moet worden aangemerkt als **aangegeven bagage, niet-aangegeven bagage of goederen** in de zin van het Verdrag van Montreal, en **welke aansprakelijkheidsregeling** daarop van toepassing is

OVERIG

Council gives final clearance for stronger air passenger rights (Raad)

WIKI

- [Wiki luchtvaartclaims](#)

Mededinging

HvJ – ARREST – C-738/22 P (Google en Alphabet/Commissie) – 2 juli 2026 – ECLI:EU:C:2026:533 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Artikel 102 VWEU – Artikel 54 EER-Overeenkomst – Mededinging – Misbruik van machtspositie – Google zoekmachine – Play store – Vaststelling van inbreuk – Eén enkele voortdurende inbreuk

Google en Alphabet vechten een Commissiebesluit van 18 juli 2018 aan. De Commissie heeft een boete opgelegd van 4,34 miljard euro wegens misbruik van machtspositie van de Google zoekmachine en de Play Store op Google Android devices. Het Gerecht heeft de boete grotendeels bevestigd (verminderd naar 4,1 miljard euro).

Hof: De hogere voorziening wordt afgewezen.

- 📌 Hof bevestigt boete van € 4,125 miljard voor Google wegens misbruik rond Android ([IT&recht](#))

HvJ – ARREST – C-428/23 (ROGON e.a) – 9 juli 2026 – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:563 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Artikelen 101 en 102 VWEU – Artikel 56 VWEU – Verordening (EU) 2016/679 – Mededinging – Beroepsvoetbal – FIFA Regels voor spelersmakelaars – Begrip mededingingsverstoringe ‘strekking’ – Meca-Medina-rechtspraak – Misbruik van machtspositie – Misbruik door exploitatie – Misbruik door uitsluiting – Beperkingen op de vrijheid van dienstverrichting – Bescherming van persoonsgegevens

Deze zaak ligt in het verlengde van eerdere sportgerelateerde uitspraken van het HvJEU (C-124/21 P (ISU), C-333/21 (Superleague), C-680/21 (Royal Antwerp) en C-650/22 (FIFA)).

De onderhavige zaak heeft betrekking op het reglement van een nationale sportvereniging dat van toepassing is op de activiteiten van spelersmakelaars. De vragen gaan over de reikwijdte van de rechtspraak van het HvJEU die haar oorsprong vindt in het arrest C-309/99 (Wouters) en daarna is toegepast op sportgerelateerde activiteiten, voor het eerst in het arrest C-519/04 P, (Meca-Medina). In de zaken C-209/23 (RRC Sports) en C-133/24 (CD Tondela e.a.) zijn grotendeels vergelijkbare of hiermee verband houdende vragen gesteld.

Hof: Artikel 101, lid 1, VWEU moet aldus worden uitgelegd dat de door het Hof in de arresten C-309/99 (Wouters e.a.) en C-519/04 P (Meca-Medina en Majcen/Commissie), geformuleerde uitzondering op de toepassing van deze bepaling die geldt voor mededingingsbeperkingen die een legitieme doelstelling van algemeen belang nastreven, van toepassing kan zijn op een regeling van een sportbond die zich weliswaar tot haar leden richt, maar tegelijk het gebruik regelt van diensten van derde ondernemingen die niet tot die bond behoren, voor zover die regeling:

- *door die bond is vastgesteld daartoe handelend als onderneming of ondernemersvereniging en zij de handel tussen de lidstaten ongunstig kan beïnvloeden,*
- *niet kan worden aangemerkt als een overeenkomst tussen ondernemingen of een besluit van een ondernemersvereniging met als doel de mededinging te verhinderen, te beperken of te vervalsen, en*

– een of meer legitieme doelstellingen van algemeen belang nastreeft die als zodanig niet mededingingsverstorend zijn, en evenredig is aan het nastreven van dat doel of die doelen, hetgeen inhoudt dat deze regeling, ten eerste, geschikt is om de verwezenlijking daarvan te waarborgen, ten tweede, niet verder gaat dan hetgeen noodzakelijk is, in die zin dat het doel of die doelen niet met een minder beperkende maatregel even doeltreffend kunnen worden bereikt, en, ten derde, geen gevolgen voor de mededinging heeft die onevenredig zijn aan het algemeen belang dat wordt gediend door de verwezenlijking van dat doel of die doelen, met name doordat elke mededinging wordt uitgeschakeld.

Artikel 101, lid 1, VWEU moet aldus worden uitgelegd dat, om te bepalen of de uitzondering die is ontwikkeld in de arresten C-309/99 (Wouters e.a.) en C-519/04 P (Meca-Medina en Majcen/Commissie), toepassing vindt, de desbetreffende voorwaarden niet noodzakelijkerwijs moeten worden beoordeeld in het licht van elke bepaling van de betrokken regeling, maar ten aanzien van reeksen bepalingen die een afzonderlijk doel nastreven of een afzonderlijk effect sorteren.

HvJ – ARREST – C-209/23 (RRC Sports) – 16 juli 2026 – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:597 – persbericht – conclusie – arrest (Franse versie)

Artikelen 101 en 102 VWEU – Artikel 56 VWEU – Verordening (EU) 2016/679 – Mededinging – Beroepsvoetbal – FIFA Regels voor spelersmakelaars – Begrip mededingingsversturende ‘strekking’ – Meca-Medina-rechtspraak – Misbruik van machtspositie – Misbruik door exploitatie – Misbruik door uitsluiting – Beperkingen op de vrijheid van dienstverrichting – Bescherming van persoonsgegevens

Deze zaak ligt in het verlengde van eerdere sportgerelateerde uitspraken van het HvJEU (C-124/21 P (ISU), C-333/21 (Superleague), C-680/21 (Royal Antwerp) en C-650/22 (FIFA)).

Twee voetbalmakelaars vechten verschillende regels van de Internationale Voetbalfederatie (FIFA) aan inzake de uitoefening van het beroep van voetbalmakelaars en voetbalcoaches. De betwiste regels hebben met name betrekking op het verbod om tegelijkertijd twee of drie van de bij de transfer van een speler of trainer betrokken partijen te vertegenwoordigen, namelijk de speler of trainer, de ontvangende club en de vertrekkende club, alsmede de maximumvergoeding van makelaar (percentage van het transferbedrag of van de jaarlijkse vergoeding van de speler of de trainer). De Duitse rechter heeft het Hof van Justitie hierover geraadpleegd.

Vier lidstaten hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Zie ook: C-428/23, ROGON e.a (over twee ondernemingen die advies- en vertegenwoordigingsdiensten verlenen aan voetballers), en C-133/24, CD Tondela e.a. (over een overeenkomst die voetbalclubs uit de eerste en tweede divisie van Portugal tijdens de COVID-19-pandemie hebben gesloten met de nationale voetbalbond. De clubs kwamen overeen om geen spelers aan te trekken die hun contract eenzijdig hadden opgezegd vanwege pandemiegerelateerde problemen. Een en ander kan volgens de Portugese rechter in strijd zijn met de EU-mededingingsregels)

e Football: The Court of Justice rules on whether FIFA’s rules relating to agents comply with EU law ([persbericht](#))

HvJ – ARREST – Gevoegde zaken C-258/23 t/m C-260/23 (IMI – Imagens Médicas Integradas e.a.) – 16 juli 2026 – Grote Kamer – Portugal – ECLI:EU:C:2026:585 – persbericht – conclusie – arrest

Artikel 101 VWEU – Artikel 102 VWEU – Artikelen 7 en 8 Handvest EU – Inbreuk op de mededingingsregels – Onderzoek Portugese mededingingsautoriteit – Inbeslagname van e-mails door mededingingsautoriteit – Voorafgaande rechterlijke machtiging

De Portugese mededingingsautoriteit heeft onderzoek uitgevoerd naar mogelijke mededingingsinbreuken door verschillende ondernemingen. Daarbij achtte zij het nodig om bewijsmateriaal te doorzoeken en in beslag te nemen, waaronder interne e-mails, notulen en digitale bestanden. De mededingingsautoriteit heeft hiervoor toestemming gekregen van het Om, maar niet van een rechter.

De betrokken ondernemingen hebben bezwaar gemaakt en aangevoerd dat de inbeslagname hun recht op vertrouwelijkheid van correspondentie (artikel 7 EU-Handvest) had geschonden, omdat geen rechterlijke toestemming was verkregen. Volgens de nationale rechter vereist de Portugese mededingingswet slechts rechterlijke toestemming bij huiszoekingen op bijzondere plaatsen (zoals advocatenkantoren of banken); in andere gevallen volstaat de goedkeuring van het OM.

Vijf lidstaten hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof (Grote Kamer): Artikel 7 Handvest EU moet aldus worden uitgelegd dat onder het begrip „communicatie” in de zin van dat artikel zakelijke e-mails vallen die tussen de werknemers en de bestuurders van een onderneming worden uitgewisseld via het e-mailverkeer van die onderneming.

De artikelen 7 en 8 van het Handvest verzetten zich er niet tegen dat e-mails die zijn uitgewisseld tussen de werknemers en de bestuurders van een onderneming, zonder voorafgaande toestemming van een rechter in beslag worden genomen tijdens een inspectie die door een nationale mededingingsautoriteit wordt uitgevoerd in de bedrijfs- of handelsruimte van ondernemingen die ervan worden verdacht inbreuken op artikel 101 of artikel 102 VWEU te hebben gepleegd, mits is voorzien in een strikt wettelijk kader voor de bevoegdheden van die autoriteit, alsmede in passende en toereikende waarborgen tegen misbruik en willekeur, zoals een effectieve rechterlijke toetsing achteraf van de betrokken maatregelen.

- 📌 Door een mededingingsautoriteit uitgevoerde inspecties: het Unierecht verzet zich er niet tegen dat zakelijke e-mails die zijn uitgewisseld tussen de werknemers en de bestuurders van ondernemingen waartegen een onderzoek loopt, in beslag worden genomen zonder voorafgaande toestemming van een rechter (persbericht)
- 📌 Inbeslagname zakelijke e-mails door mededingingsautoriteit vereist niet steeds voorafgaande rechterlijke toestemming (IT&recht)
- 📌 EU-Hof oordeelt dat mededingingsautoriteiten zakelijke e-mails tussen werknemers en leidinggevend in beslag mogen nemen zonder voorafgaande toestemming van de rechter (ECER)
- 📌 Hof van Justitie stelt voorwaarden aan inbeslagneming van e-mails en persoonlijke gegevensdragers door een mededingingsautoriteit (bijzonder strafrecht)

HvJ – ARREST – Gevoegde zaken C-424/24 (FIGC en CONI (IT) en C-425/24 (FIGC) – 16 juli 2026 – ECLI:EU:C:2026:602 – persbericht – conclusie – arrest

Artikelen 45 en 56 VWEU – Artikelen 101 en 102 VWEU – Artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU – Artikel 47 Handvest EU – Daadwerkelijke rechtsbescherming – Sanctiemogelijkheden sportverenigingen – Door de sportrechter opgelegde tuchtrechtelijke sanctie – Tijdelijk verbod om beroep van bestuurslid of algemeen directeur van voetbalclub uit te oefenen – Nationale regeling die de bevoegdheid tot nietigverklaring van de bestuursrechter uitsluit en alleen schadevergoeding toestaat

Samenvatting onder: sport

HvJ – CONCLUSIE – C-357/25 (Groupama Asigurări) – 9 juli 2026 – A-G Rantos – Roemenië – ECLI:EU:C:2026:573 – conclusie

Artikel 101, lid 1, VWEU – Mededinging – Onderling afgestemde feitelijke gedragingen – Informatie-uitwisseling tussen verzekeraars tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven – Kwalificatie van die informatie-uitwisseling als beperking naar strekking zonder dat de door de betrokkene aangevoerde alternatieve verklaringen worden onderzocht – Bewijsstandaard

Groupama is een verzekeringsmaatschappij die volgens de mededingingsraad, heeft deelgenomen aan onderling afgestemde feitelijke gedraging door de tarieven van de verzekeringspremies voor WA-verzekeringen voor motorvoertuigen te verhogen.

De vragen gaan over de mate van gedetailleerdheid van de tussen concurrenten uitgewisselde informatie wil een dergelijke uitwisseling een onderling afgestemde feitelijke gedraging kunnen vormen. De tweede vraag gaat over omvang van de alternatieve verklaringen die een onderneming aanvoert om haar gedrag te rechtvaardigen en het bestaan van die onderling afgestemde feitelijke gedraging te weerleggen.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 101, lid 1, VWEU moet aldus worden uitgelegd dat

– *een onderling afgestemde feitelijke gedraging in de zin van deze bepaling niet noodzakelijkerwijs een uitwisseling van gedetailleerde of geïndividualiseerde informatie over toekomstige prijsvoornemens impliceert, zoals specifieke of concrete informatie over het tijdstip, de mate en de modaliteiten van de aanpassing van het toekomstige gedrag, met dien verstande dat informatie-uitwisselingen waarin dergelijke elementen ontbreken, afhankelijk van de omstandigheden, al dan niet als onderling afgestemde feitelijke gedraging kunnen worden aangemerkt naargelang zij de onzekerheid over het gedrag van de marktdeelnemers op de betrokken markt kunnen verminderen of wegnemen, met name gelet op de kenmerken van die markt, en*

– *wanneer een bij een onderling afgestemde feitelijke gedraging betrokken onderneming actief blijft op de betrokken markt, het, gelet op de omstandigheden die verband houden met het algemene karakter van de betrokken informatie-uitwisseling en met de twijfels over de intrinsiek mededingingsbeperkende aard ervan, niet uitgesloten is dat deze onderneming het vermoeden van een causaal verband tussen de afstemming en het gedrag van die onderneming op die markt kan weerleggen door aan te tonen dat die onderneming in het kader van haar markttransacties geen rekening heeft gehouden met de informatie-uitwisseling, waarbij de bevoegde mededingingsautoriteit alle daartoe door die onderneming aangevoerde bewijzen in aanmerking moet nemen.”*

OVERIG

Commissie verzoekt Nederland mededinging voor internationaal passagiersvervoer per spoor te verbeteren ([ECER](#))

Milieu, natuur, duurzame energie

HvJ – ARREST – C-771/24 (Fédération belge du stationnement en Interparking) – 9 juli 2026
– België – ECLI:EU:C:2026:558 – conclusie – arrest

Richtlijn 2001/42 (Strategische Milieu beoordeling - SMB-richtlijn) – Milieubeoordeling – Plan/programma met betrekking tot vervoer, ruimtelijke ordening of grondgebruik

In deze zaak heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering algemene uitbatingsvoorwaarden voor overdekte en niet-overdekte parkings vastgesteld. De prejudiciële vragen van de verwijzende rechter biedt het Hof de gelegenheid om twee aspecten in verband met de SBM richtlijn te verduidelijken.

Ten eerste gaat het om de vraag wat moet worden verstaan onder het begrip „plannen en programma’s” en onder welke voorwaarden deze aan een strategische milieubeoordeling moeten worden onderworpen. In het bijzonder moet in het kader van de onderhavige prejudiciële procedure worden onderzocht of het begrip „plannen en programma’s” een planificatieve of programmatische dimensie in de zin van een regeling inzake ruimtelijke ordening veronderstelt.

Ten tweede wordt het Hof opnieuw verzocht zich te buigen over zijn rechtspraak betreffende de voorwaarden waaronder de gevolgen van een nationale wettelijke regeling die in strijd met de procedurevoorschriften van het Unierecht is vastgesteld, bij wijze van uitzondering kunnen worden gehandhaafd.

Hof: Artikel 3, lid 2, onder a), van richtlijn 2001/42/EG moet aldus worden uitgelegd dat een nationale regeling waarbij de voorwaarden voor de uitbating van parkings worden vastgesteld zonder evenwel regels vast te stellen betreffende de ligging en het maximumaantal ervan, aan een milieubeoordeling moet worden onderworpen indien deze regeling, ten eerste, is opgesteld voor de vervoersector of de sector ruimtelijke ordening of grondgebruik, en, ten tweede, door op de betrokken sector toepasselijke regels en controleprocedures vast te stellen, een groot pakket aan criteria en modaliteiten vaststelt voor de goedkeuring en de uitvoering van een of meerdere projecten die aanzienlijke gevolgen voor het milieu kunnen hebben.

Het Unierecht moet aldus worden uitgelegd dat, indien blijkt dat er een milieubeoordeling in de zin van richtlijn 2001/42 had moeten worden verricht voorafgaand aan de vaststelling van een regelgevingshandeling waarvan de rechtmatigheid bij een nationale rechter wordt betwist, zodat deze handeling moet worden geacht niet in overeenstemming te zijn met het Unierecht, deze rechter de gevolgen van die handeling enkel kan handhaven – teneinde de bevoegde autoriteit in staat te stellen die milieubeoordeling te verrichten en in voorkomend geval de betrokken handeling te wijzigen – indien het nationale recht dit toestaat in het kader van het bij hem aanhangige geding en dit noodzakelijk is voor de omzetting van een andere Uniehandeling die gericht is op milieubescherming, zoals richtlijn (EU) 2018/844 en richtlijn 2012/27/EU.

- Fibo markets. The CJEU on ‘fairy money’: what constitutes ‘financial instruments’ leading to carve-out from Rome I’s consumer protection. – gavo law – geert van calster ([GAVCLAW](#))

HvJ – ARREST – C-224/24 (Società Eredi Raimondo Bufarini – II) – 9 juli 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:561 – conclusie – arrest

Richtlijn 2012/18/EU – Afvalverwerkingsinstallaties – Gevaarlijke stoffen – Begrip “aanwezigheid van gevaarlijke stoffen” – Verwachte aanwezigheid – Verplichting tot kennisgeving

Richtlijn 2012/18/EU legt verschillende verplichtingen op aan inrichtingen waar gevaarlijke stoffen *aanwezig zijn* in hoeveelheden gelijk aan of groter dan de hoeveelheden die worden vermeld in bijlage I bij de richtlijn. Afhankelijk van de aanwezige hoeveelheden kunnen inrichtingen worden ingedeeld als „lagedrempelinrichting” of „hogedrempelinrichting” (hetgeen aanvullende verplichtingen met zich meebrengt).

Verzoekster exploiteert een installatie voor de verwerking van gevaarlijk en niet-gevaarlijk vloeibaar afval. De vergunning laat *opslag* van maximaal 800 ton gevaarlijk afval toe en *verwerking* van 200 ton per dag. De toezichthouder heeft geconstateerd dat de opslag- en verwerkingscapaciteit van de installatie van verzoekster de drempelwaarden voor gevaarlijke stoffen *kon* overschrijden en heeft daarom aanvullende verplichtingen opgelegd aan verzoekster.

Verzoekster is het daar niet mee eens en geeft aan dat haar interne beheers- en controlesysteem garandeert dat de wettelijke drempelwaarden nooit worden overschreden.

De vragen gaan o.a. over uitleg van het begrip „aanwezigheid van gevaarlijke stoffen”, zoals bedoeld in artikel 3, punt 12, van richtlijn 2012/18, en meer in het bijzonder over de betekenis van de daarin gebruikte uitdrukking „verwachte aanwezigheid”.

Hof: Artikel 3, punt 12, van richtlijn 2012/18/EU verzet zich niet tegen een praktijk – die al dan niet wordt beschreven in de door de bevoegde administratieve autoriteit verleende afvalbeheervergunning – waarbij het niet is toegestaan om bij de beoordeling of er in een inrichting „gevaarlijke stoffen [aanwezig zijn]” in de zin van die bepaling en voor het bewijs dat de hoeveelheden daarvan op geen enkel moment de in deel 1 of deel 2 van bijlage I bij richtlijn 2012/18 vermelde hoeveelheden bereiken, uitsluitend af te gaan op een door de exploitant van de inrichting geïnstalleerd beheerssysteem dat de daadwerkelijke hoeveelheid aanwezige gevaarlijke stoffen continu monitort.

HvJ – ARREST – C-447/25 (Surovina RECE) – 2 juli 2026 – Hongarije – ECLI:EU:C:2026:536 – geen conclusie – arrest

Verordening (EG) nr. 1013/2006 – Richtlijn 2008/98/EG – Overbrenging afvalstoffen – Bevoegdheid autoriteit van lidstaat van bestemming om bezwaar te maken tegen overbrenging – Gronden – Niet-overeenstemming met de nationale afvalbeheerplannen

Surovina RECE heeft bij de Sloveense bevoegde autoriteit een verzoek ingediend om voorafgaande vergunning voor overbrengingen van Slovenië (lidstaat van verzending) naar Hongarije (lidstaat van bestemming) van in totaal 25 000 ton afvalstoffen ingedeeld als „secundaire brandstoffen” (*Refuse Derived Fuel*). Zij heeft opgegeven dat deze afvalstoffen bestemd zijn voor de productie door een in Hongarije gevestigde vennootschap van „teruggewonnen vaste brandstoffen” (*Solid Recovered Fuel*).

De Hongaarse autoriteit heeft bezwaar gemaakt tegen de overbrenging van deze afvalstoffen omdat de overbrengingen niet in overeenstemming zouden zijn met het nationale afvalbeheerplan voor de periode 2021-2027.

Surovina RECE heeft bij de Hongaarse autoriteit beroep tot nietigverklaring van dat besluit ingesteld. Zij heeft aangevoerd dat de Hongaarse autoriteit geen bezwaar kon maken tegen de betrokken overbrengingen aangezien richtlijn 2008/98, die in de plaats is gekomen van richtlijn 2006/12, dergelijke

bezwaren enkel toestaat voor de overbrenging van afvalstoffen bestemd voor verbrandingsinstallaties, hetgeen niet het geval is voor de in het hoofdgeding aan de orde zijnde afvalstoffen.

Hof: Artikel 12, lid 1, onder a), van verordening (EG) nr. 1013/2006, gelezen in het licht van overweging 39 van richtlijn 2008/98/EG moet aldus worden uitgelegd dat een lidstaat van bestemming bezwaar kan maken tegen de overbrenging van voor nuttige toepassing, zonder verbranding, bestemde afvalstoffen uit een andere lidstaat op grond dat deze overbrenging niet in overeenstemming is met het afvalbeheerplan van de lidstaat van bestemming indien dat plan in overeenstemming met artikel 28 van deze richtlijn is vastgesteld.

HvJ – ARREST – Gevoegde zaken C-27/25 (Knocknamona) en C-356/25 (Massey) – 16 juli 2029 – Ierland – ECLI:EU:C:2026:596 – conclusie – arrest (Engelse versie)

Richtlijn 92/43/EEG (Habitatrichtlijn) – Richtlijn 2009/147/EG (Vogelrichtlijn) – Windmolenpark – Speciale beschermingszones – Beoordeling of plannen of projecten die significante gevolgen kunnen hebben voor beschermd gebied verenigbaar zijn met instandhoudingsdoelstellingen van gebied – Voortoets van noodzaak van passende beoordeling – Verzuim om gebied specifieke instandhoudingsdoelstellingen vast te leggen

In beide zaken is een vergunning verleend voor wijzigingen aan een reeds eerder goedgekeurd windmolenpark. Overeenkomstig artikel 6, lid 3, eerste volzin, van de Habitatrichtlijn dienen lidstaten ex ante te beoordelen of een plan of project een Natura 2000-gebied op significante wijze kan aantasten. Daarbij moet worden onderzocht of het plan of project gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. De vraag is echter of een dergelijke beoordeling überhaupt mogelijk is wanneer de lidstaat geen specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor het betrokken gebied heeft vastgesteld. En zijn dergelijke gebied specifieke instandhoudingsdoelstellingen ook een voorwaarde voor de 'voortoets' (screening) ter beoordeling van de noodzaak van een dergelijke volledige passende beoordeling?

Het Hof oordeelt dat artikel 6, lid 3 van Richtlijn 92/43/EEG in de context van het onderzoek van een aanvraag voor toestemming voor dat plan of project, wanneer de specifiek voor het betrokken speciale beschermingsgebied vastgestelde beheersdoelstellingen nog niet eerder zijn aangenomen, een nationale autoriteit geen geldige passende beoordeling kan uitvoeren van de gevolgen van een plan of project voor de integriteit van dat gebied. In de context van de screeningsfase kan het mogelijk zijn het geografische gebied dat waarschijnlijk door een plan of project wordt beïnvloed af te bakenen zonder dat het noodzakelijk is rekening te houden met de specifieke beheersdoelstellingen van elk van de beschermde sites. Daarentegen kan de beoordeling van de waarschijnlijkheid of het risico dat een dergelijk plan of project een significant effect heeft op een beschermde site binnen dat geografische gebied niet worden uitgevoerd zonder rekening te houden met de specifieke beheersdoelstellingen.

HvJ – CONCLUSIE – C-383/25 (Keritaly) – 2 juli 2026 – A-G Kokott – Italië – ECLI:EU:C:2026:541 – conclusie

Richtlijn 2010/75/EU – Industriële emissies – Vergunningsplicht – Kennisgeving van geplande niet-belangrijke wijziging van een installatie – Uitblijven van antwoord van bevoegde autoriteit binnen gestelde termijn – Rechtsgevolgen – Stilzwijgende goedkeuring – Ontoelaatbaarheid

De Europese Unie wil de stilzwijgende goedkeuring, die geacht wordt te zijn verleend wanneer een bevoegde autoriteit niet binnen een bepaalde termijn op een aanvraag reageert, ook in het milieurecht steeds vaker inzetten als middel om procedures te versnellen. Maar mogen de lidstaten voorzien in stilzwijgende goedkeuring van maatregelen die volgens het Unierecht, meer bepaald volgens de richtlijn

inzake industriële emissies, uitdrukkelijk een schriftelijke vergunning vereisen? Volgens de A-G moet die vraag ontkennend worden beantwoord.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 20, lid 2, van richtlijn 2010/75/EU verzet zich tegen de stilzwijgende goedkeuring van een belangrijke wijziging van een installatie waarvoor krachtens de richtlijn een vergunning vereist is.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-543/26 (Stowarzyszenie Obrony Górek Czechowskich), verwijzing uit **Polen** over **Verdrag van Aarhus** en een nationale regeling die de **ontvankelijkheid van een beroep** bij de bestuursrechter tegen een geïntegreerd investeringsplan ervan afhankelijk stelt dat de verzoekende partij het bewijs levert dat een eigen, **individueel en rechtstreeks belang** is geschonden (waardoor het beroep van een **milieuorganisatie** die optreedt namens haar leden niet-ontvankelijk is).
- C-614/26 (Irish Pharmaceutical Healthcare Association et Medicines for Ireland), verwijzing uit **Ierland** over de geldigheid van artikelen 9 en 10 en bijlage III bij richtlijn (EU) 2024/3019 (**stedelijk afvalwater**) in het licht van artikel 168 en artikel 191 VWEU en de Unierechtelijke beginselen van onder meer evenredigheid, gelijke behandeling, non-discriminatie en rechtszekerheid.
- C-581/26 (Verein Verkehrswende.at), verwijzing uit **Oostenrijk** over de vraag of **milieuorganisaties en omwonenden** op grond van het **Verdrag van Aarhus**, het Handvest en verordening 598/2014 **procesbevoegdheid** moeten hebben om een **besluit tot goedkeuring van luchthavengelden** met een geluidsafhankelijke differentiatie ter bescherming tegen geluidsoverlast in rechte aan te vechten

Europese Commissie

- Mededeling van de Commissie — Richtsnoeren voor Natura 2000 en klimaatverandering, PB C, C/2026/3567, 13.7.2026
- Mededeling van de Commissie betreffende toegang tot de rechter in milieuaangelegenheden, C/2026/4950, PB C, C/2026/3962, 24.7.2026.

OVERIG

- Artikel over herziene EU-richtlijn milieucriminaliteit: Over de grenzen van vergunde vervuiling (bijzonder strafrecht)

Wie handelt conform een vergunning, hoeft zich in beginsel geen zorgen te maken over strafrechtelijke aansprakelijkheid. Deze vrijwarende werking van de vergunning is echter niet absoluut. De herziene EU-richtlijn milieucriminaliteit verplicht lidstaten strafrechtelijke aansprakelijkheid mogelijk te maken indien de vergunning in strijd is met materiële wettelijke vereisten of op frauduleuze wijze is verkregen. Door de in het wetsvoorstel ter implementatie van de richtlijn voorgestelde ruime interpretatie van het bestanddeel 'wederrechtelijk' zal strafrechtelijke aansprakelijkheid mogelijk vaker aan de orde zijn. Tegelijkertijd lijkt de Nederlandse wetgever met betrekking tot de frauduleus verkregen vergunning een te strenge maatstaf te hanteren.

- Artikel: De bescherming van het klimaat door de richtlijn milieucriminaliteit (bijzonder strafrecht)

- Klimaatverandering: nieuwe wegen in bestaande rechtsgebieden ([NJB](#))
- From Proving Harm to Reviewing Risk: The ECtHR's Evolving Approach to Environmental Evidence ([Strasbourg observers](#))
- The EU Can No Longer Let Fashion Go Up in Flames ([Verfassungsblog](#))
- Towards a Biodiversity Advisory Opinion ([verfassungsblog](#))
- Apportioning Historical Responsibility After the ICJ's Climate Advisory Opinion: From Principle to Practice ([EJILTalk](#))

EHRM factsheets en guides

- [Environment](#)
- [Climate change](#)
- [Thematic factsheet: Environment](#)
- [Guide to the case-law of the European Court of human right : environment](#)

Ne bis in idem

EHRM – ARREST – Jesus Pinhal t. Portugal – 9 juli 2026 – Grote Kamer – 48047/15 – ECLI:CE:ECHR:2026:0709JUD004804715 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Artikel 4, Zevende Protocol bij het EHRM – Ne bis in idem – Geen schending

Klager was vice-voorzitter van de Raad van Bestuur van een Portugese bank. Er zijn procedures tegen hem gevoerd door de strafrechtelijke autoriteiten, de 'Securities Market Commission' en de 'Banco de Portugal' voor verschillende strafbare feiten en administratieve delicten.

De klacht gaat over artikel 4, Zevende Protocol bij het EHRM, dat het recht inhoudt om niet voor een tweede keer te worden berecht of gestraft voor een strafbaar feit waarvoor de betrokkene alonherroepelijk is vrijgesproken of veroordeeld. Het EHRM geeft in het arrest een nieuwe benadering voor beoordeling van de vraag of het *ne bis in idem*-beginsel is geschonden.

De eerste vraag is of sprake is van procedures die strafrechtelijk van aard zijn. Het EHRM is van oordeel dat de procedures die tegen klager zijn gevoerd, strafrechtelijk van aard waren dan wel als zodanig moeten worden beschouwd in de zin van artikel 4, Zevende Protocol bij het EHRM. De tweede vraag is of de delicten hetzelfde waren. Het EHRM oordeelt dat de materiële feiten identiek waren.

De derde vraag is of de drie procedures onderdeel waren van een geïntegreerd punitief systeem. Beoordeeld moet worden of deze procedures verbonden waren qua inhoud en in tijd. In dit verband moet worden gekeken naar:

- de beschermde belangen;
- de vraag of de combinatie van de procedures geregeld is in het nationale recht en voorzienbaar was;
- de vraag of in het nationale recht is voorzien in duidelijke en effectieve regels voor de coördinatie van de diverse procedures (ook met het oog op de rechten van de verdediging en de op te leggen sancties);
- de vraag of de verschillende procedures hebben plaatsgevonden op een gecoördineerde manier, met respect voor de rechten van de verdediging en de opgelegde sancties proportioneel waren gelet op de ernst van de feiten;
- de vraag of de procedures voldoende verbonden waren in tijd om zo de betrokkene te beschermen tegen onzekerheid en vertraging.

In de zaak van klager concludeert het EHRM dat de drie procedures deel hebben uitgemaakt van een geïntegreerd systeem van procedures, bedoeld om verschillende aspecten van het handelen van klager, namelijk het verstrekken van valse informatie aan de 'Securities Market Commission' en de 'Banco de Portugal', te bestraffen. Deze procedures hebben het mogelijk gemaakt om verschillende aspecten van dat handelen aan de orde te stellen op een voorzienbare en proportionele wijze en vormden een coherent geheel.

Het EHRM is van oordeel dat artikel 4, Zevende Protocol bij het EHRM niet is geschonden.

- [Video explainer](#)
- [EHRC updates](#)
- Clarifying Strasbourg, Complicating Europe? Judgment of the ECtHR in Jesus Pinhal v. Portugal ([Johan Callewaert](#))

OVERIG

Artikel: Rules on the application of ne bis in idem in the EU – Is further legislative action required? ([bijzonder strafrecht](#))

EHRM factsheets en guides

- [Right not to be tried or punished twice](#)
- [Guide on Article 4 of Protocol No. 7 to the ECHR – right not to be tried or punished twice](#)

Prejudiciële procedure HvJ en procesrecht HvJ

HvJ – ARREST – C-188/25 ([Štátny fond rozvoja bývania](#)) – 9 juli 2026 – Slowakije – ECLI:EU:C:2026:555 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 93/13/EEG – Oneerlijke bedingen – Begrip “verkoper” – Vroegtijdig beëindigde lening voor huisvesting – Taak van algemeen belang – Tegen preferentiële voorwaarden verstrekte kredieten – Terugverwijzing voor heroverweging na een hogere voorziening – Verplichting om zich te houden aan de juridische beoordelingen van de hogere rechter – Beginsel van voorrang van het Unierecht – Beperking in de tijd van de werking van het arrest

Samenvatting onder: [consumenten](#)

HvJ – ARREST – Gevoegde zaken C-523/24 (Sociedad Civil Catalana) en C-666/24 (Associació Catalana de Víctimes de Organizacions Terroristas (ACVOT) – 16 juli 2026 – Grote Kamer – Spanje – ECLI:EU:C:2026:588 – persbericht – conclusie – arrest (Engelse versie)

Artikel 19, lid 1, tweede alinea VWEU – Artikelen 267 en 325 VWEU – Illegale referendum over zelfbeschikking van Catalonië – Spaanse amnestie voor Catalonië – Verenigbaarheid met Unierecht

Samenvatting onder: Beginnelen EU recht

HvJ – CONCLUSIE – C-273/24 (Naski) – 16 juli 2026 – Grote Kamer – A-G Capeta – Polen – ECLI:EU:C:2026:609 – conclusie

Artikel 267 VWEU – Artikel 47 Handvest EU – Artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU – Rechtsbevoegdheid – Ontvankelijkheid – Rechtsstaat – Onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld – Verzoek om een prejudiciële beslissing aan het Hof ingediend door een rechtsprekende formatie van de civiele kamer van de Sąd Najwyższy – Wijziging van samenstelling van rechtsprekende formatie na antwoord van het Hof op de prejudiciële vraag

Het Hof wordt – niet voor het eerst – verzocht om uitspraak te doen over vraagstukken in verband met de uitlegging van de Unierechtelijke voorschriften inzake het bestaan van een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld, zoals verankerd in artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest. Tegelijkertijd wordt het Hof verzocht om aan te geven welke corrigerende maatregelen mogelijk zijn in geval van schending van deze voorschriften in een situatie waarin de schending systemisch van aard is en een groot deel van de rechterlijke macht in Polen heeft aangetast, maar nog niet met succes is aangepakt en rechtgezet door democratische processen in die lidstaat zelf.

A-G geeft het Hof in overweging: Gelet op een en ander geef ik het Hof in overweging om te oordelen dat het niet bevoegd is om de prejudiciële vraag van de Sąd Najwyższy in de onderhavige zaak te beantwoorden.

Subsidiar geef ik het Hof in overweging om de gestelde vraag te beantwoorden als volgt:

Artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest verzet zich ertegen dat personen deel uitmaken van een rechtsprekende formatie die zijn benoemd tot rechter bij de Sąd Najwyższy in strijd met de nationaalrechtelijke basisregels inzake de benoeming van rechters, wat bij de justitiabelen ernstige en legitieme twijfels doet rijzen over de onafhankelijkheid van die personen.

Artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest, moet aldus worden uitgelegd dat:

- *beslissingen betreffende de interne organisatie van een rechterlijke instantie niet rechtsgeldig zijn indien dergelijke beslissingen op grond van het nationale recht zijn toevertrouwd aan een rechter en indien de persoon die een dergelijke beslissing neemt tot rechter is benoemd in het kader van een procedure die in strijd is met artikel 19, lid 1, VEU. Dat een dergelijke beslissing betreffende de samenstelling van een rechtsprekende formatie niet rechtsgeldig is, kan echter niet automatisch tot de vaststelling leiden dat de samenstelling van die rechtsprekende formatie ongeldig is of dat een beslissing van die formatie geen rechtsgevolgen sorteert.*
- *het rechters in staat stelt om te weigeren zitting te nemen in een rechtsprekende formatie waarvan de samenstelling personen omvat die tot rechter zijn benoemd in het kader van een procedure die zelf in strijd is met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, totdat de rechtsprekende formatie rechtsgeldig is samengesteld. Artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU kent een rechter-*

rapporteur echter niet het recht toe om in dergelijke omstandigheden een rechtsprekende formatie samen te stellen.”

Privacy en persoonsgegevens

EHRM – ARREST – Grande Oriente d'Italia t. Italië – 7 juli 2026 – Grote Kamer – 29550/17 – ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD002955017 – persbericht – arrest

Artikel 8 EVRM – Bestrijding van georganiseerde criminaliteit – Onvoldoende waarborgen voor inbeslagname van documenten na huiszoeking – Schending

Samenvatting onder: Procesrecht en recht op eerlijk proces

HvJ – ARREST – C-199/24 (Legal Newsdesk Sweden) – 9 juli 2026 – Zweden – ECLI:EU:C:2026:564 – conclusie – arrest

Verordening (EU) 2016/679 (AVG) – Tegen betaling online beschikbaar stellen aan publiek van informatie over strafrechtelijke veroordelingen – Afweging van recht op bescherming van persoonsgegevens tegen het recht op vrijheid van meningsuiting en van informatie

Legal Newsdesk Sweden beheert de Lexbase-databank, waarmee onder meer kan worden gezocht naar personen en bedrijven die voor een Zweedse rechterlijke instantie strafrechtelijk zijn vervolgd. Deze databank bevat persoonsgegevens. Verzoeker is in 2011 strafrechtelijk veroordeeld. Dat vonnis is opgenomen in de Lexbase-databank, waar het tot februari 2024 te vinden was. Hoewel verzoeker Legal Newsdesk heeft verzocht om zijn persoonsgegevens te wissen, zijn die gegevens niet onmiddellijk maar pas later gewist. Verzoeker heeft bij de verwijzende rechter, een vordering ingesteld en verzocht om Legal Newsdesk Sweden wegens schending van de AVG te veroordelen tot betaling van een schadevergoeding van ongeveer 26 000 EUR, vermeerderd met rente.

De vraag gaat over de werkingssfeer van artikel 85 AVG. Drie lidstaten hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Drie lidstaten hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 85, lid 1, van verordening (EU) 2016/679 verzet zich ertegen dat de lidstaten op grond van deze bepaling wettelijke maatregelen nemen die verder gaan dan hetgeen is bepaald in artikel 85, lid 2, van die verordening, door voor de verwerking van persoonsgegevens voor andere doeleinden dan journalistieke doeleinden of ten behoeve van academische, artistieke of literaire uitdrukkingsvormen afwijkingen van bepaalde hoofdstukken van die verordening in te voeren op grond dat deze maatregelen noodzakelijk zijn om het recht op bescherming van persoonsgegevens in overeenstemming te brengen met de vrijheid van meningsuiting en van informatie.

Artikel 85, lid 1, van verordening 2016/679 verzet zich ertegen dat de maatregelen die de lidstaten op grond van deze bepaling specifiek nemen om, zoals van hen wordt verlangd, het recht op bescherming van persoonsgegevens in overeenstemming te brengen met het recht op vrijheid van meningsuiting en van informatie, tot gevolg hebben dat een persoon die strafrechtelijk is veroordeeld, wanneer persoonsgegevens met betrekking tot die veroordeling tegen betaling online aan het publiek beschikbaar worden gesteld, hiertegen uitsluitend in rechte op kan treden door een strafrechtelijke procedure wegens smaad te starten of een schadevergoedingsvordering wegens smaad in te stellen.

Artikel 85, lid 2, van verordening 2016/679 moet aldus worden uitgelegd dat het tegen betaling online aan het publiek beschikbaar stellen van openbare documenten die betrekking hebben op strafrechtelijke

veroordelingen, alleen kan worden beschouwd als een verwerking van persoonsgegevens voor „journalistieke doeleinden” in de zin van deze bepaling indien de verwerking tot doel heeft om informatie, meningen of ideeën openbaar te maken en de openbaarmaking plaatsvindt met inachtneming van de morele en ethische regels van het journalistieke beroep, na een vorm van be- of verwerking of ten minste overeenkomstig een redactionele lijn, en na verificatie van de juistheid van de betreffende feitelijke beweringen.

- 📌 Reconciling data protection and ‘new media’: The judgment in Legal Newsdesk Sweden (Case C-199/24) (EU law analysis)
- 📌 Online publicatie van strafvonnissen valt niet zonder meer onder journalistieke uitzondering AVG (IT&recht)

HvJ – ARREST – Gevoegde zaken C-258/23 t/m C-260/23 (IMI – Imagens Médicas Integradas e.a.) – 16 juli 2026 – Grote Kamer – Portugal – ECLI:EU:C:2026:585 – persbericht – conclusie – arrest

Artikel 101 VWEU – Artikel 102 VWEU – Artikelen 7 en 8 Handvest EU – Inbreuk op de mededingingsregels – Onderzoek Portugese mededingingsautoriteit – Inbeslagname van e-mails door mededingingsautoriteit – Voorafgaande rechterlijke machtiging

Samenvatting onder: mededinging

HvJ – ARREST – C-474/24 (NADA Austria e.a.) – 14 juli 2026 – Grote Kamer – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2026:579 – persbericht – conclusie – arrest

Verordening (EU) 2016/679 (AVG) – Doping in sport – Website met namen van dopinggebruikers – Begrip gegevens over gezondheid – Persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten – Duur van publicatie – Belangenafweging – Evenredigheid – Effectieve rechterlijke bescherming

De tuchtcommissie voor antidopingzaken (ÖADR) en de onafhankelijke arbitragecommissie (USK) uit Oostenrijk hebben vier sporters verboden deel te nemen aan nationale en internationale wedstrijden, voor een bepaalde periode of levenslang, omdat zij de antidopingregels hebben overtreden. Op grond van Oostenrijkse wetgeving worden die uitsluitingen gepubliceerd op de website van het Oostenrijkse antidopingagentschap (NADA Austria). Het gaat om de voor- en achternaam van de betrokken sporter, diens sport, de gepleegde overtreding van de antidopingregels, en de straf met begin- en einddatum. De ÖADR publiceert deze gegevens ook op haar eigen website, in voorkomend geval met de naam van de betrokken verboden stof. De vier sporters voeren bij de Oostenrijkse federale bestuursrechter dat het publiceren van hun namen en sporten op die websites in strijd is met het recht. Zij zijn met name van mening dat de gepubliceerde gegevens vallen onder het begrip „gegevens over gezondheid”, die in principe niet mogen worden verwerkt, en onder persoonsgegevens in verband met strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten, die in principe alleen onder toezicht van de overheid mogen worden verwerkt. Ze voeren bovendien aan dat de Oostenrijkse regeling voor bekendmaking, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt naar gelang van de aard van de persoonsgegevens, niet voldoet aan de AVG.

Nederland en vier andere lidstaten hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof (Grote Kamer): Artikel 2, lid 2, onder a), van verordening (EU) 2016/679, gelezen in samenhang met artikel 16, lid 2, eerste volzin, VWEU, moet aldus worden uitgelegd dat een verwerking van persoonsgegevens die bestaat in de bekendmaking, op grond van nationale antidopingregels, van de

namen van sporters die wegens overtreding van die regels zijn bestraft, de door hen beoefende sport, de begane schending van die regels, de aan die sporters opgelegde sanctie en het begin en het einde van die sanctie, binnen de werkingssfeer van het Unierecht en dus van deze verordening valt.

Artikel 9 van verordening 2016/679 moet aldus worden uitgelegd dat de informatie dat iemand een bepaalde schending van de antidopingregels heeft begaan en daarom niet mag deelnemen aan nationale en internationale wedstrijden in beginsel niet valt onder het begrip „gegevens over gezondheid” in de zin van dat artikel 9. Dit ligt evenwel anders wanneer die informatie de naam of de categorie van de verboden stof of methode omvat waarop die schending betrekking heeft, en die vermelding in combinatie met andere informatie over die persoon, door het leggen van beredeneerde verbanden of door deductie, zelfs indirect, informatie kan onthullen over diens lichamelijke of geestelijke gezondheid in het verleden, het heden of de toekomst.

Artikel 5, lid 1, onder a) en c), en artikel 6, lid 3, tweede alinea, van verordening 2016/679 verzetten zich niet tegen een nationale regeling op grond waarvan de nationale antidopingorganen op internet persoonsgegevens moeten bekendmaken van alle sporters die wegens overtreding van de dopingregels zijn bestraft, zoals hun naam, de duur van de uitsluiting en de redenen daarvoor, met uitzondering van amateursporters, bijzonder kwetsbare personen en „klokkenluiders”, op voorwaarde dat verwerkingsverantwoordelijken op grond van die regeling naast deze uitzonderingen en voorafgaand aan bekendmaking een individuele afweging van de betrokken belangen kunnen maken, om te verzekeren dat de bekendmaking in overeenstemming met die verordening plaatsvindt.

Artikel 10 van verordening 2016/679 is niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens in verband met overtredingen van een nationale antidopingregeling en de voor die overtredingen opgelegde sancties, aangezien deze overtredingen en sancties, ongeacht hoe die overtredingen in het nationale recht worden gekwalificeerd, slechts betrekking hebben op een bepaalde groep personen, namelijk sporters, net als tuchtsancties die tot doel hebben ervoor te zorgen dat de leden van een groep zich houden aan de voor die groep geldende gedragsregels.

Artikel 77 van verordening 2016/679 moet aldus worden uitgelegd dat een op grond van dit artikel ingediende klacht om te verhinderen dat persoonsgegevens in verband met de overtreding van de antidopingregels op internet worden gepubliceerd, ontvankelijk is indien er op de datum waarop die klacht bij de bevoegde toezichthoudende autoriteit wordt ingediend concrete aanwijzingen bestaan dat die publicatie ophanden is of in de nabije toekomst zal plaatsvinden.

- Volgens het Unierecht mogen de namen van beroepssporters die de antidopingregels hebben overtreden onder bepaalde voorwaarden online worden gezet ([persbericht](#))
- EU-Hof: het online publiceren van de namen van professionele sporters die de antidopingregels hebben overtreden, kan in overeenstemming zijn met het EU-recht ([ECER](#))
- Prejudiciële vragen aan HvJ EU over openbaarmaking persoonsgegevens bij overtreding van antidopingregels ([IT&recht](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-568/26 \(Kamoké\)](#), verwijzing uit **Litouwen** over **inspectie door financiële toezichthouder en AVG**
- [C-546/26 \(Ministar na zdraveopazvaneto\)](#), verwijzing uit **Bulgarije** over **AVG**, artikelen 7, 8 en 52, lid 1, van het **Handvest** en een nationale regeling die voorziet in een **gecentraliseerd gezondheidsinformatiesysteem** waarin **bijzondere persoonsgegevens over de gezondheid verplicht worden verwerkt** en opgeslagen en dat onder bepaalde voorwaarden **toegankelijk is voor onder meer zorgverleners, verzekeraars en opsporingsautoriteiten**.
- [C-585/26 \(Trezor Company\)](#), verwijzing uit **Oostenrijk** over **doorgifte van persoonsgegevens aan verwerker in derde land** en de vraag of daarvoor een **afzonderlijke rechtsgrondslag** op grond van artikel 6 AVG is vereist en of daarvoor **specifieke informatie aan de betrokkene** moet worden verstrekt.

- C-801/26 (Jurcki), verwijzing uit **Polen** over de vraag of de **AVG** in de weg staat aan nationaal recht op grond waarvan een overheidsorgaan gerechtigd is **persoonsgegevens te bewaren in een tolsysteem** (betreffende de gemaakte rit, kenteken, etc.), zelfs tot na het verstrijken van de landelijke termijn voor het bewaren van dergelijke gegevens.

NOOT – prejudiciële verwijzing Hoge Raad ECLI:NL:HR:2026:921

Hoge Raad vraagt uitleg HvJ EU over bewaren pasfoto's na identificatie klanten bij financiële instellingen (NJB)

CONSULTATIE

Gegevensbescherming bij rechtshandhaving – toepassing en werking van de EU-regels, Feedback mogelijk van 17 augustus 2026 - 14 september 2026 (EC)

LITERATUUR

Compensation Under the GDPR: Does Data Protection Law Require Damage – and Where to Find it? , Nuno A. Pires Salpico, Journal of European Consumer and Market Law, in

Volume 15, Issue 4 (2026) pp. 178 – 188

OVERIG

- Openbaar is niet vogelvrij: nieuwe EDPB-richtlijnen over webscraping voor generatieve AI onder de AVG (AI forum)
- EDPB komt met 3 nieuwe guidelines over scraping, anonimiseren en blockchain (AP)
- AP helpt ontwikkelaars en organisaties met nieuwe AVG-richtlijnen voor generatieve AI (AP)
- The protection granted to asylum seekers' personal data under EU law (European law blog)
- AP maakt AVG-sancties voortaan verplicht openbaar (AP)
- Europese privacytoezichthouder bekritiseert voorstellen waar Europese misdaadbestrijdingsinstanties meer bevoegdheden krijgen (Ellen Timmer)

Wiki

- Wiki AVG

EHRM factsheets en guides

- Guide to the case-Law of the of the ECHR on dataprotection
- Personal data protection
- Right to the protection of one's image
- ECHR-KS – Terrorism Surveillance measures
- ECHR-KS – Article 8 The right to private life protecting or limiting the role of public watchdogs
- Thematic factsheet: Protection des données personnelles

Procesrecht en recht op eerlijk proces

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-588/26 (Tetilovi), verwijzing uit **Bulgarije** over betekening processtukken en de vraag of een nationale regeling waarbij de **aanwijzing van een procesvertegenwoordiger** en de **vaststelling van diens vergoeding** aan de raad voor de advocatuur worden overgedragen, verenigbaar is met **artikel 47 Handvest** en **artikel 101 VWEU**
- C-570/26 (Ariel), verwijzing uit **Bulgarije** over de vraag of richtlijn 2016/343 en richtlijn 2016/680 zich verzetten tegen de **gedwongen afname van stem- en spraakmonsters** van een **verdachte** ten behoeve van **strafrechtelijk onderzoek**, en zo nee, **welke vormen van dwang** daarbij zijn toegestaan.
- C-752/26 (Anori), verwijzing uit **Griekenland** over **internationale bescherming, doeltreffende rechtsbescherming** en de vraag of Hof of de vastgestelde **wijze van de betekening van een besluit tot afwijzing van een verzoek om internationale bescherming (per e-mail) en het vermoeden van de betekening daarvan**, in overeenstemming is met **artikel 47 Handvest** en artikel 46 van **richtlijn 2013/32** en of het daarbij doorslaggevend is dat de verzoeker heeft ingestemd met de kennisgeving per e-mail
- C-543/26 (Stowarzyszenie Obrony Górek Czechowskich), verwijzing uit **Polen** over **Verdrag van Aarhus** en een nationale regeling die de **ontvankelijkheid van een beroep** bij de bestuursrechter tegen een geïntegreerd investeringsplan ervan afhankelijk stelt dat de verzoekende partij het bewijs levert dat een eigen, **individueel en rechtstreeks belang** is geschonden (waardoor het beroep van een **milieuorganisatie** die optreedt namens haar leden niet-ontvankelijk is).

EHRM factsheets en guides

- ECHR-KS Key Theme - Article 6 (criminal) Hearings via video link
- Thematic factsheet: Formalisme excessif des tribunaux

Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel recht

HvJ – ARREST – C-196/24 (Aucrinde) – 16 juli 2026 – Grote Kamer – Frankrijk – ECLI:EU:C:2026:587 – persbericht – conclusie – arrest

Bewijsverkrijging in burgerlijke of handelszaken – Vaststelling vaderschap – Opgraving lichaam voor genetisch onderzoek – Conflict tussen grondrechten – Menselijke waardigheid van overledene – Recht om de eigen genetische afkomst te kennen

Deze zaak gaat over de vaststelling van vaderschap. Een Italiaanse rechter heeft aan een Franse rechter gevraagd om bewijs te verkrijgen overeenkomstig EU-verordening 2020/1783, teneinde een genetisch deskundigenrapport op te stellen dat nodig is om het vaderschap vast te stellen. De uitvoering van dat verzoek houdt in dat het in Frankrijk begraven lichaam van de vermeende vader wordt opgegraven om genetisch materiaal af te nemen. Volgens de code civil kan een rechter evenwel niet de opgraving gelasten van een lichaam om genetisch materiaal af te nemen ter vaststelling van het ouderschap, tenzij de overledene tijdens zijn leven uitdrukkelijk toestemming daarvoor heeft gegeven.

Hof (Grote Kamer): Artikel 12, lid 2, van verordening (EU) 2020/1783 gelezen in het licht van de artikelen 1 en 7 Handvest EU moet aldus worden uitgelegd dat een aangezocht gerecht niet kan weigeren een verzoek om een onderzoeksmaatregel dat ertoe strekt bewijsmateriaal te verkrijgen door

na de opgraving van het lichaam van de vermeende ouder genetisch materiaal af te nemen en dat overeenkomstig deze verordening is toegezonden door het verzoekende gerecht, waarbij een geding inzake afstamming aanhangig is, uit te voeren op grond van de overweging dat een materieelrechtelijke regel van zijn lidstaat de verkrijging van dergelijk bewijs verbiedt.

- ⓔ Een rechter van een lidstaat mag niet weigeren een verzoek om bewijsverkrijging dat is toegezonden door een rechter van een andere lidstaat en dat ertoe strekt het stoffelijk overschot van een vermeende ouder op te graven om een afstammingsband vast te stellen, uit te voeren louter omdat zijn nationale materiële recht dit verbiedt ([persbericht](#))
- ⓔ EU-Hof oordeelt dat het nationale materiële recht geen rechtvaardiging kan vormen voor de weigering om gevolg te geven aan een grensoverschrijdend verzoek om bewijsverkrijging in de vorm van een opgraving ([ECER](#))

EHRM factsheets en guides

- [Guide on article 6 ECHR - right to a fair trial \(civil limb\)](#)

Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht

EHRM – ARREST – [Grande Oriente d'Italia t. Italië](#) – 7 juli 2026 – Grote Kamer – 29550/17 – [ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD002955017](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Artikel 8 EVRM – Bestrijding van georganiseerde criminaliteit – Onvoldoende waarborgen voor inbeslagname van documenten na huiszoeking – Toezicht ook mogelijk van niet rechterlijke instantie - Schending

Klager is de vrijmetselaarsvereniging Grande Oriente d'Italia (GOI). In Italië heeft een parlementaire onderzoekscommissie onderzoek gedaan naar mogelijke infiltratie van de maffia in de vrijmetselaarsloges in Sicilië en Calabrië. Daartoe verzocht zij GOI de ledenlijsten te verstrekken. GOI weigerde dit met een beroep op de privacy van haar leden. Hierna heeft de commissie een huiszoeking in het verenigingsgebouw gelast, waarbij grote hoeveelheden papieren en digitale documenten, waaronder persoonsgegevens van meer dan 6.000 leden, in beslag zijn genomen.

Het EHRM stelt voorop dat de bestrijding van georganiseerde criminaliteit een legitiem doel vormt en dat staten een ruime beoordelingsvrijheid hebben bij de inrichting van parlementaire onderzoekscommissies. Die vrijheid is echter beperkter wanneer dergelijke commissies ingrijpende dwangmiddelen toepassen. In dit geval bood het Italiaanse recht onvoldoende waarborgen tegen misbruik en willekeur. Zo ontbrak een effectieve onafhankelijke toetsing (voorafgaand of achteraf) van de huiszoeking en inbeslagname en was de duur van de opslag van de gegevens onvoldoende begrensd. Het EVRM vereist niet dat uitsluitend een rechter toezicht houdt; ook een andere onafhankelijke instantie kan die controle uitoefenen. Nu Italië onvoldoende procedurele waarborgen heeft gecreëerd, is de inmenging niet "noodzakelijk in een democratische samenleving". Schending artikel 8 EVRM.

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – Dijkman t. Nederland – 10 juli 2026 – 28182/24 – subject matter of the case

Artikel 6 EVRM – Doorgeven locatie verboden vuurwapen – Rechten van verdachte – Recht op een advocaat tijdens verhoor – Verbod op zelfincriminatie

Klager werd verdacht van het onrechtmatig bezit van een vuurwapen. Na zijn arrestatie is hij naar een politiebureau gebracht, waar hij is geïnformeerd over zijn recht op een advocaat en aangaf dat hij daar gebruik van wilde maken. Voordat er een consult had plaatsgevonden hebben politieagenten de inlevering van de vuurwapens geëist op grond van artikel 52, lid 1 Wet Wapens en Munitie. Klager heeft de locatie van het vuurwapen in zijn woning opgegeven. Het vuurwapen is door de politie in beslag genomen.

Klager betoogt dat het verzoek van de agenten in feite neerkwam op een verhoor en dat de politie hem, alvorens dit verzoek te doen, had moeten informeren over zijn recht om te zwijgen en hem toegang tot een advocaat had moeten bieden, inclusief rechtsbijstand tijdens het verhoor.

De nationale rechters hebben deze argumenten verworpen en geoordeeld dat de agenten slechts de inlevering van de vuurwapens hadden geëist en klager niet hebben verhoord. Klager is veroordeeld voor het onrechtmatig bezit van een vuurwapen.

Klager klaagt op grond van artikel 6, leden 1 en 3 EVRM dat de eis van de politie om zijn vuurwapens in te leveren een schending is van zijn zwijgrecht, zijn recht om een advocaat te raadplegen vóór het verhoor, zijn recht op rechtsbijstand tijdens het verhoor en zijn recht om niet tegen zichzelf te getuigen.

Vragen aan partijen:

Heeft klager een eerlijk proces gehad in de zin van artikel 6, lid 1 EVRM? In het bijzonder:

(a) Kwam het verzoek van de politieagenten om de vuurwapens van klager in te leveren overeenkomstig artikel 52, lid 1 van de Wet op Wapens en Munitie in wezen neer op een ondervraging gericht op het verkrijgen van belastende informatie van hem (zie *Simeonovi t. Bulgarije* [GC], nr. 21980/04, §§ 111-112, 12 mei 2017)?

(b) Gelet op het feit dat klager de locatie van het vuurwapen heeft bekendgemaakt zonder toegang tot een advocaat en op de beginselen die de Grote Kamer heeft aangenomen in de zaken *Ibrahim e.a.t. het Verenigd Koninkrijk* [GC], nr. 50541/08 en 3 anderen, §§ 255-65, 13 september 2016, *Simeonovi*, hierboven geciteerd, §§ 110-20; en *Beuze t. België* ([GC], nr. 71409/10, §§ 119-50, 9 november 2018), is er sprake van een schending van artikel 6, leden 1 en 3 (c) van het Verdrag?

(c) Waren het privilege tegen zelfincriminatie en het recht om te zwijgen van toepassing op de openbaarmaking door klager van de locatie van het vuurwapen in reactie op het verzoek van de politieagenten om de vuurwapens in te leveren? Zo ja, heeft het gebruik als bewijs van de verklaring van klager en van het daarbij in beslag genomen vuurwapen de algehele eerlijkheid van de procedure ondermijnd (*Ibrahim e.a.* hierboven geciteerd, § 266, en *De Legé t. Nederland*, nr. 58342/15, §§ 63-68 en 74-78, oktober 2022)?

HvJ – ARREST – C-280/25 (Lin II) – 16 juli 2026 – Roemenië – Grote Kamer – persbericht – conclusie – arrest (Engelse versie)

Artikel 49, lid 1, en 325, lid 1, VWEU – Bescherming financiële belangen (BFB) van de Unie – BFB overeenkomst – Begrip ‘ernstige fraude’ – Verjaringstermijn voor strafrechtelijke aansprakelijkheid – Systemisch risico op straffeloosheid – Legaliteitsbeginsel – Vereisten van voorzienbaarheid en nauwkeurigheid van de strafwet – Beginsel dat de meest gunstige strafwet (lex mitior) met terugwerkende kracht wordt toegepast – Voorrang Unierecht – Definitieve nationale beslissingen met gezag van gewijsde – Gevallen waarin de strafrechtelijke aansprakelijkheid vóór het arrest Lin I was verjaard zonder dat dit bij definitieve beslissing is vastgesteld

In deze zaak verstrekten M.G.D., bestuurder van twee handelsvennootschappen, twaalf belastingfacturen voor fictieve aankopen aan B.V., die deze opnam in de boekhouding van een andere vennootschap om de belastinggrondslag te verlagen. De schade voor de schatkist bedroeg 59 304 EUR, waarvan 36 142 EUR aan btw. De rechter in tweede aanleg heeft het hoger beroep van M.G.D. tegen het vonnis in eerste aanleg gegrond verklaard. Daarbij is gelast dat de strafprocedure tegen M.G.D. wordt beëindigd wegens het verstrijken van de verjaringstermijn. Het OM stelt dat de strafprocedure niet kan worden beëindigd, aangezien het arrest Lin I van toepassing is en de verjaringstermijn van de strafrechtelijke aansprakelijkheid derhalve nog niet was verstreken. De verwijzende rechter merkt op dat de beslissing waartegen cassatieberoep is ingesteld, van latere datum is dan het arrest Lin I en dat in de onderhavige zaak de nationale norm voor de toepassing van de meest gunstige strafwet is toegepast.

Hof (Grote Kamer): Artikel 2, lid 1 van het Verdrag opgesteld op basis van artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, inzake de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen, ondertekend te Brussel op 26 juli 1995 en gehecht aan de Akte van de Raad van 26 juli 1995, gelezen in het licht van artikel 49 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, moet aldus worden uitgelegd dat, indien er geen nationale wetgeving is die een bedrag vaststelt waarboven een geval van fraude dat de financiële belangen van de Unie aantast als ‘ernstig’ moet worden beschouwd, een dergelijk geval van fraude noodzakelijkerwijs als zodanig moet worden aangemerkt zodra het een totaalbedrag van meer dan EUR 50.000 betreft, ongeacht of de schade die de begroting van de Unie als gevolg van dat geval van fraude lijdt, dat bedrag ook overschrijdt. 2. Artikel 325(1) VWEU en artikel 2(1) van het Verdrag op grond van artikel K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, inzake de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen, gelezen in samenhang met artikel 49(1), artikel 52(3) en artikel 53 van het Handvest van de grondrechten, moeten aldus worden uitgelegd dat een rechterlijke uitspraak met gezag van geoordeeld recht, waarin is vastgesteld dat de verjaringstermijn voor de strafrechtelijke aansprakelijkheid van daders van ernstige fraude die de financiële belangen van de Unie aantast, is verstreken overeenkomstig de nationale beschermingsnorm, vastgelegd in Besluit nr. 67 van 25 oktober 2022 van het Înalta Curte de Casație și Justiție (Hoge Rechtbank van Cassatie en Justitie, Roemenië), betreffende de retroactieve toepassing van het mildere strafrecht (lex mitior), niet in twijfel hoeft te worden getrokken. Daarentegen verbieden die bepalingen van het EU-recht de Roemeense rechtbanken, behalve in een dergelijk scenario, om die nationale beschermingsnorm toe te passen op strafvervolgingen in gevallen van ernstige fraude die de financiële belangen van de Unie schaden, niettegenstaande het feit dat (i) die rechtbanken op grond van een beginsel van constitutionele rang dat de toepassing van lex tertia verbiedt, geen deels opeenvolgende strafwetgeving mogen toepassen door bepaalde bepalingen van die wetgeving te combineren, (ii) hun nationale wetgeving geen criteria bevat waarmee zij kunnen vaststellen of de toepassing van die nationale beschermingsnorm een systematisch risico van straffeloosheid met zich meebrengt met betrekking tot dergelijke gevallen van fraude, en (iii) de verjaringstermijn voor de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de daders van die gevallen van fraude zou zijn verlopen vóór de uitspraak van 24 juli 2023, Lin (C-107/23 PPU, EU:C:2023:606), indien die termijn zou zijn berekend op basis van die nationale beschermingsnorm.

- e Bestrijding van ernstige fraude ten nadele van financiële belangen van de Europese Unie: het Hof legt uit waarom het arrest Lin 2 niet in strijd is met het legaliteitsbeginsel in strafzaken noch met de nationale norm voor de bescherming van de grondrechten die de rechter verbiedt verschillende regelingen te combineren om een verjaringsregeling in dergelijke zaken vast te stellen ([persbericht](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-703/26 \(Dosilev\)](#), verwijzing uit **Bulgarije** over de vraag of het Unierecht zich verzet tegen de **1-op-1-verrekening van voorlopige hechtenis met een vrijheidsstraf** wanneer de **detentieomstandigheden aanzienlijk zwaarder waren dan die van de opgelegde straf**, en of in dat geval een gunstigere tijdsomrekening naar analogie mag worden toegepast.

NOOT – Parket bij de Hoge Raad 23 juni 2026, [ECLI:NL:PHR:2026:604](#)

Conclusie advocaat-generaal over al dan niet vereiste machtiging RC bij het maken van een kopie van een smartphone ([bijzonder strafrecht](#))

Op 23 juni 2026 heeft advocaat-generaal Van Kempen een conclusie genomen over de vraag of voor het maken van een forensische kopie van een smartphone een voorafgaande machtiging van de rechter-commissaris nodig is (ECLI:NL:PHR:2026:604). De conclusie volgt op vier prejudiciële vragen die de rechter-commissaris in de rechtbank Oost-Brabant op 20 februari 2026 aan de Hoge Raad voorlegde. Achtergrond is de verhouding tussen de Nederlandse opsporingspraktijk en het Landeck-arrest van het HvJ en het daaropvolgende arrest van de Hoge Raad van 18 maart 2025. Volgens de AG kan het risico van een ernstige of zelfs zeer ernstige inmenging in de privacygrondrechten van de betrokkene door het enkel maken van een kopie/image van de digitale inhoud van een smartphone voldoende worden ingeperkt, zodat daarvoor geen voorafgaande rechterlijke toetsing en machtiging is vereist en evenmin een rechterlijke toetsing en machtiging achteraf. Voor het duiden c.q. indexeren van de gegevens op de verkregen kopie geldt in essentie hetzelfde met dien verstande dat het daarvoor – anders dan voor het enkel maken van een kopie/image – lijkt te zijn aangewezen om als aanvullende waarborg een bevel van de officier van justitie te vereisen. Een rechterlijke toetsing en machtiging is ook hier niet vereist, noch vooraf noch achteraf. Bij het selecteren (filteren) van de gegevens op de verkregen kopie kan – ervan uitgaande dat inhoudelijke kennisneming door personen van de gegevens tot het selectieproces kan behoren – sprake zijn van een ernstige inbreuk op de privacy grondrechten van de betrokkene en is er daarbij in elk geval een risico daarop. In de visie van de AG vereist selectie dan een voorafgaande rechterlijke toetsing en machtiging. Alleen indien een meer dan beperkte inhoudelijke kennisneming van gegevens algemeen van het selectieproces zou worden uitgesloten – zo dat mogelijk en wenselijk is – zal voor selectie niet in een voorafgaande rechterlijke toetsing en machtiging hoeven te worden voorzien. De AG merkt verder op dat voor zover de HR zou overwegen om het maken van kopieën/images van smartphones zonder voorafgaande rechterlijke machtiging algemeen toe te staan op grond van de “spoedeisende gevallen”-uitzondering het aangewezen is om aan het HvJ EU bij wijze van prejudiciële vraag voor te leggen of die uitzonderingsgrond op zodanige algemene manier kan worden toegepast.

OVERIG

- Artikel: Effective Remedies for the Violation of the Right to Trial Within a Reasonable Time in Criminal Proceedings ([bijzonder strafrecht](#))
- Uitspraak EHRM verwacht in McArdle tegen Nederland: veroordeling in hoger beroep na vrijspraak, zonder hernieuwd verhoor van de belastende getuige ([bijzonder strafrecht](#))

Naar verwachting doet het Europees Hof voor de Rechten van de Mens op 1 september 2026 uitspraak in de zaak McArdle tegen Nederland, klachtnummer 31220/20. De klacht is op 17 juli 2020 ingediend en op 16 december 2022 door de Third Section gecommuniceerd aan de Nederlandse regering. De zaak draait om een strafzaak waarin de rechtbank Amsterdam tot vrijspraak kwam en het gerechtshof Amsterdam vervolgens tot een veroordeling, terwijl het bewijs in beide instanties in de kern uit dezelfde getuigenverklaring bestond. Het gerechtshof wees de verzoeken van de verdediging om die getuige in hoger beroep opnieuw te horen af. De klager stelt dat hij daardoor geen eerlijk proces heeft gehad in de zin van artikel 6, eerste lid, en derde lid onder d, EVRM. Het Hof heeft partijen één vraag voorgelegd en verwijst daarbij naar drie arresten: Schatschaschwili t. Duitsland, Júlíus Þór Sigurpórsson t. IJsland en Keskin t. Nederland.

⇒ Zie Brunell en McArdle t. Nederland (arrest); schending artikel 6 EVRM

EHRM factsheets en guides

- [Police arrest and assistance of a lawyer](#)
- [Guide on article 6 ECHR - right to a fair trial \(criminal limb\)](#)
- [ECHR-KS Key Theme - Article 6 \(criminal\) Absent witnesses and other restrictions on the right to examine witnesses](#)
- [ECHR-KS Key Theme - Article 6 Access to a lawyer](#)
- [ECHR-KS Key Theme - Article 6 \(criminal\) Administration of \(unlawfully obtained\) evidence](#)
- [ECHR-KS Key Theme - Mass Protests The right to a fair trial](#)
- [ECHR-KS Key Theme - Article 6 \(criminal\) Presumption of innocence](#)
- [ECHR-KS Key Theme - Article 6 Waiver of the guarantees of a fair trial](#)

Recht op effectieve rechtsbescherming en toegang tot de rechter

HvJ – ARREST – Gevoegde zaken C-261/25 (Ścierbek) en C-262/25 (Drózdzik) – 2 juli 2026 – ECLI:EU:C:2026:537 – Polen – geen conclusie – arrest

Richtlijn 93/13/EEG – Artikel 47 Handvest EU – Oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten – Gevolgen van de vaststelling dat een beding oneerlijk is – Nietigverklaring van de overeenkomst – Vordering tot teruggave ingesteld door de verkoper – Verjaringstermijn

Samenvatting onder: [consumenten](#)

HvJ – ARREST – C-158/25 (AEDT en État du Grand-Duché de Luxembourg) – 16 juli 2026 – ECLI:EU:C:2026:591 – conclusie – arrest

Artikel 47 Handvest – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Btw – Hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuurders van een vennootschap – Recht van bestuurder op betwisting van de ambtshalve belastingheffing voor btw-doeleinden

Samenvatting onder: belastingen, btw

HvJ – ARREST – Gevoegde zaken C-523/24 (Sociedad Civil Catalana) en C-666/24 (Associació Catalana de Víctimes de Organizacions Terroristes (ACVOT)) – 16 juli 2026 – **Grote Kamer – Spanje – ECLI:EU:C:2026:588 – persbericht – conclusie – arrest (Engelse versie)**

Artikel 19, lid 1, tweede alinea VWEU – Artikelen 267 en 325 VWEU – Illegale referendum over zelfbeschikking van Catalonië – Spaanse amnestie voor Catalonië – Verenigbaarheid met Unierecht

Samenvatting onder: Beginnelen EU recht

HvJ – ARREST – Gevoegde zaken C-424/24 (FIGC en CONI (IT)) en C-425/24 (FIGC) – 16 juli 2026 – ECLI:EU:C:2026:602 – persbericht – conclusie – arrest

Artikelen 45 en 56 VWEU – Artikelen 101 en 102 VWEU – Artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU – Artikel 47 Handvest EU – Daadwerkelijke rechtsbescherming – Sanctiemogelijkheden sportverenigingen – Door de sportrechter opgelegde tuchtrechtelijke sanctie – Tijdelijk verbod om beroep van bestuurslid of algemeen directeur van voetbalclub uit te oefenen – Nationale regeling die de bevoegdheid tot nietigverklaring van de bestuursrechter uitsluit en alleen schadevergoeding toestaat

Samenvatting onder: sport

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-752/26 (Anori), verwijzing uit **Griekenland** over **internationale bescherming, doeltreffende rechtsbescherming** en de vraag of Hof of de vastgestelde **wijze van de betekening van een besluit tot afwijzing van een verzoek om internationale bescherming (per e-mail) en het vermoeden van de betekening daarvan**, in overeenstemming is met **artikel 47 Handvest** en artikel 46 van **richtlijn 2013/32** en of het daarbij doorslaggevend is dat de verzoeker heeft ingestemd met de kennisgeving per e-mail

Recht op leven

EHRM – ARREST – S.T. t. Tsjechië – 16 juli 2026 – 28273/23 – ECLI:CE:ECHR:2026:0716JUD002827323 – persbericht – arrest

Artikelen 2, 3 en 14 EVRM – Overlijden na politie-interventie in een Roma-buurt in Tsjechië – Schending

Op 19 juni 2021 overleed een man van Roma-afkomst, na een politie-interventie in een Roma-buurt. Videobeelden laten zien dat hij elf minuten op zijn buik is gehouden met zijn handen op zijn rug gebonden, terwijl hij ernstig gewond en onder invloed van drugs was. Op het moment dat de ambulance arriveerde, ademde hij niet meer.

Naar aanleiding van het overlijden is een onderzoek gestart door de lokale recherche. De lokale recherche zijn directe collega's van de betrokken agenten. Een forensisch instituut concludeerde dat de man was overleden aan een overdosis methamfetamine en dat het toegepaste geweld geen rol heeft gespeeld bij het overlijden. De toezichthouder GISF heeft deze conclusies overgenomen en het dossier gesloten zonder formeel onderzoek. Verzoeken van zijn zus (klaagster) om een nieuwe autopsie zijn afgewezen. De beelden hebben tot maatschappelijke ophef geleid, maar hooggeplaatste ambtenaren hebben direct elke verantwoordelijkheid van de politie ontkend.

Klaagster stelt bij het EHRM dat haar broer is overleden door buitenproportioneel en onmenselijk geweld (artikelen 2 en 3 EVRM). Daarnaast stelt zij dat de overheid heeft gefaald in haar plicht om een onafhankelijk en doeltreffend onderzoek uit te voeren (artikelen 2 en 3 EVRM) en dat de autoriteiten hebben verzuimd te onderzoeken of er sprake was van een discriminatoir of racistisch motief (artikel 14 EVRM).

Het EHRM oordeelt dat het onderzoek niet onafhankelijk is geweest. De GISF heeft haar oordeel gebaseerd op een niet-onafhankelijke recherche, negeerde de risico's van de buikligging en onderzocht tegenstrijdige verklaringen niet (= procedurele schending in de zin van artikelen 2 & 3 EVRM).

Het EHRM acht het toegepaste geweld buitenproportioneel. De agenten hebben nagelaten de vitale functies van het slachtoffer te controleren of tijdig hulp in te roepen (= materiële schending in de zin van artikelen 2 & 3 EVRM).

Gezien de systematische discriminatie van Roma in Tsjechië en de snelle ontkenning door ambtenaren, had de staat moeten onderzoeken of raciale vooroordelen hebben meegespeeld. Dit is volledig nagelaten (= discriminatieverbod in de zin van artikelen 14 jo. Art. 2 & 3 EVRM).

NOOT – EHRM 18 juni 2026, V.T. e.a. t. Azerbeidzjan

From Interstate Withdrawal to Individual Justice: V.T. and Others v. Azerbaijan and the Future of Accountability before Strasbourg (Strasbourg observers)

Rechtsstaat en rechterlijke macht

EHRM – ARREST – Kavala t. Turkije (no. 2) – 25 augustus 2026 – Grote Kamer – 2170/24 – ECLI:CE:ECHR:2026:0825JUD000217024 – persbericht – arrest

Artikelen 3, 5, 6, 10, 11 en 18 EVRM – Couppoging – Wijze waarop Turkije omgaat met politieke tegenstanders is stelselmatig en in strijd met het Verdrag

Klager, de heer Kavala, is sinds 18 oktober 2017 onafgebroken van zijn vrijheid beroofd. Hij wordt ervan verdacht te hebben geprobeerd de regering omver te werpen door middel van geweld, in verband met de Gezi Park-protesten en in het kader van de couppoging van 15 juli 2016.

De bestreden maatregelen hebben tot doel klager het zwijgen op te leggen. Deze zaak illustreert een structurele werkwijze van de Turkse autoriteiten dat wordt gekenmerkt door de detentie en vervolging van politieke tegenstanders, mensenrechtenverdedigers en journalisten op basis van strafbare feiten. Deze zaak brengt structurele tekortkomingen aan het licht die de garanties voor de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechterlijke macht aantasten.

De detentie en veroordeling van klager is volgens het EHRM in strijd met het Verdrag. Het EHRM beveelt Turkije de onmiddellijke vrijlating van klager. Zijn strafrechtelijke veroordeling moet als nietig worden beschouwd.

- Europees Hof voor Rechten van de Mens: bekendste Turkse politieke gevangene moet onmiddellijk worden vrijgelaten (Volkskrant)

HvJ – ARREST – C-748/23 (Gekus) – 16 juli 2026 – Polen – ECLI:EU:C:2026:594 – conclusie – arrest (Franse versie)

Artikel 19, lid 1, VEU – Artikel 47 Handvest EU – Procedure voor benoeming nationale rechter – Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van rechters – Nemo iudex in causa sua (niemand mag rechter zijn in eigen zaak)

Het kader van de onderhavige zaak wordt gevormd door de in 2017 ingezette hervorming van het Poolse rechtsstelsel. Zowel het HvJ als het EHRM hebben in hun rechtspraak diverse tekortkomingen in deze hervorming vastgesteld, die de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht ondermijnen. Naar aanleiding van deze arresten heeft de Poolse wetgever in 2022 een specifiek mechanisme ingevoerd – een toets van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van rechters. De toets wordt toegepast door een speciale rechterlijke formatie, in een ad-hoc stadium van de procedure. Het doel van deze toets is in wezen vast te stellen of de vermeende onregelmatigheden bij de benoeming van rechters van invloed kunnen zijn geweest op de rechtmatigheid van de samenstelling van de nationale rechterlijke instantie in de betrokken zaken. De prejudiciële vragen betreffen de vraag of een nationale bepaling of rechterlijke praktijk die de toepassing van die toets regelt, verenigbaar is met het Unierecht.

België, Nederland en Polen hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: [vertaald uit het Frans] Artikel 19, lid 1, tweede sublid, VEU, gelezen in het licht van artikel 47 Handvest EU, moet als aldus worden uitgelegd dat de omstandigheden rond de benoeming van een rechter op zichzelf een schending kunnen vormen van het recht op een onafhankelijk en onpartijdig gerecht, dat vooraf bij wet is ingesteld, in de zin van deze bepalingen, indien deze omstandigheden een onregelmatigheid inhouden van een zodanige aard en ernst dat er bij degenen die om recht zoeken legitieme twijfel kan ontstaan over de onafhankelijkheid of onpartijdigheid van die rechter.

Artikel 19, lid 1, tweede sublid, VEU, gelezen in het licht van artikel 47 Handvest EU, moet aldus worden uitgelegd: het verhindert dat de controle op de naleving van de vereisten van onafhankelijkheid en onpartijdigheid met betrekking tot een rechter die zitting heeft in een rechtbank en bijgevolg van het recht op een bij wet vooraf ingestelde rechtbank in de zin van deze bepalingen, wordt toevertrouwd aan een panel van rechters van die rechtbank bestaande uit een of meer rechters die, op grond van de voorwaarden van hun benoeming, zich in een identieke positie bevinden als de te controleren rechter.

Artikel 19, lid 1, tweede sublid, VEU, gelezen in het licht van artikel 47 Handvest EU, moet als volgt worden uitgelegd: Wanneer het panel van een rechtbank, dat is opgeroepen om een verzoek te behandelen tot verificatie van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van een lid van die rechtbank, zelf het wettelijk vastgestelde recht op een eerlijk proces niet respecteert doordat een rechter in zijn panel aanwezig is die niet aan die vereisten voldoet, is de betrokken rechtbank verplicht ervoor te zorgen dat een dergelijke rechter niet deelneemt aan de behandeling van dat verzoek en moet hij, waar nodig, de toepassing van de nationale regels betreffende de samenstelling van dat panel terzijde schuiven, zodat het verzoek kan worden behandeld door een orgaan dat wel aan die bepalingen van het EU-recht voldoet. In het bijzonder moeten rechters die niet aan de vereiste onpartijdigheid voldoen, worden uitgesloten van het panel dat belast is met de uitvoering van dat onderzoek. Het is aan het rechtsstelsel van de betrokken lidstaat om de procedurele regelingen te treffen die ervoor zorgen dat een dergelijk verzoek wordt behandeld door een panel van rechters dat de eisen respecteert die voortvloeien uit het fundamentele recht op een effectief rechtsmiddel en toegang tot een onpartijdige rechtbank.

Zie ook: Gevoegde zaken C--96/24, C-103/24 en C-112/24 (X e.a.)

HvJ – CONCLUSIE – C-273/24 (Naski) – 16 juli 2026 – Grote Kamer – A-G Capeta – Polen – ECLI:EU:C:2026:609 – conclusie

Artikel 267 VWEU – Artikel 47 Handvest EU – Artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU – Rechtsbevoegdheid – Ontvankelijkheid – Rechtsstaat – Onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld – Verzoek om een prejudiciële beslissing aan het Hof ingediend door een rechtsprekende formatie van de civiele kamer van de Sąd Najwyższy – Wijziging van samenstelling van rechtsprekende formatie na antwoord van het Hof op de prejudiciële vraag

Samenvatting onder: prejudiciële procedure

NOOT – EHRM 15 april 2026, Bilinski t. Polen

Biliński v. Poland: Judicial review of the involuntary transfers of judges (Strasbourg observers)

OVERIG

- Europese Commissie publiceert het rapport over de rechtsstaat 2026 (ECER)
- Third party intervention in ECHR case of Nedelchev and Tsarigradska v. Bulgaria (rechters voor rechters)
- Third party intervention in ECHR case of Kavala v. Türkiye (no. 2) (rechters voor rechters)
- Patchwork turned Principle? The Venice Commission's Conceptualization of Academic Freedom in the Updated Rule of Law Checklist (Strasbourg observes)

WIKI

- [Wiki - Rechtsstaat en rechterlijke macht](#)

EHRM factsheets en guides

- [Independence of the justice system](#)
- [The misuse of state power](#)
- [ECHR-KS – Article 6 \(civil\) Protection of the judiciary](#)
- [Thematic factsheet: Independence and impartiality of the judicial system](#)

Sport

EHRM – ARREST – [Carvalho Marques e.a. t. Portugal](#) – 7 juli 2026 – [29703/19](#) e.a. – [ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD002970319](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Artikel 10 EVRM – Boetes voor kritiek op scheidsrechters in de media

Samenvatting onder: [vrijheid van meningsuiting](#)

HvJ – ARREST – [C-428/23 \(ROGON e.a.\)](#) – 9 juli 2026 – Duitsland – [ECLI:EU:C:2026:563](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Artikelen 101 en 102 VWEU – Artikel 56 VWEU – Verordening (EU) 2016/679 – Mededinging – Beroepsvoetbal – FIFA Regels voor spelersmakelaars – Begrip mededingingsverstoringende ‘strekking’ – Meca-Medina-rechtspraak – Misbruik van machtspositie – Misbruik door exploitatie – Misbruik door uitsluiting – Beperkingen op de vrijheid van dienstverrichting – Bescherming van persoonsgegevens

Samenvatting onder: [mededinging](#)

HvJ – ARREST – [C-474/24 \(NADA Austria e.a.\)](#) – 14 juli 2026 – **Grote Kamer – Oostenrijk – [ECLI:EU:C:2026:579](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)**

Verordening (EU) 2016/679 (AVG) – Doping in sport – Website met namen van dopinggebruikers – Begrip gegevens over gezondheid – Persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten – Duur van publicatie – Belangenafweging – Evenredigheid – Effectieve rechterlijke bescherming

Samenvatting onder: [sport](#)

HvJ – ARREST – C-209/23 (RRC Sports) – 16 juli 2026 – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:597 – persbericht – conclusie – arrest (Franse versie)

Artikelen 101 en 102 VWEU – Artikel 56 VWEU – Verordening (EU) 2016/679 – Mededinging – Beroepsvoetbal – FIFA Regels voor spelersmakelaars – Begrip mededingsverstoringe ‘strekking’ – Meca-Medina-rechtspraak – Misbruik van machtspositie – Misbruik door exploitatie – Misbruik door uitsluiting – Beperkingen op de vrijheid van dienstverrichting – Bescherming van persoonsgegevens

Samenvatting onder: mededinging

HvJ – ARREST – Gevoegde zaken C-424/24 (FIGC en CONI (IT)) en C-425/24 (FIGC) – 16 juli 2026 – ECLI:EU:C:2026:602 – persbericht – conclusie – arrest

Artikelen 45 en 56 VWEU – Artikelen 101 en 102 VWEU – Artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU – Artikel 47 Handvest EU – Daadwerkelijke rechtsbescherming – Sanctiemogelijkheden sportverenigingen – Door de sportrechter opgelegde tuchtrechtelijke sanctie – Tijdelijk verbod om beroep van bestuurslid of algemeen directeur van voetbalclub uit te oefenen – Nationale regeling die de bevoegdheid tot nietigverklaring van de bestuursrechter uitsluit en alleen schadevergoeding toestaat

ZD en MI, voormalige bestuurders van Juventus, worden beschuldigd van het invoeren van een systeem van fictieve meerwaarden in de jaarrekeningen van de club, wat resulteerde in misbruik van machtspositie. Het federaal parket bij de FIGC (Italiaanse voetbalbond) beschuldigt hen van schending van de principes van loyaliteit, eerlijkheid en integriteit volgens het sportwetboek van de FIGC. Na een vrijspraak in eerste aanleg en in beroep, is de zaak heropend na documenten uit een parallel strafproces. Aan ZD en MI is een tuchtrechtelijke sanctie opgelegd, met een verbod op beroepsactiviteiten binnen de FIGC voor 24 maanden, later uitgebreid naar de FIFA en UEFA. ZD en MI tekenden beroep aan, maar hun beroepen zijn afgewezen door de sportgarantieraad, de hoogste rechterlijke instantie van het sportrecht. Vervolgens stelden zij beroep in bij de verwijzende rechter. De verwijzende rechter vraagt het Hof of bepaalde rechtsbepalingen die in Italië de uitoefening van de sanctiebevoegdheid van sportverenigingen ten aanzien van onder hun bevoegdheid vallende personen regelen, verenigbaar zijn met het Unierecht. Het Hof wordt met name verzocht uitspraak te doen over de vraag of een rechterlijke toetsing die uitsluitend kan leiden tot de toekenning van schadevergoeding aan personen aan wie tuchtrechtelijke sancties zijn opgelegd, in overeenstemming is met het recht op daadwerkelijke rechtsbescherming dat voortvloeit uit artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU.

Hof: De artikelen 45 en 56 VWEU staan niet in de weg aan een nationale wettelijke regeling, zoals uitgelegd door de bevoegde nationale rechterlijke instanties, op grond waarvan een nationale sportbond gelet op de eigen rechtsbevoegdheid die daaraan door het nationale recht is toegekend aan bestuurders in de sport een tijdelijk verbod op het uitoefenen van onder de bevoegdheid van deze bond vallende beroepsactiviteiten kan opleggen als sanctie wegens valse financiële en boekhoudkundige verklaringen die deze bestuurders in de sport hebben afgelegd in strijd met de beginselen van loyaliteit, eerlijkheid en integriteit die zij krachtens de regeling voor de toepassing waarvan die bond bevoegd is in acht moeten nemen, op voorwaarde dat:

- *met de vaststelling van de bepalingen op grond waarvan die bond een dergelijke sanctie kan opleggen een of meerdere legitieme doelstellingen van algemeen belang wordt nagestreefd die verenigbaar zijn met het VWEU en niet louter economisch van aard zijn, en*
- *deze bepalingen het evenredigheidsbeginsel eerbiedigen, wat betekent dat zij geschikt zijn om die doelstelling of doelstellingen op coherente en stelselmatige wijze te verwezenlijken, en de vaststelling per geval van de sancties waarin die bepalingen voorzien wordt afgebakend door*

transparante, objectieve, niet-discriminerende en evenredige criteria die garanderen dat rekening kan worden gehouden met alle relevante omstandigheden en die effectief door een rechterlijke instantie kunnen worden getoetst.

Artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, gelezen in samenhang met artikel 47 Handvest EU staat niet in de weg aan een nationale wettelijke regeling, zoals uitgelegd door de bevoegde nationale rechterlijke instanties, op grond waarvan een nationale rechterlijke instantie die, „wanneer de rechtsmiddelen in de nationale sportrechtspraak zijn uitgeput”, een door een nationale sportbond opgelegde sanctie moet toetsen, slechts de bevoegdheid heeft om schadevergoeding toe te kennen wanneer zij van oordeel is dat deze sanctie onrechtmatig is, en niet om voorlopige maatregelen te gelasten in afwachting van de uitspraak ten gronde noch om die sanctie nietig te verklaren of een einde te maken aan de gevolgen ervan, indien op zijn minst de instantie van deze „nationale sportrechtspraak” die in laatste aanleg uitspraak doet aan de volgende voorwaarden voldoet:

- *zij vormt een „rechterlijke instantie” in de zin van het Unierecht en biedt de vereiste waarborgen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid;*
- *zij is vooraf bij wet ingesteld en haar samenstelling en organisatie zijn vooraf bij wet geregeld;*
- *zij vervult een rechterlijke functie;*
- *zij volgt een procedure die de nodige waarborgen biedt, in het bijzonder met betrekking tot de eerbiediging van de rechten van de verdediging en de naleving van het beginsel van hoor en wederhoor, en*
- *zij is in staat is om vooraf een doeltreffende rechterlijke toetsing van die sanctie te verrichten*

 Judgment of the Court in Joined Cases C-424/24 and C-425/24| FIGC and CONI Sports justice: disciplinary sanctions must be amenable to judicial review that is consistent with EU law ([persbericht](#))

OVERIG

European Case-Law on Sport: Challenges for European Judges ([Johan Callewaert](#))

EHRM – factsheets en guides

- [Sport and the European Convention on Human Rights](#)

Staatssteun

HvJ – ARREST – C-360/25 (Schoger II) – 9 juli 2026 – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2026:557 – geen conclusie – arrest

Artikel 107, lid 1, VWEU – Staatssteun – Btw – Vrijstelling voor diensten tussen ondernemingen die zich hoofdzakelijk toeleggen op diensten van bancaire aard of op het gebied van verzekeringen of pensioenfondsen – Ontvankelijkheid van het verzoek om een prejudiciële beslissing – Begrip ‚steunmaatregel’ – Voordeel – Selectiviteit – Beperking van de werking in de tijd van het arrest

X is een Oostenrijkse bank en is tevens het overkoepelende orgaan van een Oostenrijkse fiscale eenheid op het gebied van btw (btw-groep). Na een controle heeft de belastingdienst vastgesteld dat bepaalde grensoverschrijdende diensten van een medecontractant van ***X*** met betrekking tot geldautomaten niet onder de vrijstelling van de Oostenrijkse wet vielen. De belastingdienst heeft de btw-aanslagen van ***X*** daarom gewijzigd. ***X*** start een procedure.

De rechtmatigheid van de Oostenrijkse vrijstelling doet twijfel rijzen over de verenigbaarheid met EU recht, ook al wordt zij in het hoofdgeding niet betwist.

De verwijzende rechter merkt op dat de vrijstelling, geen rechtsgrondslag heeft in het Unierecht, in het bijzonder in het licht van de btw-richtlijn. Ten tweede vraagt de verwijzende rechter zich af of de betrokken vrijstelling aangemerkt kan worden als „staatssteun”.

Hof: Artikel 107, lid 1, VWEU moet aldus worden uitgelegd dat een vrijstelling van de btw voor diensten die niet op een andere grond zijn vrijgesteld en die worden verricht tussen ondernemingen die zich hoofdzakelijk toeleggen op diensten van bancaire aard of op het gebied van verzekeringen of pensioenfondsen, staatssteun in de zin van deze bepaling vormt.

Het Hof wijst het verzoek van de Oostenrijkse regering om de rechtsgevolgen van dit arrest te beperken tot feiten die zich na de datum van het arrest hebben voorgedaan af.

HvJ – ARREST – C-242/24 P (Commissie/Duitsland) – 9 juli 2026 – ECLI:EU:C:2026:562 – conclusie – arrest

Artikel 107 VWEU – Begrip staatsmiddelen

De Duitse autoriteiten hebben bij de Commissie een reeks maatregelen aangemeld die voortvloeiden uit wijzigingen van het KWKG 2016. Het KWKG 2020 heeft met name tot doel de energie-efficiëntie en de bescherming van het klimaat en het milieu te verbeteren door de nettoproductie van CHP-elektriciteit tegen 2025 te verhogen. De Commissie heeft de betrokken maatregelen aangemerkt als staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU. Zij heeft met name vastgesteld dat zij met staatsmiddelen werden gefinancierd. Duitsland is het daar niet mee eens. Het Gerecht heeft het besluit van de Commissie nietig verklaard. De Commissie verzoekt het Hof het bestreden arrest te vernietigen.

De Commissie voert aan dat het Gerecht blijkt heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting bij de uitlegging van het begrip „staatsmiddelen” in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU en bij de juridische kwalificatie van de feiten.

Hof: De hogere voorziening wordt afgewezen.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-638/26 (Swedbank), verwijzing uit **Letland** over de vraag of een **korting op een tijdelijke solidariteitsbijdrage voor kredietinstellingen**, die afhankelijk is van de groei van de kredietverlening, **staatssteun** vormt wegens een **selectief voordeel** en, zo ja, welke gevolgen dat heeft voor de geldigheid van de regeling
- C-530/26 (ANAV), verwijzing uit **Italië** over arrest HvJ C-385/18 en de vraag of de **artikelen 107 en 108 VWEU** zich verzetten tegen toepassing van een **nationale schuldsaneringsregeling** wanneer daardoor de terugvordering van onrechtmatige staatssteun wordt beperkt of anderszins wordt beïnvloed

Strafrecht

HvJ – ARREST – C-666/24 (Associació Catalana de Victimes d'Organitzacions Terroristes (ACVOT)) – 16 juli 2026 – **Grote Kamer** – Spanje – ECLI:EU:C:2026:589 – conclusie – arrest (Engelse versie)

Richtlijn (EU) 2017/541 – Artikelen 20 en 21 Handvest EU – Spaanse amnestiewet – Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging – Terrorismebestrijding – Begrip 'ernstige schendingen van de mensenrechten' – Internationaal humanitair recht – Rechtszekerheid – Beginsel van bescherming van het gewettigd vertrouwen – Voorrang van het Unierecht

Samenvatting onder: Witwassen en terrorismebestrijding

HvJ – ARREST – Gevoegde zaken C-523/24 (Sociedad Civil Catalana) en C-666/24 (Associació Catalana de Victimes de Organitzacions Terroristes (ACVOT)) – 16 juli 2026 – **Grote Kamer** – Spanje – ECLI:EU:C:2026:588 – persbericht – conclusie – arrest (Engelse versie)

Artikel 19, lid, tweede alinea VWEU – Artikelen 267 en 325 VWEU – Illegale referendum over zelfbeschikking van Catalonië – Spaanse amnestie voor Catalonië – Verenigbaarheid met Unierecht

Samenvatting onder: Beginselen EU recht

HvJ – CONCLUSIE – C-328/25 (Consortio de Compensación de Seguros) – 16 juli 2026 – AG Medina – Spanje – ECLI:EU:C:2026:610 – conclusie

Richtlijn 2009/103/EG – Richtlijn (EU) 2021/2118 – Verplichte WA verzekering motorrijtuigen – Motorrijtuig dat is gebruikt om misdrijf te plegen tegen een persoon – Schadeloosstelling van slachtoffer – Begrip 'deelneming aan het verkeer van voertuigen' – Begrip 'ongeval' – Schadevergoedingsregeling

Samenvatting onder: verzekeringen

CONSULTATIE

EU-strategie voor de rechten van slachtoffers, Feedback mogelijk van 7 augustus 2026 - 4 september 2026 ([EC](#))

OVERIG

Dag van het Internationaal Strafrecht: verklaring van de hoge vertegenwoordiger namens de Europese Unie ([Raad](#))

EHRM factsheets en guides

- [Domestic violence](#)
- [Police arrest and assistance of a lawyer](#)
- [Protection of minors](#)
- [Secret detention sites](#)
- [Trafficking in human beings](#)
- [Violence against women](#)
- [Guide on article 7 ECHR - no punishment without law: the principle that only the law can define a crime and prescribe a penalty](#)

Vennootschapsrecht

OVERIG

GCV: voorstel voor 'EU Inc' laat veel onduidelijk ([Advocatenblad](#))

Het voorstel van de Europese commissie voor de gemeenschappelijke Europese vennootschapsvorm 'EU Inc' roept nog veel vragen op. Dit stelt de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht (GCV) van de NOvA en KNB. Zo blijft op diverse punten onduidelijk wat precies de rolverdeling is tussen het EU-recht en het nationale recht.

Verkiezingen en kiesrecht

OVERIG

What Happens When AI Gives You Voting Advice? ([liberties](#))

EHRM factsheets en guides

- [Guide on Article 3 of Protocol No. 1 to the ECHR - right to free elections](#)
- [Political parties and associations](#)
- [Thematic factsheet: Droit à des élections libres](#)

Vervoer, reizen en rijbewijs

HvJ – ARREST – C-856/24 (Sad Trasporto Locale – II) – 9 juli 2026 – ECLI:EU:C:2026:569 – geen conclusie – arrest

Verordening (EG) nr. 1370/2007 – Richtlijn 2014/23/EU – Richtlijn 2014/24/EU – Openbaar personenvervoer per spoor en over de weg – Onderhandse gunning – Concessieovereenkomsten – Overheidsopdrachten – Begrip ‘toezicht zoals een aanbestedende dienst uitoefent op zijn eigen diensten’ – Nationale regeling die de onderhandse gunning van openbardienstcontracten aan een interne exploitant beperkt – Verenigbaarheid met het Unierecht

Samenvatting onder: aanbesteding en overheidsopdrachten

HvJ – CONCLUSIE – C-524/24 (Italië/Oostenrijk) – 16 juli 2026 – Grote Kamer – A-G Campos Sanchez- Bordona – ECLI:EU:C:2026:606 – persbericht – conclusie

Artikelen 34 en 35 VWEU – Artikel 259 VWEU – Niet-nakoming – Vrij verkeer van goederen – Wegverkeer Brenner – Vervoer met vrachtwagens met een maximaal toegestaan gewicht van meer dan 7,5 ton – Nachtelijk rijverbod – Sectoraal rijverbod – Winterrijverbod – Systeem voor verkeersdosering – Bescherming van gezondheid en milieu – Verkeersveiligheid – Evenredigheidsbeginsel

Samenvatting onder: vrij verkeer

OVERIG

Commissie verzoekt Nederland mededinging voor internationaal passagiersvervoer per spoor te verbeteren (ECER)

Verzekeringen

HvJ – CONCLUSIE – C-328/25 (Consorcio de Compensación de Seguros) – 16 juli 2026 – AG Medina – Spanje – ECLI:EU:C:2026:610 – conclusie

Richtlijn 2009/103/EG – Richtlijn (EU) 2021/2118 – Verplichte WA verzekering motorrijtuigen – Motorrijtuig dat is gebruikt om misdrijf te plegen tegen een persoon – Schadeloosstelling van slachtoffer – Begrip ‘deelneming aan het verkeer van voertuigen’ – Begrip ‘ongeval’ – Schadevergoedingsregeling

AHM is buiten een nachtclub in Spanje verwikkeld geraakt in een vechtpartij met verschillende personen, onder wie AMV. Na de vechtpartij startte AHM, die nooit in het bezit was geweest van een rijbewijs, zijn auto, waarvoor hij géén verplichte WA verzekering had afgesloten. AHM heeft opzettelijk met hoge snelheid en met gedoofde koplampen AMV aangereden, die over het trottoir liep. Na die eerste aanrijding is AHM nogmaals met de auto over AMV heengereden. AMV overleed later die dag aan de vele verwondingen die hij had opgelopen.

Ten tijde van de feiten bestonden er in Spanje twee regelingen naast elkaar die konden leiden tot schadeloosstelling van personen die schade hebben geleden die is veroorzaakt door een motorrijtuig,

namelijk een regeling voor de vergoeding van schade die is veroorzaakt met een motorrijtuig en een stelsel van overheidssteun voor slachtoffers van opzettelijke geweldsdelicten.

AHM is veroordeeld tot 16 jaar en 8 maanden gevangenisstraf als pleger van het delict moord en tot 4 maanden gevangenisstraf als strafrechtelijk aansprakelijke pleger van een delict tegen de verkeersveiligheid. Daarnaast is hij veroordeeld tot betaling van kosten en schadevergoeding. Ook de Spaanse overheidsonderneming die optreedt als verzekeraar en garantiefonds (Consortio) is als rechtstreeks en hoofdelijk wettelijk aansprakelijke partij veroordeeld tot betaling van schadevergoedingen, onverminderd haar recht op regres.

De Consortio heeft hoger beroep en cassatieberoep ingesteld. Zij betoogt met name dat het voorwerp van de procedure in het hoofdgeding geen betrekking heeft op de „deelneming aan het verkeer van een voertuig”.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 3, eerste alinea, en artikel 10, lid 1, van richtlijn 2009/103/EG, gelezen in het licht van overweging 9 van richtlijn (EU) 2021/2118 moeten aldus worden uitgelegd dat zij een lidstaat niet verplichten om de met gebruik van een motorrijtuig veroorzaakte schade te vergoeden op een wijze die zo dicht mogelijk ligt bij de wijze waarop deze op grond van richtlijn 2009/103 zou worden vergoed, indien vast komt te staan dat de bestuurder in een zodanige geestelijke toestand verkeerde dat hij het welbewuste voornemen had om de betrokken schade – bijvoorbeeld iemands dood – te veroorzaken. Het staat de lidstaten echter vrij dit te doen.

Een regeling voor de vergoeding van opzettelijk met gebruik van een motorrijtuig veroorzaakte schade kan worden geacht de benadeelden te vergoeden op een wijze die zo dicht mogelijk ligt bij de wijze waarop zij op grond van richtlijn 2009/103 zouden worden vergoed, indien deze regeling de in deze richtlijn vastgestelde minimumbedragen in acht neemt en de daarin gespecificeerde soorten schade dekt, met inbegrip van de immateriële schade die de naaste familieleden van slachtoffers van verkeersongevallen hebben geleden.”

RECHTSPRAAK NL – Parket bij de Hoge Raad – 3 juli 2026 – na prejudiciële verwijzing – na C-490/24 (Koskea) – ECLI:NL:PHR:2026:668 – conclusie

Richtlijn 2009/103/EG – Verplichte WA-verzekering – Inzittende van auto trekt plotseling aan handrem – Begrip bestuurder

De zaak gaat over de Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen (WAM). Volgens artikel 4, lid 1 WAM, waarmee de Nederlandse wetgever heeft voorzien in de thans in artikel 12, lid 1 Richtlijn 2009/103/EG voorziene uitzondering, behoeft schade van de bestuurder van het motorrijtuig niet te worden gedekt. De vraag in deze zaak is of een slachtoffer dat bij een ernstig auto-ongeval achter het stuur zat de hoedanigheid van bestuurder heeft verloren doordat een inzittende tijdens het rijden plotseling de handrem aantrok en daardoor het ongeval veroorzaakte.

Het HvJEU heeft voor recht verklaard dat artikel 12 lid 1 Richtlijn 2009/103 zo uitgelegd moet worden dat de schade die is geleden door de bestuurder van een voertuig waarmee een eenzijdig verkeersongeval heeft plaatsgevonden *niet* hoeft te worden gedekt door de in deze richtlijn bedoelde verplichte verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven, zelfs in een geval waarin een inzittende heeft ingegrepen in de besturing van dit voertuig en dit ongeval zich door dat ingrijpen heeft voorgedaan.

De P-G concludeert tot verwerping van het cassatieberoep.

Vrij verkeer

HvJ – CONCLUSIE – C-524/24 (Italië/Oostenrijk) – 16 juli 2026 – Grote Kamer – A-G Campos Sanchez- Bordona – ECLI:EU:C:2026:606 – persbericht – conclusie

Artikelen 34 en 35 VWEU – Artikel 259 VWEU – Niet-nakoming – Vrij verkeer van goederen – Beperkingen op het vrachtverkeer Brenner – Bescherming van gezondheid en milieu – Verkeersveiligheid – Evenredigheidsbeginsel

Italië heeft een inbreukprocedure tegen Oostenrijk ingeleid. Het is van mening dat Oostenrijk het recht van de Unie heeft geschonden door bepaalde maatregelen te nemen ter beperking van het verkeer van zware vrachtwagens op de snelwegen van het Inn-dal (A12) en de Brenner (A13). De sectorale rijverboden die het verkeer van zware vrachtwagens op deze verkeersas beperkten – en die door Oostenrijk waren opgelegd om de uitstoot van verontreinigende stoffen in de Brenner-corridor en de omgeving daarvan te beteugelen – werden door het HvJ in twee arresten uit 2005 en 2011 (respectievelijk de arresten Brenner I en Brenner II) als onverenigbaar met het Unierecht beoordeeld.

In 2016 stond de Commissie op het punt Oostenrijk voor het HvJ te dagen omdat in de regio Tirol de in de richtlijn inzake luchtkwaliteit vastgestelde NO₂-grenswaarden stelselmatig werden overschreden. Sinds 2020 worden deze grenswaarden nageleefd. Oostenrijk heeft daartoe de bestaande rijverboden aangescherpt en nieuwe ingevoerd.

Italië vecht in deze inbreukprocedure vier van deze maatregelen aan bij het HvJ (nachtelijke, sectorale en winterse rijverboden en een systeem voor de dosering van de toegang tot de snelweg A12). Oostenrijk erkent dat de genoemde maatregelen een beperkend effect hebben op het vrije verkeer van goederen, maar stelt dat ze gerechtvaardigd zijn om dwingende redenen van algemeen belang: de bescherming van het milieu, de volksgezondheid en de verkeersveiligheid.

A-G geeft het Hof in overweging: Oostenrijk is de krachtens de artikelen 34 en 35 VWEU op haar rustende verplichtingen niet nagekomen door het vaststellen van (...) een nachtelijk rijverbod voor vrachtwagens, een sectoraal rijverbod en een winterrijverbod. Het beroep voor het overige te verwerpen.

- Advocate General Campos Sánchez-Bordona: the night, winter and sectoral traffic bans imposed by Austria on the Inn Valley (A 12) and Brenner (A 13) motorways are contrary to EU law ([persbericht](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Gerechtshof Den Haag – 7 juli 2026 – C-777/26 (Fonkder) – ECLI:NL:GHDHA:2026:2082

Artikelen 34, 35 en 36 VWEU – Nederlandse Wegenverkeerswet – Boetes voor gebruik door transportonderneming van handelaarskentekens – Vrij verkeer van goederen

VEGA is een transportonderneming gevestigd in Duitsland en Oostenrijk. VEGA vervoert binnen de EU in opdracht van klanten nieuwe voertuigen, in het bijzonder (trekkers van) vrachtwagens. De voertuigen zijn voorzien van Oostenrijkse en Duitse 'handelaarskentekens', afgegeven door de bevoegde autoriteiten in Oostenrijk en Nederland. Handelaarskentekens worden gebruikt om tijdelijk te rijden met voertuigen die nog niet op naam zijn gesteld. Het kenteken hoort niet bij het voertuig maar staat op naam van de handelaar.

Nederland eist op grond van de Nederlandse wegenverkeerswetgeving dat voertuigen voorzien zijn van kentekens die gekoppeld zijn aan een bepaald voertuig, en legt regelmatig boetes op aan VEGA.

VEGA vordert een verklaring voor recht dat de desbetreffende bepalingen van de Wegenverkeerswet wogens strijd met het Unierecht ten aanzien van VEGA buiten toepassing moeten blijven.

Prejudiciële vraag: Handelt een lidstaat in strijd met het vrij verkeer van goederen geregeld in de artikelen 34, 35 en 36 VWEU door voertuigen voorzien van een handelaarskenteken uit een bepaalde lidstaat niet op zijn wegen toe te laten, als hij het niet toelaten van die voertuigen niet kan rechtvaardigen op gronden die verband houden met het gebruik van handelaarskentekens uit die lidstaat, maar wel zou kunnen rechtvaardigen op gronden die verband houden met het gebruik van handelaarskentekens uit andere lidstaten?

Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid

 EHRM – ARREST – De Carvalho Marques e.a. t. Portugal – 7 juli 2026 – 29703/19 e.a. – ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD002970319 – persbericht – arrest

Artikel 10 EVRM – Boetes voor kritiek op scheidsrechters in de media

Futebol Clube do Porto SAD – Futebol SAD, haar voormalig president, communicatiedirecteur en anderen klagen bij het EHRM over de aan hen opgelegde tuchtsancties wegens kritische uitspraken over scheidsrechters omdat dit in strijd is met hun vrijheid van meningsuiting (artikel 10 EVRM). Zij hadden, in een periode van brede publieke twijfel over de onpartijdigheid van scheidsrechters, via media en de clubnieuwsbrief gesuggereerd dat scheidsrechters waren omgekocht door een rivaliserende club en wedstrijden hadden gemanipuleerd. De Portugese voetbalbond heeft boetes opgelegd tussen € 459 en € 15.300 en heeft de president en communicatiedirecteur tijdelijk geschorst.

Het Hof oordeelt dat scheidsrechters in topcompetities, gelet op hun publieke rol, ruimere kritiek moeten dulden dan gewone burgers. In vijf zaken bevatten de uitspraken echter ongefundeerde beschuldigingen van corruptie en manipulatie, zonder voldoende feitelijke basis (geen schending van artikel 10). In de zesde zaak gaat het om een uitspraak van slechts vermeende partijdigheid van één scheidsrechter, zonder suggestie van omkoping. Deze laatste zaak is binnen de grenzen van aanvaardbare kritiek gebleven. Portugal moet de club € 15.300 schadevergoeding en € 6.465 proceskosten betalen.

 [EHCRC updates](#)

 The Public Face of Sports: What the ECtHR Judgment in *De Carvalho Marques and Others v. Portugal* Means for Freedom of Expression in Sport ([Strasbourg observers](#))

NOOT – EHRM 19 mei 2026, Miladze t. Georgië

The Politics of Provocation' The ECtHR's Ruling in *Miladze v Georgia* ([Verfassungsblog](#))

OVERIG

- Filteren zonder beslissing: AI-uploadfilters en de grenzen van artikel 10 EVRM ([AI forum](#))

EHRM factsheets en guides

- [Hate speech](#)
- [Protection of journalistic sources](#)
- [Protection of reputation](#)
- [Guide on article 10 ECHR - freedom of expression](#)
- [ECHR-KS – Article 10 Contributions to public debate: Journalists and other actors](#)

- [ECHR-KS – Article 10 Hate speech](#)
- [ECHR-KS – Articles 8, 13 and 14 Protection against hate speech](#)
- [ECHR-KS – Article 10 Protection of journalists and journalistic activities](#)
- [Thematic factsheet: Freedom of expression](#)

Witwassen en terrorismebestrijding

HvJ – ARREST – C-666/24 (Associació Catalana de Víctimes d'Organitzacions Terroristes (ACVOT) – 16 juli 2026 – Grote Kamer – Spanje – ECLI:EU:C:2026:589 – conclusie – arrest (Engelse versie)

Richtlijn (EU) 2017/541 – Artikelen 20 en 21 Handvest EU – Spaanse amnestiewet – Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging – Terrorismebestrijding – Begrip 'ernstige schendingen van de mensenrechten' – Internationaal humanitair recht – Rechtszekerheid – Beginsel van bescherming van het gewettigd vertrouwen – Voorrang van het Unierecht

Het Spaanse OM heeft twaalf personen aangeklaagd wegens onder meer lidmaatschap van een terroristische organisatie en, voor acht van hen, het bezit en vervaardigen van explosieven en poging tot terroristische vernieling. Daarnaast hebben enkele verenigingen en de partij VOX via een actio popularis dezelfde personen aangeklaagd en zwaardere straffen geëist.

De verdachten zouden deel hebben uitgemaakt van groepen die volgens het OM acties organiseerden om de constitutionele orde omver te werpen en de onafhankelijkheid van Catalonië door gewelddadige middelen te bereiken. De rechter twijfelt of de Spaanse amnestiewet toepasbaar is op de vermeende feiten, gelet op mogelijke kwalificatie als terroristische handelingen.

Hof (Grote Kamer): Richtlijn (EU) 2017/541, gelezen in het licht van de beginselen van primaat en oprechte samenwerking, rechtszekerheid, gelijke behandeling en non-discriminatie, moet aldus worden uitgelegd dat deze geen belemmering vormt voor een nationale amnestiewet die, teneinde institutionele en politieke spanningen te verminderen en een scenario voor verzoening te faciliteren, voorziet in het vervallen van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van eenieder die, binnen een bepaalde periode en in het kader van het streven naar onafhankelijkheid van een deel van het nationale grondgebied van een lidstaat, handelingen heeft verricht die onder die richtlijn vallen en die niet opzettelijk ernstige schendingen van de mensenrechten hebben veroorzaakt, waarvan de precieze aard of ernst niet in die wet is gespecificeerd, indien de bevoegde rechtbanken in staat zijn de terroristische misdrijven vast te stellen die van de amnestie zijn uitgesloten.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-609/26 \(Luxembourg Business Registers II\)](#), verwijzing uit **Luxemburg** over de vraag of de begrippen **uitzonderlijke omstandigheden** en **onevenredig risico** in artikel 15 van richtlijn 2024/1640 aldus moeten worden uitgelegd dat de **toegang tot informatie** over **uiteindelijk begunstigten van vennootschappen** kan worden beperkt.

OVERIG

- De nieuwe antiwitwasregels die vanaf medio 2027 moeten worden toegepast ([Ellen Timmer](#))
- Advies Raad van State over implementatie Europese antiwitwasregels ([Ellen Timmer](#))
- EFIPP – public-private partnership Europol with banks in the EU ([Ellen Timmer](#))

In the EU based on the new rules on anti-money laundering ('AML') and countering terrorist financing, 'CFT' (the AML Package), many public-private partnerships (PPPs) with banks will be established.

Deel II – Algemeen

Cursus en opleiding

Algemeen

- Studiemateriaal over Europees recht gratis online beschikbaar; links naar EJTN, ERA en HELP ([Intro](#))
- Raad van Europa - **HELP** (Human rights education for legal professionals) **Online (gratis) cursussen over mensenrechten** met focus op EVRM ([Help](#))
- Overzicht van trainingen op het gebied van Europees Strafrecht ([Bijzonder Strafrecht](#))
- [ERA trainingen](#)
- [Series of pan-European legal seminars](#)
- [Series of language seminars](#)

European training platform

Het [European training platform](#) heeft 40 online trainingen ontwikkeld. Om toegang te krijgen moet wel een EU login worden aangemaakt. Onderstaand een overzicht.

Strafrecht

[European Investigative Order \(EIO\)-Recognition and grounds for non-recognition](#)

[European Investigative Order \(EIO\)- The right to legal remedies](#)

[European Investigative Order \(EIO\)- Collecting evidence](#)

[European Arrest Warrant \(EAW\)- Surrender and extradition](#)

[European Arrest Warrant \(EAW\)- Detention conditions](#)

[European Supervision order \(ESO\)](#)

[The European Public Prosecutor Office \(EPPO\)](#)

[General understanding of the Charter of Fundamental Rights of the European Union and scope of application](#)

[Charter of Fundamental Rights of the European Union at national level](#)

[Confiscation in cross-border criminal cases](#)

[Pre-trial detention procedures and materialdetention conditions](#)

[Victim Protection](#)

[Presumption of innocence and the right to defence](#)

[Right to a fair trial to effective judicial protection](#)

[Jurisdiction in criminal proceedings prevention and conflict resolution](#)

Civiel

[Regulation \(EU\) 1215/2012 \(Brussels I bis Regulation\)- Scope and application](#)

[Regulation \(EU\) 1215/2012 \(Brussels I bis Regulation\)- Abolition of exequatur](#)

[Regulation \(EU\) 1215/2012- Jurisdiction and the defendant's domicile](#)

[Regulation \(EU\) 2020/1783- Direct taking of evidence](#)

[Regulation \(EU\) 2015/848- Centre of Main Economic Interest \(COMI\)](#)

[Regulation \(EU\) 2020/1784 \(Service of Documents Regulation\)- transmission and translations costs](#)

[Regulation \(EU\) 2020/1784 \(Service of Documents Regulation\) - service in the Member States of judicial and extrajudicial documents in civil or commercial matters](#)

[Applicable law in cross-border contractual and non-contractual matters](#)

[Regulation \(EU\) 2020/1783- taking of evidence in cross-border civil cases](#)

[Regulation \(EU\) 650/2012 \(Succession Regulation\)- Jurisdiction and habitual residence](#)

[Regulation \(EU\) 650/2012 \(Succession Regulation\)- Jurisdiction and applicable law on the basis of party autonomy](#)

[Regulation \(EU\) 650/2012 \(Succession Regulation\)- European Certificate of Succession \(ECS\)](#)

[Charter of Fundamental Rights of the European Union at national level](#)

[Recovering outstanding debt in cross-border civil and commercial cases \(EAPO\)](#)

[Cross-Border Insolvency](#)

[Cross-border succession proceedings](#)

Familie

[Regulation \(EU\) 2019/1111 \(Brussels II bis Regulation\)- habitual residence of the child](#)

[Registered partnership property regime](#)

[Charter of Fundamental Rights of the European Union at national level](#)

[Rights of the child](#)

[General understanding of the Charter of Fundamental Rights of the European Union and scope of application](#)

[Cross-border divorce](#)

[Cross-border maintenance cases](#)

[Cross-border parental responsibility cases](#)

Overzicht

9-10 nov 2026

Absolute Rights under the ECHR at State Borders ([ECHRblog](#))

27-30 april 2027

[UIHJ - XXVI UIHJ International Congress – Lisbon/Estoril, Portugal](#)

Nieuwsbrieven

Algemeen

- [Knowledge Sharing platform \(ECHR-KS\)](#)
- [Maandelijks Bulletin HvJ](#)

AI

- [Nieuwsbrief van de kennisgroep AI & recht](#) (alleen intern)

Bestuursrecht

- [Jurisprudentienieuwsbrief bestuursrecht Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak](#)

Dataproductie

- [European data protection supervisor \(EDPS\) nieuwsbrief](#)

Strafrecht

- Nieuwsbrieven (Europees) Strafrecht, o.a. over cybercrime, ([Bijzonder Strafrecht](#))

Vreemdelingenrecht

- [EUAA \(European Union agency for asylum\)](#)
- [Centrum voor Migratierecht van de Radboud Universiteit Nijmegen: CJEU Overview of judgments and pending cases](#)

[NEMIS: newsletter on European migration issues](#)

[NEAIS: newsletter on European asylum issues](#)

[NEFIS: newsletter on European free movement issues](#)

Databank op het gebied van asiel: www.dicta.eu

Databanken en zoeksystemen

- [EUAA](#) (asiel en migratie)
- [Dicta](#) (asiel en migratie)
- [European database of asylum law](#) (asiel en migratie)
- [Statelessness Case Law Database](#) (sinds juli 2021)
- [EDAL – European database of asylum law](#)
- [Refworld UNHCR](#)
- [FRA](#) (Handvest EU) – onderverdeeld per artikel uit het Handvest EU
- [EFRIS](#)
- [HUDOC \(EHRM\)](#)
 - [HUDOC - Part I - Simple search - EN \(ECHR-CEDH\) - YouTube](#)
- [HUDOC User Manual](#)
- [Social Security Coordination Regulations database](#)

NL zaken bij het HvJEU

Een volledig overzicht van Nederlandse prejudiciële verwijzingen wordt apart gepubliceerd op rechtspraak.nl (**bijlage 1**).

Een overzicht van *alle* prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten is te vinden op de [website van het Expertisecentrum Europees recht van het Ministerie van buitenlandse zaken](#) of in de [Databank van het HvJ](#) (curia-website).

Nieuwe NL prejudiciële verwijzingen

Instantie	Datum	ECLI	Onderwerp	Zaaknummer
Rb. Den Haag, zittingsplaats Roermond	14.8.26	ECLI:NL:RBDHA:2026:22813	mob-rechtspraak; refoulementverbod	
Rb. Den Haag, zittingsplaats Roermond	10.8.26	ECLI:NL:RBDHA:2026:22346	Terugkeerbesluit niet-begeleide minderjarige uit Jemen	
Rb. Den Haag, zittingsplaats Roermond	10.8.26	ECLI:NL:RBDHA:2026:22342	Terugkeerbesluit niet-begeleide minderjarige uit Afghanistan	
Rb Amsterdam	17.7.26	ECLI:NL:RBAMS:2026:7247	huurprijswijzigingsbeding	C-797/26 (Woonstichting Lieven de Key II)
ABRvS	8.7.26	ECLI:NL:RVS:2026:3878	Asiel: Griekse statushouders	C-753/26 Vanlidueur
Gerechtshof De Haag	7.7.26	ECLI:NL:GHDHA:2026:2082	Vrij verkeer	C-777/26 Fonkder

Zaaknummer bij NL prejudiciële verwijzingen

Instantie	Datum verwijzing	ECLI	Onderwerp	Zaaknummer
Rechtbank Noord-Holland	17.6.26	ECLI:NL:RBNHO:2026:7233	Luchtvaartclaim; instapweigering	C-442/26 Vaneser
Hoge Raad	12.6.26	ECLI:NL:HR:2026:921	AVG; witwassen; verplichte identificatie bankkaarthouder	C-660/26 International Card Services

HvJ conclusies en arresten na NL prejudiciële verwijzingen

Zaaknummer	Soort	Datum	NL verwijzing	Conclusie	Arrest	Onderwerp
C-788/24 (Anne Frank Fonds)	ARREST	9 juli 2026	ECLI:NL:HR:2024:1603		ECLI:EU:C:2026:559	IE; auteursrecht; mededeling aan publiek
C-51/25 (Betaal garant Nederland)	ARREST	26 juli 2026	ECLI:NL:CBB:2025:33		ECLI:EU:C:2026:590	Betaaldiensten zonder vergunning; verzekeringen

Tussen- en eindspraken na arrest HvJ

Zaaknummer	Soort	Datum	NL verwijzing	Eind (tussen)uitspraak	Onderwerp
C-198/25 Quotal	EINDUITSPRAAK	28 juli 2026	ECLI:NL:RBDHA:2025:3726	ECLI:NL:RBDHA:2026:21085	Asiel; geloofwaardigheid; eigen oordeel rechter; gegrond vrees voor vervolging
C-440/25 PPA Ebilum	EINDUITSPRAAK	28 juli 2026	ECLI:NL:RBDHA:2025:11958	ECLI:NL:RBDHA:2026:21092	Asiel; geloofwaardigheid; eigen oordeel rechter; begrip 'gegronde vrees voor vervolging'
C-147/24 Safi	EINDUITSPRAAK	6 juli 2026	ECLI:NL:RBDHA:2024:2300	ECLI:NL:RBDHA:2026:18556	Asiel en migratie; afgeleid verblijfsrecht; artikel 20 VWEU
C-490/24 Koskea	TUSSENUITSpraak (CONCLUSIE)	3 juli 2026	ECLI:NL:HR:2024:1022	ECLI:NL:PHR:2026:668	WA verzekering auto; begrip bestuurder; Ongeval door aantrekken handrem

NL zaken bij het EHRM

Een volledig overzicht van Nederlandse zaken bij het EHRM wordt apart gepubliceerd op rechtspraak.nl.

Datum	Soort zaak	naam	Nummer	Artikel	Onderwerp
18-6-26	STRIKE-OUT (friendly settlement)	A.R.K. t. Nederland	19018/24	3, 8 en 13 EVRM	Geen onderzoek na aangifte verkrachting
16-6-26	GECOMMUNICEERDE ZAAK	Q. t. Nederland	39317/23	8 EVRM; 14 EVRM	Intrekking NL nationaliteit na veroordeling voorbereiden deelname terroristische organisatie
24-6-26	GECOMMUNICEERDE ZAAK	G.B. t. Nederland	7740/26	3 EVRM	Asiel & migratie; seksueel geweld; geloofwaardigheid
29-6-26	GECOMMUNICEERDE ZAAK	Laadstra t. Nederland	18915/25	3 EVRM	Jeugdzorginstelling; patiënt gewond na gebruik van geweld door medewerkers
2.7.26	GECOMMUNICEERDE ZAAK	J.E. t. Nederland	7467/25	3, 8 en 14 EVRM	Huiselijk geweld; positieve verplichting
10.7.26	GECOMMUNICEERDE ZAAK	Abdullahi t. Nederland	20603/26	6, 8 en 13 EVRM	Uitvoering rechterlijke uitspraak omgangsregeling

10.7.26	GECOMMUNICEERDE ZAAK	Dijksman t. Nederland	<u>28182/24</u>	6 EVRM	Rechten verdachte; recht op advocaat tijdens verhoor; doorgeven locatie verboden wapen
10.7.26	GECOMMUNICEERDE ZAAK	Elminarestu t. Nederland	<u>14231/25</u>	8 EVRM	Ouderschapsregeling; geografische beperking; verhuisplicht

Verzoeken Protocol no. 16 bij het EVRM

Een advies kan alleen worden gevraagd in het kader van een bij de nationale rechter aanhangige zaak. Het al dan niet in behandeling nemen van het verzoek staat ter beoordeling van het Hof. Een panel van vijf rechters beslist of het verzoek wordt ingewilligd en motiveert de redenen voor elke weigering.

Adviezen, gegeven door de Grote Kamer, zijn gemotiveerd en niet bindend. De adviezen worden gepubliceerd en meegedeeld aan de verzoekende rechterlijke instantie en aan de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij. Rechters hebben het recht een afzonderlijk advies uit te brengen. Het panel en de Grote Kamer omvatten ambtshalve de rechter die is gekozen voor de Hoge Verdragsluitende Partij waartoe het verzoekende gerecht behoort.

Het doel van Protocol nr. 16 is om de interactie tussen het Hof en de nationale autoriteiten te versterken en daardoor de uitvoering van de rechten en vrijheden van het Verdrag te versterken.

Zie ook: Toon Moonen & Laurens Lavrysen, 'Abstract but Concrete, or Concrete but Abstract? A Guide to the Nature of Advisory Opinions under Protocol No 16 to the ECHR', Human Rights Law Review, 2021, Vol. 21, Issue 3, pp. 752–785.

Zie: Research Report on Protocol 16 in Judicial Practice ([ECHRblog](#))

Verzoeken Protocol no. 16 bij het EVRM					
Datum	Land	Onderwerp	Artikel	zaaknummer	Adviezen
5.3.26	Slovenië	Eigendomsrechten; aanleg snelweg; bouwvergunning voor afronding onteigening	1, Eerste Protocol bij het EVRM	<u>P16-2026-003</u> <u>Persbericht</u> 12.5.26	
2.3.26	Luxemburg	Arbitrage advocaat; disciplinaire straf vanwege niet verschijnen	6 EVRM	P16-2026-002 <u>Persbericht</u> 12.5.26	
16.2.26	Oekraïne	Belastingen; aangepaste sanctie; eigendomsrecht	1, Eerste Protocol bij het EVRM	<u>P16-2026-001</u>	
21.8.25	Oekraïne	Woonrecht van non in klooster	8 EVRM	<u>P16-2025-001</u>	<u>ADVIES</u> 5.3.26
13.11.24	Roemenië	Tuchtrecht; Rechter; keuring mentale gezondheid	8 EVRM	<u>P16-2024-002</u>	20.12.24 <u>Afwijzing van het verzoek</u>
6.2.24	Roemenië	Eigendomsrecht en recht op eerlijk proces; inbeslagneming van som geld van ambtenaar	6 EVRM	<u>P16-2024-001</u>	26.6.24 <u>Afwijzing van het verzoek</u>
13.4.23	België	Godsdienstvrijheid	9 EVRM	<u>P16-2023-001</u> <u>Persbericht</u> <u>16.5.23</u>	<u>ADVIES</u> 14.12.2003

10.10.22	Finland	Familierecht - Adoptie van volwassen kind - Rechten van biologische moeder	6 en 8 EVRM	P16-2022-001 Persbericht 8.11.22	ADVIES 13.4.23 persbericht
19.4.21	Frankrijk	Jagersvereniging	1, Eerste Protocol EVRM	P16-2021-002 Persbericht 2.6.21	ADVIES 13.7.22
11.3.21	Armenië	Politiebehandeling; verjaring marteling – uitvoering EHRM arrest	3 en 7 EVRM	P16-2021-001 Persbericht 12.5.21	ADVIES 26.4.2022
19.11.20	Slowakije	Onderzoek naar misdaden door de politie	2, 3 en 6 EVRM.	persbericht 4.12.2020	Persbericht: afwijzing van het verzoek 1.3.2021
5.11.20	Litouwen	Afzettingsprocedure parlamentslid	Artikel 3, Eerste Protocol EVRM	P16-2020-002 Persbericht 28.1.21	ADVIES 8.4.2022 persbericht
2.8.19	Armenië	Geen straf zonder wet - Terugwerkende kracht van een strafbepaling – Verwijzing naar andere bepaling	Artikel 7 EVRM	P16-2019 -001	ADVIES 29.5.2020 persbericht
12.10.18	Frankrijk	Draagmoederschap; geboorteregister	Artikel 8 EVRM	P16-2018-001	ADVIES 10.4.2019 Menneson t. Frankrijk